

Autoinforme d'acreditació 2024

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat de Geografia
i Història

Màster en Estudis Llatinoamericans

Màster en Estudis Llatinoamericans	1
o.Dades identificadores.....	4
1. Presentació del centre	7
1.1 La Facultat de Geografia i Història	8
1.2 Oferta de titulacions i alumnat	9
1.3 Professorat	10
2. Procés d'elaboració de l'autoinforme	11
2.1 El procés d'elaboració	12
3. Anàlisi de l'assoliment dels estàndards valorats.....	14
3.1 Estàndard 1: Qualitat del programa formatiu.....	15
3.1 Estàndard 1: Qualitat del programa formatiu	16
3.1.1 Resultats d'aprenentatge pretesos i pla d'estudis.....	16
3.1.2 Accés i oferta de places	17
3.1.3 Desplegament del pla d'estudis.....	19
3.1.4 Normativa.....	20
3.1.5.Millores relacionades amb l'Estàndard 1	22
3.2 Estàndard 2: Pertinència de la informació pública.....	26
3.2.1 Valoració general	26
3.2.3 Publicació d'informació sobre els resultats acadèmics i de satisfacció.....	39
3.2.4. Plans de millora respecte l'estàndard.....	43
3.3 Estàndard 3: Eficàcia del sistema intern de garantia de la qualitat (SAIQU/SGIQ)	48
3.3.1 El SGIQ implementat té processos que garanteixen el disseny, l'aprovació, el seguiment i l'acreditació de les titulacions	52
3.3.2 El SGIQ implementat garanteix la recollida d'informació i dels resultats rellevants per a la gestió eficient de les titulacions, en especial els resultats acadèmics i la satisfacció dels grups d'interès.....	54
3.3.3 El SGIQ implementat es revisa periòdicament i genera un pla de millora que s'utilitza per a la seva millora continuada	57
3.3.4 Plans de millora respecte l'estàndard	59
3.4 Estàndard 4: Adequació del professorat al programa formatiu	61
3.4.1 Perfil del professorat i assignació docent	62
3.4.2 Suficiència del professorat.....	70
3.4.3 Formació del professorat	74
3.4.4 Anàlisi de la perspectiva de gènere.....	75
3.4.5 Pla de Millores	76
3.5 Estàndard 5: Eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge	77

3.5.1 El personal d'administració i serveis és competent i disposa de la dedicació adequada per atendre l'estudiant i garantir el funcionament de recursos i infraestructures	78
3.5.2 Els serveis d'orientació acadèmica suporten adequadament el procés d'aprenentatge i els d'orientació professional faciliten la incorporació al mercat laboral.....	79
3.5.3 Els recursos materials disponibles són adequats al nombre d'estudiants i a les característiques de la titulació	83
3.5.4 Millores relacionades amb l'Estàndard 5	88
3.6 Estàndard 6: Qualitat del resultat dels programes formatius	90
3.6.1 Resultats d'aprenentatge assolits.....	91
6.2 Activitats formatives, metodologia docent i sistema d'avaluació.....	95
6.3 Rendiment acadèmic i inserció laboral	111
7. Valoració i Pla de les noves millores fruit d'aquest autoinforme	121

O. Dades identificadores

Universitat	Universitat de Barcelona
Nom del centre	Facultat de Geografia i Història
Dades de contacte	Carrer Montalegre, 6 08001 Barcelona Tel. 93 402 05 26 E-Mail: dt.geografia.historia@ub.edu

Abast de l'informe	Màster en Estudis Llatinoamericans
Responsables d'elaborar l'informe	Vicedeganat de Qualitat i Innovació Docent
Responsables de revisar l'informe	CAI, Comissió de Qualitat
Responsables d'aprovar l'informe	Junta de Facultat
Data d'aprovació	22 de març de 2024 en Comissió Permanent

Titulació	Nivell	Codi RUCT	Crèdits ETCS	Tipologia	Any d'implantació	Responsable
Antropologia Social i Cultural	Grau	2500483	240	UB	2009	Raúl Márquez Porras
Arqueologia	Grau	2501574	240	UB	2010	Catalina Mas Florit
Geografia i Canvi Global	Grau	2504618	240	UB	2023	Dolores Sánchez Aguilera
Història	Grau	2500504	240	UB	2009	Meritxell Tous Mata
Història de l'Art	Grau	2500274	240	UB	2009	Antoni Conejo Da Pena
Doble titulació Arqueologia i Història	Grau	-	381	UB	2020	Javier López Cachero
Doble titulació Història i Història de l'Art	Grau	-	384	UB	2022	Jacobo Vidal Franquet
Antropologia i Etnografia	Màster	4313977	60	UB	2013	Gemma Celigueta Comerma
Estudis Avançats en Arqueologia	Màster	4316485	60	UB	2018	Verónica Martínez Ferreras
Estudis avançats en Història de l'Art	Màster	4343985	60	UB	2013	Roser Piñol Bastidas
Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania	Màster	4313345	60	INT-C	2012	Núria Pumar Beltran
Estudis Llatinoamericans	Màster	4314741	60	UB	2014	Chiara Pagnotta
Gestió del Patrimoni Cultural i Museologia	Màster	4314051	60	UB	2013	Esther Alsina Galofre
Història Contemporània i Món Actual	Màster	4314001	60	UB	2021	Jordi Roca Vernet
Música com a Art Interdisciplinària	Màster	4314740	60	INT-C	2014	Josep Lluís i Falcó
Planificació Territorial i Gestió Ambiental	Màster	4313435	60	UB	2012	Albert Santasusagna Riu
Turisme Urbà	Màster	4315242	60	UB	2015	Dolores Sánchez Aguilera

Taula o: Oferta de titulacions oficials de grau i Màster impartides al centre. Font: Business Intelligence.

1. Presentació del centre

1.1 La Facultat de Geografia i Història

La Facultat de Geografia i Història es va crear l'any 1974 com a resultat de la separació de l'antiga Facultat de Filosofia i Lletres. Inicialment, es va situar al Campus Sud de l'avinguda Diagonal, en els terrenys que posteriorment van ser destinats a l'ampliació del Parc Científic de Barcelona. Durant l'estiu de 2006, la Facultat es va traslladar a la seva ubicació actual, al campus Raval, on comparteix instal·lacions amb la Facultat de Filosofia. A la Facultat s'imparteix docència i es fa recerca en el marc de les disciplines Antropologia Social i Cultural, Arqueologia, Geografia, Història i Història de l'Art. Aquests ensenyaments compten amb una llarga tradició a la Universitat de Barcelona, ja que estaven inclosos en l'antiga llicenciatura de Filosofia i Lletres des de l'any 1857, quan s'impartia docència a l'Edifici Històric de plaça Universitat.

La Facultat de Geografia i Història té com a missió principal la generació i transmissió del coneixement científic en els àmbits esmentats, la preparació per a l'exercici professional, i el foment de la capacitat intel·lectual, moral i cultural de l'alumnat. Això es concreta en tres punts fonamentals:

1. Oferir el servei públic de l'ensenyament superior mitjançant la docència en Antropologia, Arqueologia, Geografia, Història i Història de l'Art que li sigui encarregada pels òrgans competents, atenent a les necessitats formatives de l'entorn.
2. Contribuir a les activitats de formació permanent, de divulgació i de promoció en els àmbits esmentats en el punt anterior.
3. Fomentar la recerca en Antropologia, Arqueologia, Geografia, Història i Història de l'Art i les seves aplicacions així com la seva transferència a la societat.

L'any 2015, des del Rectorat es va dur a terme una reestructuració dels departaments de la Universitat de Barcelona. Aquest procés va suposar una redistribució que es va aprovar per Consell de Govern el juny de 2016 i es va fer efectiva a partir del 2017. Com a resultat d'aquesta iniciativa, la Facultat de Geografia i Història va quedar estructurada en quatre departaments, alguns dels quals es divideixen en seccions acadèmiques i departamentals:

- Departament d'Antropologia Social
- Departament de Geografia

· Seccions acadèmiques:

1. Anàlisi Geogràfica Regional
2. Geografia Física

3. Geografia Humana

- Departament d'Història i Arqueologia

· Seccions departamentals:

1. Prehistòria i Arqueologia
2. Història Antiga i Història d'Amèrica i Àfrica
3. Història Medieval, Història Moderna, Paleografia i Diplomàtica
4. Història Contemporània i Món Actual

- Departament d'Història de l'Art

El deganat, que forma part de l'equip de govern de la Facultat, està liderat per Ricardo Piqueras Céspedes des de l'any 2017, reelegit al 2021. L'activitat de la Facultat es troba regulada a través del reglament que va ser aprovat el maig de 2020; en aquest es troben ordenades les diferents comissions que formen part i donen suport a la Junta de Facultat, màxim organ de govern de la Facultat.

1.2 Oferta de titulacions i alumnat

Durant el curs 2022-2023, la Facultat va oferir un total de cinc estudis de grau, dos dobles graus, deu Màsters universitaris i tres programes de doctorat. Quatre Màsters més tenen lloc a les instal·lacions del centre, encara que no estan coordinats per la Facultat.

A més, com a novetat del curs 2023-2024 s'ha implementat un nou grau, el de Geografia i Canvi Global, en substitució del grau en extinció de Geografia.

TITULACIÓ	Places ofertes			Estudiants nou ingrés			Estudiants			Estudiants graduats		
	20- 21	21- 22	22- 23	20- 21	21- 22	22- 23	20- 21	21- 22	22- 23	20- 21	21- 22	22- 23
Antropologia Social i Cultural	120	120	120	117	117	110	476	440	410	82	71	81
Arqueologia	75	75	75	67	65	63	253	282	281	35	44	41
Geografia (en extinció)*	60	60	60	53	50	38	178	166	147	29	28	17
Història	265	265	255	257	254	246	106 4	104 5	107 5	181	149	165
Història de l'Art	180	180	170	181	177	155	755	741	721	105	88	104
TOTAL GRAUS	700	700	680	675	663	612	275 6	267 4	263 4	432	380	408
Antropologia i Etnografia	30	30	30	17	18	15	39	37	37	22	10	15

Estudis Avançats en Arqueologia	25	20	20	15	8	11	20	25	25	4	6	14
Estudis avançats en Història de l'Art	30	30	30	28	18	29	54	45	44	18	19	18
Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania	60	60	60	82	66	61	187	186	187	45	43	47
Estudis Llatinoamericans	-	25	25	-	25	24	4	27	32	2	17	22
Gestió del Patrimoni Cultural i Museologia	35	35	35	36	30	30	81	73	68	33	33	32
Història Contemporània i Món Actual	-	60	40	-	51	26	-	51	55	-	15	26
Música com a Art Interdisciplinària	25	25	30	18	23	15	28	38	28	14	16	10
Planificació Territorial i Gestió Ambiental	35	35	35	28	18	22	34	32	28	20	22	16
Turisme Urbà	30	30	30	27	21	24	37	34	27	23	28	21
TOTAL MÀSTERS	270	350	335	251	278	257	484	548	531	181	209	221

Taula 1.2.1: Oferta de titulacions oficials de grau i Màster. Font: Espai VSMA.

1.3 Professorat

Respecte al personal docent i investigador (PDI), podem observar a la taula com el seu nombre es manté estable durant els darrers quatre cursos. L'augment més significatiu s'observa per la categoria de professor lector amb la intenció que aquest esdevingui permanent en el futur i poder substituir la gran quantitat de professorat permanent que s'està jubilant actualment.

Curs acadèmic	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	Diferència 2019/20-2022/23
Categoria	PDI	PDI	PDI	PDI	PDI
Categoria en blanc VSMA		3			-3
Agregat/ada	61	66	69	72	11
Associat/ada	121	113	114	108	-13
Catedràtic/a d'Escola Universitària	1	1	1	1	0
Catedràtic/a d'Universitat	46	45	39	39	-7
Col·laborador	3	3	2	2	-1
Col·laborador Doctor	3	3	3	4	1
Emèrit/a	4	3	5	7	3
Extern	51	55	57	75	24
Lector/a	30	43	54	60	30
Professor/a substitut/a	0	0	0	2	2
Titular d'Universitat	66	57	52	50	-16
Ttitular d'Escola Universitària	1	1	1	1	0
Altres investigadors	32	31	45	48	16
Altres	17	19	23	24	7
TOTAL	439	440	465	493	54

Taula 1.3.1: Professorat entre els cursos 2019/2020 i 2022/2023. Font: Espai VSMA.

2. Procés d'elaboració de l'autoinforme

2.1 El procés d'elaboració

La confecció de l'autoinforme d'acreditació constitueix un requisit legal que les titulacions han de superar amb l'objectiu d'avaluar l'estat i el funcionament dels ensenyaments des del moment de la seva implantació. A més a més, representa un compromís amb la millora contínua. Aquesta responsabilitat, no obstant això, ha de ser percebuda com un desafiament i una oportunitat per a la reflexió sobre el funcionament dels ensenyaments, amb la finalitat de identificar i sistematitzar possibles punts febles.

S'ha procurat que el procés de recopilació d'informació i la redacció de l'autoinforme afavoreixi la creació d'un àmbit participatiu, d'expressió d'opinions i de debat amb diversos grups interessats: el deganat i els responsables acadèmics de les titulacions, les comissions coordinadores de Màster, els departaments, el professorat, l'alumnat i el personal d'administració i serveis (PAS). La avaluació dels nostres programes docents i la pràctica de l'autocrítica han de contribuir de manera efectiva als processos d'aprimorament als quals la Facultat de Geografia i Història està fermament dedicada.

El PEQo20 "*Gestió dels programes formatius en el Marc de la Verificació, Seguiment, Modificació i Acreditació (VSMA)*" (<https://www.ub.edu/portal/web/geografia-historia/sistema-de-qualitat>) de la Facultat de Geografia i Història estableix el procediment a seguir per a l'elaboració de l'autoinforme, el qual s'ha seguit tal com es descriu a continuació.

El 18 de setembre de 2023 es va establir el Comitè d'Avaluació Interna (CAI) sota la presidència del degà de la Facultat. Aquest comitè està format per 11 membres: membres de l'equip deganal, coordinadora i professorat del Màster d'Estudis Llatinoamericans, cap i personal de la Secretaria d'Estudiants, i estudiants del Màster.

El Comitè d'Avaluació Interna (CAI) va establir un calendari de treball amb una reunió per a cada estàndard cada tres setmanes (estàndard 1, setmana del 9 al 13 d'octubre; estàndard 2, setmana del 30 d'octubre al 3 de novembre; estàndard 3, setmana del 20 al 24 d'octubre; estàndard 4, de l'11 al 15 de desembre; estàndard 5, del 15 al 19 de gener; i, finalment, estàndard 6, del 5 al 9 de febrer). A més, es van identificar les fonts d'informació rellevants, com les memòries de verificació, els informes de seguiment i les acreditacions anteriors, així com les taules de l'espai VSMA. Aquesta informació forma part de les evidències recollides que es poden trobar per a cada estàndard en la carpeta Acreditació Màster Estudis Llatinoamericans del sharepoint Qualitat GH ([ACREDITACIÓ MÀSTER ESTUDIS LLATINOAMERICANS](#)). Aquest calendari ha estat seguit amb precisió, assegurant el compliment de tots els terminis fins a la presentació de l'autoinforme a l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU).

Per a la creació de l'autoinforme, es va establir un equip de treball integrat per la coordinadora de la titulació, la vicedegana de Qualitat i Innovació Docent, la becaria de col·laboració docent especialitzada en qüestions de qualitat, i el personal de la Secretaria d'Estudiants. Aquest equip va mantenir diverses reunions en els períodes indicats anteriorment, per planificar el treball corresponent a cada estàndard, elaborant i debatent cada punt a mesura que es completava. La coordinadora del Màster va rebre el suport i la col·laboració d'altres membres del CAI, especialment del professorat i dels estudiants involucrats en aquest Màster.

Un cop finalitzat aquest procés, el document unificat, conjuntament amb l'enllaç on es troben totes les evidències relacionades amb cada estàndard, es va fer arribar al CAI per a la seva revisió i possibles esmenes. Posteriorment, el nou document va ser entregat als membres de la Comissió de Qualitat de la Facultat per a que es poguessin realitzar les observacions i aportacions necessàries abans de que l'informe fos sotmès a aprovació de la Junta de Facultat. L'autoinforme s'ha sotmès a exposició pública als membres de la Facultat (pàgina web) per tal de recollir comentaris, suggeriments i aportacions.

3. Anàlisi de l'assoliment dels estàndards valorats

3.1 Estàndard 1: Qualitat del programa formatiu

3.1 Estàndard 1: Qualitat del programa formatiu

"L'activitat del programa formatiu s'incardina dins de l'estratègia i polítiques d'assegurament de la qualitat del seu centre. La cadena de responsabilitats està ben establerta i és eficaç i els principals grups d'interès participen en la presa de decisions."

"El pla d'estudis respon adequadament a la temàtica i als objectius formatius de la titulació. Els resultats d'aprenentatge es corresponen amb el nivell de qualificació d'aquestes titulacions d'acord amb el MCQES i el seu desplegament temporal, l'assignació d'ECTS a les matèries i l'assignació docent són pertinents i adequats."

"El procés de la titulació per a l'accés i l'admissió de l'alumnat és just, fiable, equitatiu i públic. Els mecanismes de què disposa el programa formatiu permeten certificar de manera fidedigna la progressió i l'assoliment dels resultats d'aprenentatge i, alhora, permeten reconèixer resultats d'aprenentatge assolits prèviament."

La Comissió d'Avaluació avalua:

- 1. El conjunt de l'estudiantat admès té el perfil d'ingrés adequat per assolir els resultats d'aprenentatge de la titulació i el seu nombre és coherent amb el nombre de places ofertes.**
- 2. El desplegament de la titulació és coherent i adequat pel que fa a la temporalitat, càrrega docent, coordinació i supervisió.**
- 3. L'aplicació de les diferents normatives es realitza de manera adequada i té un impacte positiu sobre els resultats de la titulació.**

3.1.1 Resultats d'aprenentatge pretesos i pla d'estudis

El Màster d'Estudis Llatinoamericans té com a finalitat la formació d'especialistes en el coneixement de l'Amèrica Llatina des d'un punt de vista interdisciplinari, incorporant enfocaments de la Història, l'Economia, la Sociologia i la Literatura. A partir de la [memòria de verificació del 2014](#), el Màster es va implantar com a Màster interfacultatiu (Facultat de Geografia i Història, Facultat d'Economia i Empresa, Facultat de Filologia i Comunicació). Cal assenyalar que el 2018 el títol va realitzar modificacions a la [memòria de la titulació modificacions](#) i el 2018 el títol va passar per un primer [procés d'acreditació d'avaluació amb resultat favorable](#) (gener de 2019). Des dels seus inicis l'any 2014 el Màster s'impartia amb una freqüència biennal, si bé a partir del curs 2021-2022 la periodicitat esdevé anual ([ISC 2021/22](#)). (S'annexa el Pla de millores).

El [Pla d'Estudis del Màster](#) està organitzat en matèries obligatòries i optatives. L'estudiant ha de superar un total de 60 crèdits, dels quals 25 corresponen a assignatures obligatòries, 20 a una sèrie d'assignatures optatives i a les pràctiques, i 15 al treball de Màster. Les assignatures són de 5 crèdits.

Complint amb les demandes dels estudiants, a causa del relleu generacional del professorat que imparteix el Màster, i del pas a l'annualitat, el curs 2022/23 d'una banda, s'ha implementat l'optativitat, i d'una altra banda, s'han modificat altres assignatures optatives, passant a oferir-ne de quatre a set assignatures optatives (enllaç aprovació sol·licitud de modificacions a la titulació). La coordinació i la comissió de Màster s'encarreguen de la constant revisió de tots els continguts dels plans docents per assolir l'excel·lència en els ensenyaments.

3.1.2 Accés i oferta de places

El Màster en Estudis Llatinoamericans ofereix un nombre de places de nou ingrés (25) que es considera coherent amb el nombre d'estudiants que finalitzen anualment els estudis, i amb el nombre del professorat que imparteix la titulació. La valoració del nombre d'alumnes que accedeixen a les titulacions del centre posa de relleu, en general, la coherència amb el nombre de places ofertades.

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Places ofertes	25	25	25	25	25
Estudiants de nou ingrés	-	20	-	25	24
Estudiants matriculats	6	21	4	27	32
Nombre de sol·licituds	-	121	-	136	135
Estudiants graduats	5	14	2	17	19

Taula 3.1.2.1: Evolució places ofertes, nou ingrés, matriculats i titulats. Font: Espai VSMA

Primerament, cal valorar el gran nombre de sol·licituds rebudes, sempre a l'alça, que reflecteix l'alt grau d'interès de l'alumnat cap a la titulació. Des de la comissió de selecció es prioritza acceptar només aquells alumnes que tinguin un perfil acadèmic coherent amb els plantejaments del Màster, per la qual cosa, el nombre de matriculats final difereix lleugerament del nombre de places ofertades (2019/20: 25 places ofertades, 21 alumnes matriculats i 121 sol·licituds; 2021/22: 25 places ofertades, 27 alumnes matriculats, 136 sol·licituds; 2022/23: 25 places ofertades, 32 alumnes matriculats, 135 sol·licituds).

Els criteris de selecció són públics i es troben a les dues webs del Màster, la [gestionada per la Universitat de Barcelona](#) i la [web pròpia del Màster](#).

La Comissió del Màster analitza les sol·licituds tenint en compte l'adequació del perfil acadèmic segons el següent barem: estudis de Grau/Llicenciatura en Història, Filologia Hispànica, Humanitats, Ciències Socials, fins a 4 punts; mitjana de l'expedient acadèmic (5 punts); criteris complementaris (1 punt). La Comissió està molt atenta al currículum presentat per les persones preinscrites, i valora que l'estudiant tingui experiència en contextos laborals/acadèmics de parla castellana. Cal assenyalar que una part dels alumnes matriculats als tres cursos objecte d'aquest informe, van llegir el seu TFM el curs següent, per poder dedicar més temps a aprofundir en les temàtiques de la recerca escollida. Pel que fa al perfil de l'alumnat matriculat (curs 2019/20, 2021/22 i 2022/23), hi ha una presència més elevada d'alumnat femení que masculí (13, 24 i 23 dones sobre un total de 21, 27 i 32 estudiants respectivament).

Procedència dels estudiants	2019-2020	2021-2022	2022-2023
Mateixa universitat	5	2	1
Altres Universitats del SUC	1	3	3
Altres Universitats de l'Estat	1	1	-
Universitats estrangeres	13	19	20

Taula 3.1.2.2: Procedència dels estudiants de Màster. Font: Espai VSMA.

En relació amb la procedència dels estudiants de Màster, cal assenyalar la fortíssima presència d'alumnat de procedència d'universitats estrangeres (2019/20: 65% d'alumnat de procedència internacional, 25% procedència de la UB, 5% d'altres universitats del Sistema Universitari de Catalunya (SUC) i 5% d'altres universitats espanyoles; 2021/22: 75% d'alumnes de procedència internacional, 8% procedència de la UB, 12% d'altres universitats SUC i 4% d'altres universitats espanyoles; 2022/23: 80% d'alumnes de procedència internacional, 5% procedència de la UB i 15% d'altres universitats SUC).

D'una banda, la presència relativament baixa d'alumnes llatinoamericans contrasta de forma molt notable amb l'alta presència d'alumnes d'aquesta procedència que havia tingut històricament el Màster en Estudis Llatinoamericans. Aquesta diferència s'atribueix a l'actual política de taxes i molt especialment, a l'exclusió de l'alumnat extracomunitari de les bonificacions a la matrícula. D'altra banda, pel que fa als estudiants de diversos països europeus, l'actual sistema universitari de França, Itàlia, Alemanya, entre d'altres, (3+2) dificulta l'entrada al sistema espanyol de Màsters per a aquells estudiants que posteriorment volen fer un Màster que permeti l'entrada al doctorat tant a Espanya, com al seu país d'origen.

En tercer lloc, és impactant la presència d'estudiants de nacionalitat xinesa que en nombre sempre creixent sol·liciten i freqüenten el Màster. Això és degut, entre altres raons, al creixent interès del

govern xinès cap a Llatinoamèrica, cosa que fa que molts estudiants xinesos vulguin formar-se com a especialistes en la matèria. A més, l'òptima posició assumida per la Universitat de Barcelona en els rànquings internacionals fa que s'hagi convertit en la primera opció per un nombre elevat d'alumnes. Finalment, els preus de les matricules per als estudiants xinesos es pot equiparar als preus que paguen els estudiants europeus. Dit això, hem comprovat que l'alumnat de la República Popular Xinesa compleix amb els requisits legals necessaris d'assoliment del nivell d'espanyol que demanda la normativa vigent, però, la realitat és que bona part no té la competència lingüística per seguir amb fluïdesa les classes. És una problemàtica compartida per molts altres Màsters. Davant d'aquesta situació tan variada a l'origen per igualar el nivell de competències a l'entrada, i també per augmentar el nombre d'estudiants de de la pròpia UB i d'altres països europeus s'estan implementant una sèrie d'actuacions de incrementació i difusió/divulgació de les activitats complementaries que es detallen en la millora EL29 ([link](#)), dirigides a intensificar les estratègies comunicatives, de difusió i de visibilitat (a l'àmbit català i espanyol) del Màster com, per exemple, seminaris, conferències i altres activitats complementàries.

3.1.3 Desplegament del pla d'estudis

El Màster d'Estudis Llatinoamericans té una comissió de coordinació del Màster formada per representants dels departaments implicats en la seva docència, que normalment són també professors o professores del Màster: Departament de Sociologia (1 professor) i Departament d'Història Econòmica (1 professor) de la Facultat d'Economia i Empresa; Departament de Filologia Hispànica, Teoria de la Literatura i Comunicació (1 professor), de la Facultat de Filologia i Comunicació; Departament d'Història i Arqueologia (2 professors de l'àrea d'Història d'Amèrica), de la Facultat de Geografia i Història. Habitualment són professors que imparteixen docència en el Màster però la seva designació la fan els Departaments implicats en el Màster en Estudis Llatinoamericans. També es va considerar pertinent que el PDI que coordina les assignatures de pràctiques (optativa) i de coordinació del TFM formi part d'aquesta comissió de coordinació. Això facilita el disseny curricular adequat per a cada estudiant basat en els seus interessos i projecció en el seu aprenentatge.

[La comissió del Màster es reuneix periòdicament](#) i s'ocupa de preparar el calendari acadèmic de les assignatures i els [horaris](#), assignar el pressupost anual, programar les activitats, com per exemple fixar tribunals i dates de defensa de TFM, així com promoure l'intercanvi d'opinions per definir línies

d'actuacions futures i millora docent permanent. També les [guies per als TFM](#) són revisades anualment per la comissió.

Altres mecanismes de coordinació docent tenen a veure amb la preparació dels [plans docents](#) i amb la docència teòrico-pràctica especialment pels grups de professors que comparteixen assignatures. Cal afegir que la coordinadora del Màster informa regularment en les reunions de la Subsecció d'Història d'Amèrica i Àfrica del desenvolupament del Màster per tal d'articular conjuntament amb la subsecció la docència i la gestió.

3.1.4 Normativa

La coordinació del Màster realitza un seguiment per tal que l'aplicació de les diferents normatives es realitzin de forma adequada. Es posa a disposició de l'alumnat i dels docents tot el que fa referència a normativa acadèmica dels ensenyaments de la UB i en concret dels Màsters, i en les diverses reunions programades a l'inici de cada curs es comparteix amb l'alumnat aquesta informació i els enllaços als webs corresponents.

En els darrers cursos s'ha incentivat la presència de la perspectiva de gènere en la titulació, començant amb la inclusió d'autores de referència en la bibliografia de tots els plans docents. A més, l'adopció progressiva de la perspectiva de gènere a la titulació és una de les millores proposades el 2023, [EL28](#). Cal remarcar que actualment quatre assignatures (*Estructura Social en América Latina: Composición y Cambios de las Desigualdades; Inclusión Social y Educativa en América Latina; Literaturas, Culturas y Sujetos Alternos en América Latina; Seminario de Investigación: América Latina en la Historia*) contemplan, en un grau o un altre, la perspectiva de gènere en el seu temari, en els objectius d'aprenentatge o en les competències específiques.

La perspectiva de gènere és present, cada any, en els TFM que es defensen. Pel que fa a l'últim any d'impartició es troba explicitada en tres treballs que es van defensar al setembre 2023: niub21348924 "Aportes de la Ruta Pacífica de las mujeres en la construcción de la paz en Colombia (1996-2021)", niub21348810 "Modelo dialógico como prevención de violencia de género y su práctica aplicada en México" i niub21345052 "Violencia contra las mujeres en la sociedad colombiana: prevención y erradicación". A més, la següent taula posa en evidència una variable constant en el nombre important d'alumnat femení dins del Màster.

	2019/2020	2021/2022	2022/2023
Nou accés total	20	25	24
Nou accés dones	13	22	16
Nou accés homes	7	3	8
Nombre total	21	27	32
Nombre dones	13	24	23
Nombre homes	8	3	9
Graduats total	14	17	4
Graduats dones	8	15	3
Graduats homes	6	2	1

Taula 3.1.4.1: Estudiants de nou accés, totals i graduats per sexes. Font: Espai VSMA.

Pel que fa al període 2021/22 i 2022/23 cal aclarir que la majoria dels alumnes de nou accés eren de nacionalitat xinesa i que la gran majoria eren dones.

3.1.5. Millores relacionades amb l'Estàndar 1

Proposta de Millora	Codi de Millora	Procedència	Tipologia de Millora		Implica modificació de la memòria?	Implica una actualització de la memòria?	Prioritat	Abast	Estat d'assoliment	Curs d'implantació	Objectius a Assolir	Accions a desplegar	Indicadors o evidències d'assoliment	La proposta és una avaluació condicionada per AQU?	Responsable de la Millora	Responsable del seguiment de l'Execució	Temps estimat		Temps real	
			Processos	Estàndards													Data d'inici	Data prevista de finalització	Data de la primera revisió	Data de finalització real
Millora dels processos de matrícula	ELo6	Autoinforme Acreditació 2018	Captació, admissió i matrícula d'estudiants (PEQ 040)	E.1.3	No	-	Alta	MU Estudis Latinoamericans	Finalitzat	Curs 2018-19	Millorar els processos de matrícula i facilitar l'arribada d'estudiants de fora de l'àmbit català i espanyol	1) Dotació de més personal a l'oficina de màsters i postgraus. 2) Reorganització de l'oficina de màsters i doctorats. 3) Agilitzar el procés d'admissió d'alumnes internacionals	Dades sobre les preinscripcions i matrícula	-	-	-	Maig 2018	Juliol 2019	-	Curs 2018/2019
Revisió de les competències	ELo9	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.1.2	Sí	-	Mitjana	MU Estudis Latinoamericans	Finalitzat	Curs 2018-19	Revisió i adequació de les competències de les assignatures amb les definides en la Memòria verificada	1) Adaptar les competències dels plans docents al perfil de la titulació	Plans docents de les assignatures	-	-	-	Maig 2018	Finalitzat	-	2018-19
Millora del suport a la coordinació de l'ensenyament	EL15	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.1.4	No	-	Alta	MU Estudis Latinoamericans	En curs	Curs 2018-19	Millorar el suport a la coordinació de l'ensenyament mitjançant la dotació de personal estable i un espai de treball	1) Establir mecanismes de continuïtat per a les beques de suport. 2) Establir una nova ubicació de treball. 3) Adquirir una nova infraestructura de material de treball. 4)	Nova ubicació i millores en la infraestructura de treball	-	-	-	Maig 2018	-	-	-
Revisió de les competències	EL16	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.1.2	No	-	Alta	MU Estudis Latinoamericans	Finalitzat	Curs 2019-20	Ajustar el grau de copincidència entre les competències i les activitats formatives de les assignatures amb les	1) Revisió dels Plans docents per part de les diferents instàncies implicades. 2) Fer coincidir les competències dels plans docents al	Plans docents de les assignatures	-	-	-	Abril-juny 2018	Finalitzat	-	2018-19

										definides en la Memòria verificada	perfil de la titulació. 3) Reelaboració dels plans docents									
Millorar els Plans docents: distribució horària	EL17	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.1.2 i E.6.2	No		Alta	MU Estudis Latinoamericans	Finalitzat	Curs 2019-20	Establir una millor distribució horària de les activitats i els sistemes d'avaluació dels Plans docents per ajustar-los a la normativa i les activitats previstes	1) Revisió dels Plans docents per part de les diferents instàncies implicades. 2) Establir una millor distribució horària de les activitats i sistemes d'avaluació. 3) Establir una correcta comunicació entre coordinadors sobre els continguts i procediments per elaborar els plans docents	Plans docents de les assignatures	-	-	-	Abril-juny 2018	Finalitzat	-	2018-19
Millorar els Plans docents: activitats formatives	EL18	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.1.2 i E.6.2	No		Mitjana	MU Estudis Latinoamericans	Finalitzat	Curs 2019-20	Adequar les activitats formatives de les assignatures a les competències definides en la Memòria verificada	1) Adaptar les competències dels plans docents al perfil de la titulació. 2) Introduir al pla docent noves activitats que millorin la docència i permetin assolir les competències proposades. 3) Modificar els plans docents continguts de les matèries	Plans docents de les assignatures	-	-	-	Abril-juny 2018	Finalitzat	-	2018-19
Millorar els Plans docents: programació	EL19	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.1.2 i E.6.2	No		Alta	MU Estudis Latinoamericans	Finalitzat	Curs 2017-18	Evitar diferències entre el Pla docent i el programa de l'assignatura	1) Evitar diferències entre el pla docent i el programa de l'assignatura. 2) Que el professorat expliqui i faci públic, abans de l'inici de	Plans docents de les assignatures	-	-	-	Curs 2016-17	Accions anuals sense data de finalització	-	2022-23

											curs, el pla docent de l'assignatura (objectius, programa, calendari...), el seu nivell d'exigència i mètodes d'avaluació										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2 Estàndard 2: Pertinència de la informació pública

3.2 Estàndard 2: Pertinència de la informació pública

"La titulació informa de manera adequada tots els grups d'interès sobre les característiques del programa formatiu."

L'estàndard 2 s'assoleix si:

2.1. La institució publica informació veraç, completa, actualitzada i accessible sobre les característiques de la titulació i el seu desenvolupament operatiu.

2.2. La institució publica informació sobre els resultats acadèmics i de satisfacció de l'alumnat i el professorat, i també els resultats dels processos d'avaluació interna i externa.

3.2.1 Valoració general

Un dels eixos primordials de la política de l'equip deganal resideix en treballar de manera activa per potenciar la comunicació adreçada als diferents grups d'interès relacionats amb la Facultat, amb l'objectiu de presentar la informació d'una manera més clara i directa.

L'equip deganal és conscient de la necessitat d'adaptar-se a la societat actual, on la difusió de la informació emergeix com un element clau. Amb aquesta finalitat, i amb l'objectiu de potenciar i continuar millorant en aquest aspecte, es va establir una secció dedicada a la comunicació. Aquesta comunicació es converteix en un element fonamental en la presa de decisions per part dels òrgans de Govern de la Facultat, a més de millorar la transmissió de l'oferta docent i dels recursos i activitats dutes a terme d'una manera completa, actualitzada i accessible.

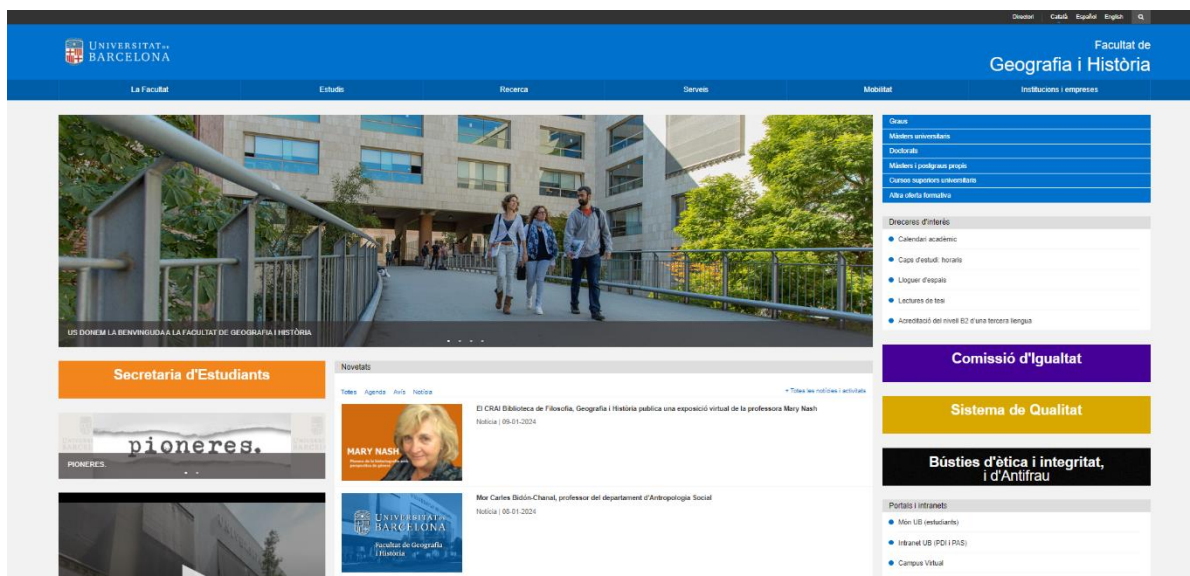
La responsabilitat del sistema de comunicacions de la Facultat recau de manera directa sobre el deganat. L'àrea de comunicació, al servei de totes les unitats de gestió de la Facultat, compta amb una tècnica especialitzada contractada pel centre, encarregada del manteniment i l'actualització dels espais web i dels mitjans de difusió de la informació pública.

La Facultat disposa d'un ampli sistema de comunicacions. Entre ells podem destacar la pàgina web, el Campus Virtual, el sistema de pantalles en punts estratègics del centre o les xarxes socials, tal com podem veure més endavant.

3.2.2 Informació pública sobre el desenvolupament de la titulació

3.2.2.1 Web de la Facultat

El web de la Facultat s'estructura d'una manera diferenciada i intuïtiva per distribuir les informacions adreçades tant als col·lectius externs (futurs estudiants, entitats i societat en general) com als col·lectius interns (estudiants, PDI i PAS). El portal d'accés a la Facultat està disponible en tres idiomes: català, castellà i anglès. Malgrat que la informació més rellevant (informació de graus, Màsters i doctorats o investigació, entre d'altres) està disponible en els tres idiomes, és la versió en català la més actualitzada i on podem trobar les notícies i les novetats. La pàgina web de la Facultat de Geografia i Història va ser actualitzada i reestructurada el maig del 2020. Podem considerar que l'entorn web es presenta d'una manera atractiva i clara per poder accedir a la informació.

Web de la Facultat de Geografia i Història. Font: Geografia i Història.

La [pàgina web de la Facultat de Geografia i Història](#) s'estructura en diverses seccions diferenciades. En la següent taula indiquem els punts més importants de l'entorn web:

Apartats	Comentaris	Seccions	Informació que conté i observacions
Àmbit 1: Informació general (Menú superior)	Informació estable i gestionada per Entorns Web de la UB. Conté informació institucional sobre la Facultat, l'oferta formativa, els programes de recerca, els recursos, els serveis, els programes de mobilitat i les institucions i empreses amb les quals la Facultat té conveni de pràctiques.	La Facultat	Informació sobre la Facultat (història, instal·lacions i equipaments, usos lingüístics, etc.), organització i estructura (Òrgans de govern, departaments, professorat, administració, etc.), normatives de funcionament, sistema de qualitat, innovació docent, activitats de la Facultat, beques de col·laboració, ubicació del centre i com arribar-hi.
		Estudis	Oferta formativa de graus, Màsters universitaris, doctorats, Màsters i postgraus propis, cursos superiors universitaris, altra oferta formativa, tràmits administratius i suport a l'estudi (Pla d'acció tutorial (PAT)). La informació és dirigida tant als estudiants com als futurs alumnes.
		Recerca	Informació sobre les xifres de recerca de la Facultat, els projectes en curs, les convocatòries i els ajuts disponibles.
		Serveis	Portal amb accés a la informació sobre els serveis de la Facultat, els de la Universitat de Barcelona i els serveis externs.
		Mobilitat	Informació sobre els programes de la mobilitat de la Facultat i a les convocatòries.
		Institucions i empreses	Accés a un portal amb la informació sobre els convenis de pràctiques de la Facultat i com tramitar les pràctiques.
		Informació detallada de l'oferta acadèmica de la Facultat, dirigida als alumnes i als futurs estudiants, amb un llistat amb dreceres	Graus, Màsters universitaris, doctorats, Màsters i postgraus propis
	Portal amb accés a la informació sobre els cursos superiors i la resta d'oferta formativa que proporciona la Facultat. Enllaços als llocs web on		

Àmbit 2: Oferta formativa i dreceres d'interès (Menú lateral dret)	d'interès. El disseny té com a objectiu presentar la informació d'una manera intuïtiva i permet un ràpid accés a la informació.	Cursos superiors universitaris i altra oferta formativa	la informació és més completa i detallada.
		Tràmits administratius	Portal amb tota la informació sobre els tràmits administratius. (Horaris i contacte de les secretaries de graus, Màsters i doctorats, informació sobre les matrícules, pràctiques, TFG, TFM, ETC.).
		Suport a l'estudi- Pla d'acció tutorial (PAT)	Informació sobre el PAT de la Facultat. Explicació del seu funcionament i llistat de tutors de cada grup dels graus de la Facultat.
Àmbit 3: Informació periòdica, renovada i actual sobre la Universitat de Barcelona i la Facultat (Centre)	Apartat d'actualitat i novetats amb les informacions diàries sobre activitats, comunicats, avisos, etc.	Agenda	Informació sobre les activitats dutes a terme a la Facultat i d'interès per als alumnes. (Seminaris, conferències, jornades, etc.).
		Avisos	Informació sobre convocatòries de diversos tipus. (Pràctiques, mobilitat, beques).
		Notícies	Informació sobre rodes de premsa, estudis, projectes, visites i altres notícies d'interès sobre la Facultat.
Àmbit 4: Portals específics i unitats de servei (Laterals esquerre i dret)	Accés a diferents portals d'interès per alumnes i futurs estudiants.	Portals i intranet	Accés al portal Món UB (estudiants), Intranet UB (PDI i PAS), Campus Virtual i Alumni UB.
		Unitats de servei	Accés a les diferents unitats de servei de la Facultat. (Secretaria d'Estudiants i Docència, Oficina d'Afers Generals, Oficina de Recerca, Innovació Docent, Oficina de Relacions Internacionals, Àrea de Comunicació i Difusió d'Activitats).
		Altres portals	Accés a diferents portals de la Universitat de Barcelona. (Lligues universitàries, Idiomes UB, Comissió d'Igualtat, Xarxes Socials). Les xarxes socials estan actualitzades i ofereixen informacions de la Facultat de caràcter acadèmic, de recerca i administratiu.

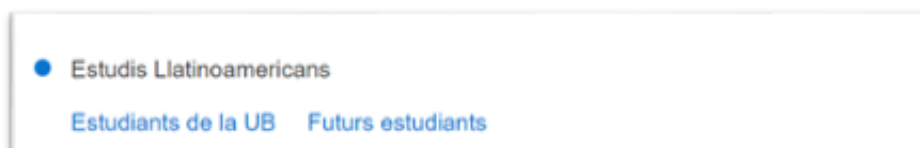
Taula 3.2.2.1.1: Estructura del web de la Facultat de Geografia i Història .Font: Geografia i Història.

3.2.2.2 Web dels ensenyaments

En les webs dels ensenyaments es pot accedir a la informació relativa a l'oferta acadèmica, els objectius i la planificació, així com a la informació necessària per als estudiants de nou accés de tots els ensenyaments que ofereix la Facultat (graus, Màsters universitaris, Màsters i postgraus propis, doctorat i Universitat de l'experiència).

Al maig del curs 2019/2020 es va dur a terme la renovació i l'actualització de les pàgines web de la Facultat. Es va realitzar una reforma completa, redissenyant l'espai web i actualitzant els continguts. L'objectiu d'aquest canvi va ser que es permetés la visualització correctament de les pàgines en telèfons intel·ligents, tauletes i diferents aparells electrònics, adaptant-se d'aquesta forma a les necessitats i realitats de l'alumnat. El nou disseny presenta la informació d'una manera més clara i visual. També es va millorar l'accés a les informacions acadèmiques més rellevants, com els plans docents d'assignatures, TFG, TFM, matrícules o les dades de l'ensenyament vinculades al sistema de garantia de la qualitat, entre d'altres.

L'organització dels webs té una dualitat de tractaments i la informació està desdoblada. Com podem observar si accedim al web, cada ensenyament disposa de dos enllaços. El primer, destinat a estudiants de la UB, ha estat pensat i dissenyat per la Facultat, mentre que l'apartat de futurs estudiants segueix un format creat des de la Unitat d'Entorns Web de la UB, sense que la Facultat pugui modificar el seu disseny.

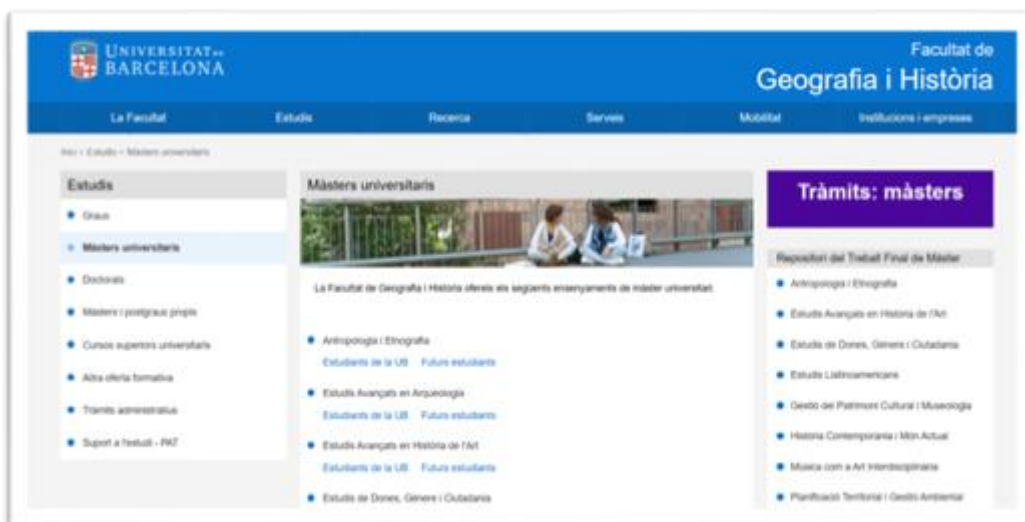
Font: Geografia i Història.

3.2.2.3 Webs dels Màsters

A) Portal dels Màsters

El menú dels webs del Màster presenta una sistematització igual que els webs de grau. Té l'objectiu de proveir informació detallada i completa sobre cada titulació.

En el [portal de Màsters de la Facultat](#) trobem l'oferta formativa dels Màsters universitaris de la Facultat i dels Màsters interfacultatius amb docència a Geografia i Història. Trobem diverses informacions d'interès respecte dels ensenyaments: plans docents, horaris, organització i metodologia docent, treball de final de Màster, accions de suport i d'orientació, informació per a futurs estudiants, entre altres apartats informatius per a estudiants de l'ensenyament i per a futurs alumnes.

Web dels Màsters de la Facultat de Geografia i Història. Font: Geografia i Història.

B) Pàgines web dels Màsters

Les pàgines web de tots els Màsters de la Facultat tenen un disseny comú. En l'entorn web de cada Màster es facilita la informació sobre els seus estudis així com el seu funcionament. Podem trobar el calendari acadèmic, els horaris de classe, l'organització i metodologia docents o els plans docents.

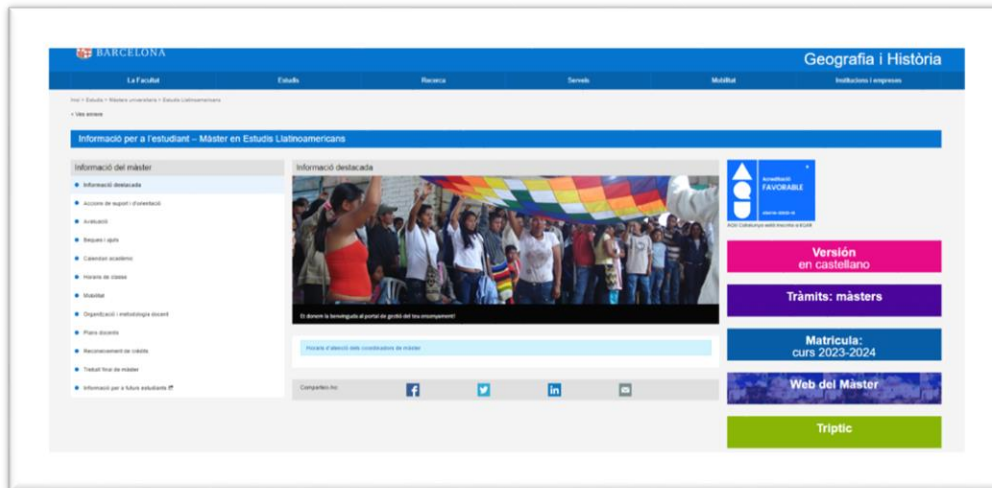
Els webs dels Màsters presenten els següents aspectes:

Apartat	Seccions	Informació que conté i observacions
Presentació	Presentació del Màster	Presentació del Màster (En què consisteix, temàtica, objectius)
	Dades bàsiques	Taula amb les dades bàsiques de l'ensenyament (Crèdits, places, durada, idioma de docència, preu orientatiu, coordinació, etc.)
Objectius i competències	Objectius	Explicació dels objectius aprovats en la memòria del Màster.
	Competències	Descripció de les competències generals i específiques de l'ensenyament.
Accés i admissió	Perfil i requisits d'accés	Perfil d'accés dels estudiants, requisits i condicions d'accés generals i específiques
	Preinscripció	Procediment de preinscripció, calendari, documentació requerida, criteris de selecció, resolucions.
	Matrícula	Informació prèvia a realitzar la matrícula, documentació, formalització de la matrícula, després del procediment, beques i ajuts i informació econòmica.
	Acollida	Enllaç al portal web de servei d'atenció a l'estudiant, beques i ajuts i allotjament de la Universitat de Barcelona.
Pla d'estudis	Assignatures i plans docents	Informació sobre la distribució dels crèdits (Obligatori, optatiu, pràctiques i TFM) i l'oferta d'assignatures. Es pot accedir als plans docents de cursos anteriors.
	Professorat	Enllaç a l'itinerari recomanat del Màster i el professorat que exerceix la docència en cada assignatura.
	Pràctiques	Informació sobre les pràctiques, la normativa de pràctiques externes, enllaç al lloc web Feina UB i accés als tràmits per a la matrícula en l'assignatura de pràctiques externes.
Sortides professionals	Sortides professionals i inserció laboral	Llistat amb les sortides laborals del Màster i dades del sistema universitari català sobre la inserció laboral de l'ensenyament.
Informació per als estudiants de l'ensenyament	Informació del Màster	Informació rellevant per als estudiants del Màster (Avaluació, horaris, beques i ajuts, plans docents, etc.)
Contacte	Contacte amb la coordinació del Màster.	Enllaç amb el contacte del docent encarregat del Màster.

Taula 3.2.2.3.1: Estructura dels web dels Màsters de la Facultat. Font: Facultat de Geografia i Història.

El web del Màster d'Estudis Llatinoamericans és el següent:

[Web del Màster en Estudios Latinoamericanos](#)

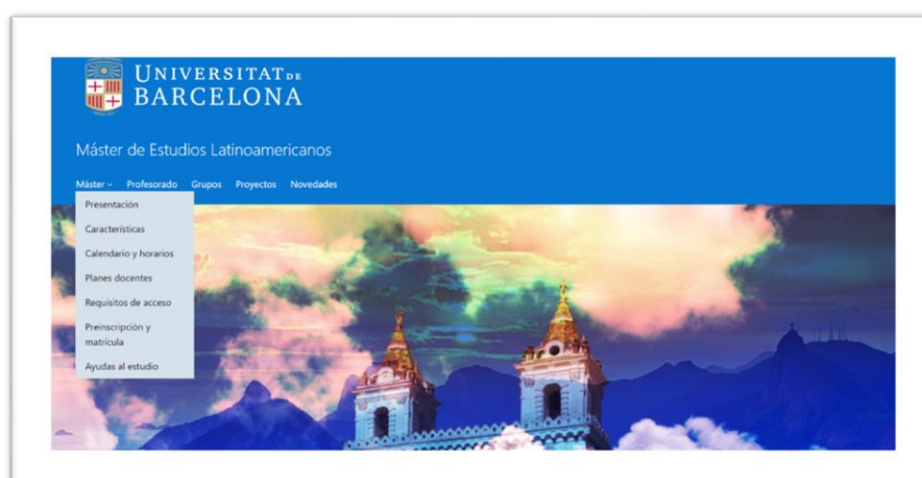

Espai web del Màster d'Estudis Llatinoamericans. Font: Geografia i Història.

A més, com a resultat de la millora ELo3 (indicada en el autoinforme de 2018), el Màster en Estudios Latinoamericanos es va dotar d'un web propi, on es pot trobar tot tipus d'informació relacionada amb els estudis d'una manera més detallada i actualitzada. Podem trobar informació sobre el Màster (presentació, característiques, pla docent, etc.), el perfil dels professors que imparteixen docència (CV actualitzat del GREC/SIRE), a més dels grups i projectes d'investigació i les novetats i notícies relacionades amb el Màster.

El Web propi del Màster en Estudios Latinoamericanos és el següent:

[Máster de Estudios Latinoamericanos](#)

Web propi del Màster en Estudios Llatinoamericans. Font: Universitat de Barcelona.

3.2.2.4 Webs d'altres ensenyaments

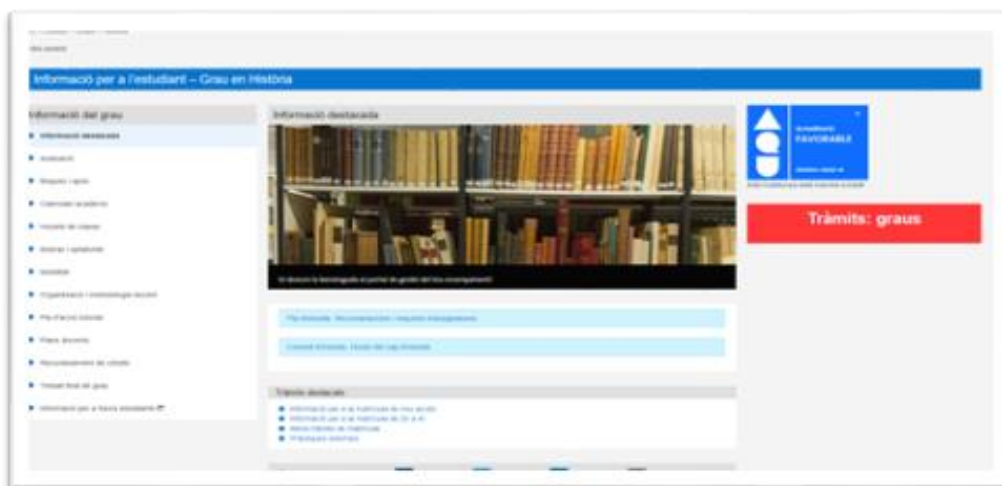
A) Ensenyaments de graus

Cada ensenyament de grau de la Facultat disposa del seu propi lloc web ([Antropologia Social i Cultural](#), [Arqueologia](#), [Geografia i Canvi Global](#), [Història](#) i [Història de l'Art](#)). Podem trobar la informació rellevant del curs vigent:

Apartats	Seccions
Presentació	Presentació de l'ensenyament, dades bàsiques (crèdits, duració, places, etc.).
Objectius i competències	Objectius
	Competències
Accés i admissió	Perfil i requisits d'accés
	Preinscripció
	Matricula
	Acollida
Pla d'estudis	Assignatures i plans docents
	Professorat
	Pràctiques
Sortides professionals	Sortides professionals
Informació per als estudiants de l'ensenyament	Informació diversa del grau. (Beques, calendari acadèmic, horaris de docència, PAT, TFG, etc.)
Contacte	Direcció de la Facultat, enllaç a la pàgina web, número i correu electrònic de secretaria

Taula 3.2.2.4.1: Estructura dels web de cada ensenyament de la Facultat de Geografia i Història. Font: Facultat de Geografia i Història.

Webs dels graus universitaris. En la primera imatge l'espai web destinat a futurs estudiants, mentre que en la segona imatge és l'espai web destinat a alumnes de l'ensenyament. Font: Universitat de Barcelona i Facultat de Geografia i Història.

B) Web del doctorat

El [web del doctorat](#) conté la informació detallada i necessària per als alumnes que estiguin interessats a realitzar un dels programes que ofereix la Facultat. Els programes de doctorats oferts són: [Societat i Cultura: Història, Antropologia, Art i Patrimoni](#), [Cultures Medievales](#) i [Geografia, Planificació Territorial i Gestió Ambiental](#).

C) Web dels postgraus

La informació referent a [l'oferta de postgraus](#) és revisada i actualitzada segons l'aprovació de cursos per part de l'Agència de Postgrau UB. La informació relativa a tota l'oferta d'ensenyaments de postgrau es manté actualitzada i accessible al web. Al mateix portal podem trobar informació sobre els Màsters propis de la Facultat.

3.2.2.5 Guia de l'alumnat i opuscles formatius

A més de la informació disponible en els webs, la Facultat proporciona una guia en paper (a disposició del CAE) i també una [guia en format digital](#) (accessible mitjançant la web del Màster), que s'ofereix a l'alumnat el primer dia de docència.

3.2.2.6 Altres mecanismes d'informació

A) Butlletí de la Facultat

Des de l'any 2014, la Facultat realitza un butlletí de notícies mensual, en el seu esforç per millorar els canals de comunicació. En el butlletí, [La Facultat al dia](#), trobem la informació mensual sobre les activitats realitzades en el centre (seminaris, jornades, lectura de tesis doctorals, etc.) a més de les notícies més destacades i d'interès per a tots els col·lectius de la Facultat. Aquest butlletí s'envia al correu electrònic a principis de cada mes. Aquest mecanisme d'informació esdevé com un instrument útil per conèixer les notícies i activitats, de recerca i difusió, que des de els grups i col·lectius de la Facultat porten a terme.

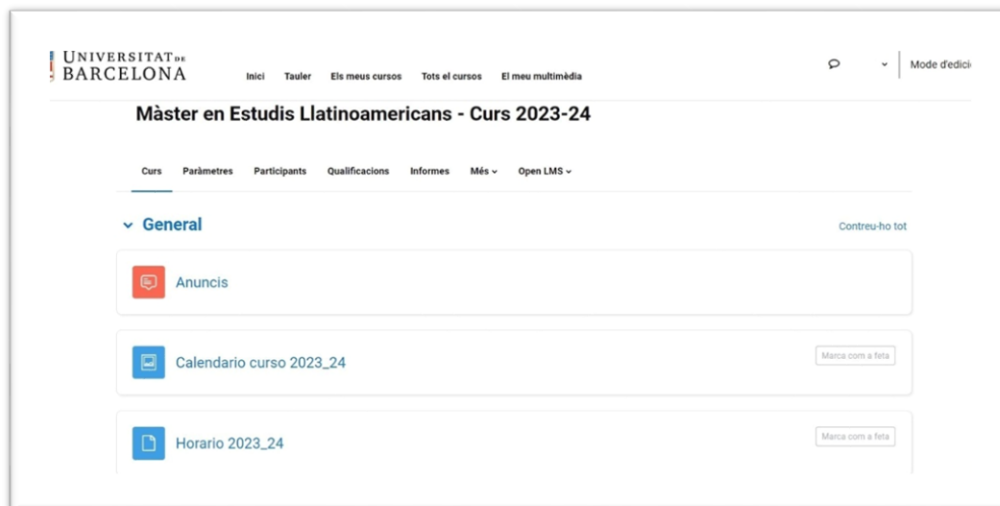
Portada del butlletí mensual de la Facultat. Font: Facultat de Geografia i Història

B) Pantalles de la Facultat

La Facultat disposa de sis monitors de circuit tancat de televisió, situats en llocs estratègics de l'edifici. Mitjançant aquestes pantalles es difonen notícies, activitats que organitza la comunitat universitària i altres informacions rellevants per als alumnes.

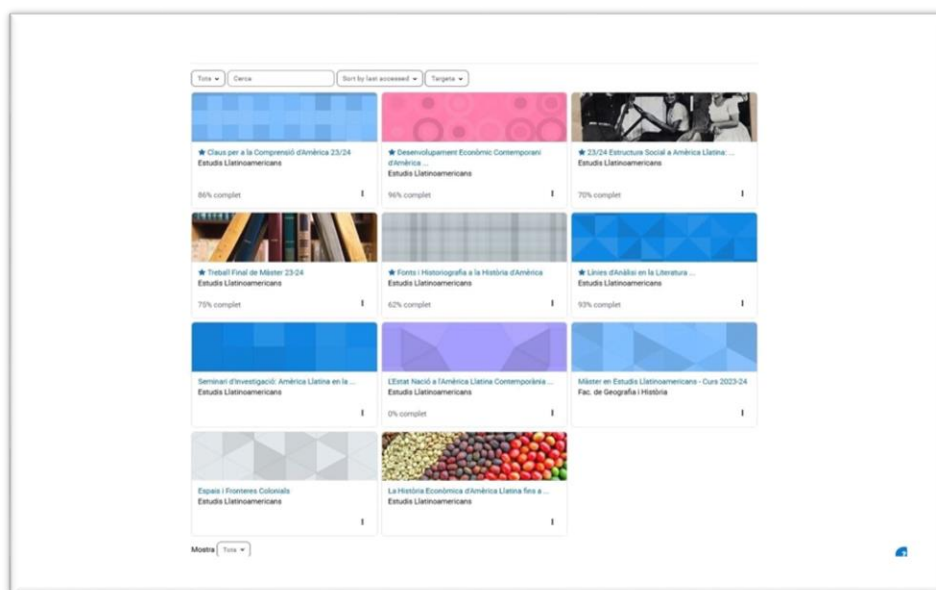
C) Campus Virtual

El Campus Virtual conforma una eina rellevant per a la docència de l'estudiant. Allà els docents poden publicar avisos així com també ho pot fer la Secretaria d'Estudiants i Docència.

Imatge del Campus Virtual del Màster en Estudis Llatinoamericans. Font: Campus Virtual.

A més, cada ensenyament disposa d'un Campus Virtual on es penjen els materials didàctics relacionats amb les assignatures, on tots els alumnes matriculats estan subscrits. En [l'enquesta realitzada a l'alumnat](#) que ha finalitzat els seus estudis de grau, en la pregunta realitzada sobre si el campus virtual havia facilitat el seu aprenentatge, s'aconsegueix un 3,91 sobre 5 de satisfacció.

Imatge del Campus Virtual d'un estudiant del Màster en Estudis Llatinoamericans. Font: Campus Virtual.

D) Xarxes socials

Finalment, esdevé important destacar que des de la Facultat es treballa per dur a terme el desenvolupament de les xarxes socials com [Facebook](#) i [X](#) (Twitter) (@GH_UB) amb més de 4.200 seguidors en cada xarxa, [Instagram](#) (@geohistub) amb més de 1440 i [Youtube](#) (@FacultatGiH) on hi ha disponibles més de 60 vídeos sobre la Facultat, com per exemple sessions informatives o xerrades. Mitjançant aquestes xarxes socials es poden realitzar comunicats d'una manera fluida amb tot l'alumnat que segueix els comptes. La Facultat és conscient que aquestes eines són un instrument útil per adaptar-se a la societat actual i fer que la comunicació entre el centre i l'alumne sigui més accessible, fàcil i propera.

El Màster d'Estudis Llatinoamericans també compta amb les seves pròpies xarxes socials, tenint un compte particular a [X](#) (Twitter) (@MasterLatinoam1). A la pàgina web pròpia del Màster també trobem una secció de [novetats](#) actualitzada regularment, on es publica la informació relacionada amb els estudis, com conferències, seminaris o activitats d'interès per als estudiants. Per l'altra banda, les informacions corresponents al professorat i als grups de recerca s'actualitzen anualment.

E) Comissió d'igualtat

Dins dels mecanismes d'informació, cal mencionar l'espai web de la [Comissió d'igualtat](#) de la Facultat constituïda conjuntament amb la Facultat de Filosofia, on es pot trobar el [III pla d'igualtat de la Universitat de Barcelona](#). A part de la informació bàsica sobre la composició de la comissió i les seves funcions detallades, es poden trobar els protocols contra l'assetjament sexual, el de canvi de nom per a persones trans i no binàries, així com els criteris per un ús no sexista de la llengua en els textos institucionals.

3.2.3 Publicació d'informació sobre els resultats acadèmics i de satisfacció

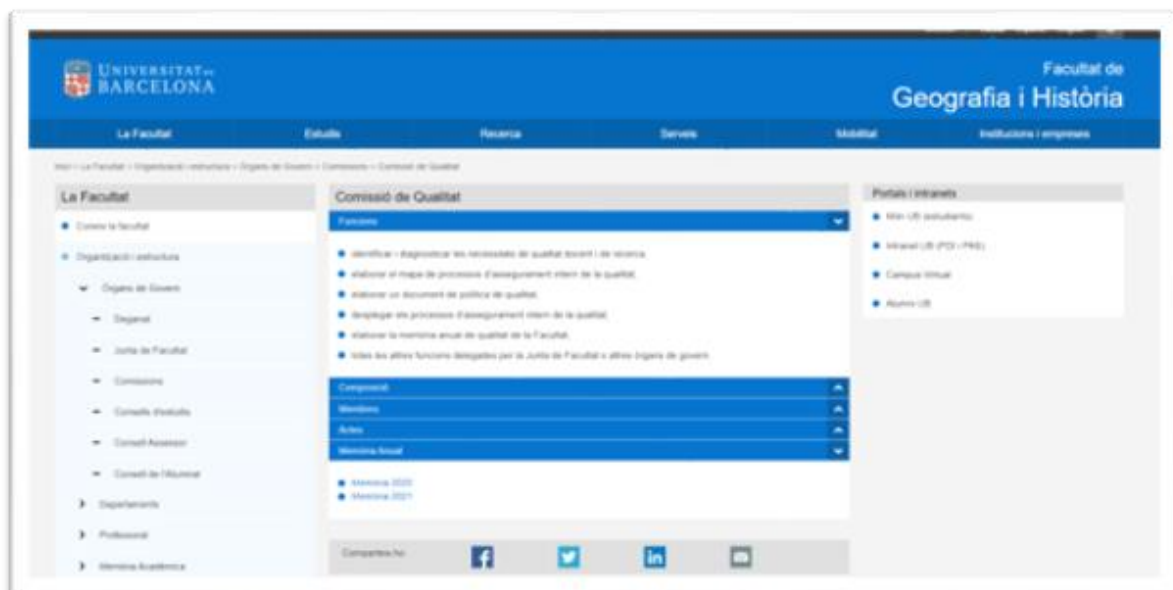
Des de la Facultat es garanteix un accés fàcil a la informació relacionada amb les titulacions a tots els grups d'interès. Dins d'aquesta informació s'inclou els resultats de seguiment i, si escau, l'acreditació de la titulació. Tota la informació rellevant relativa a les titulacions es troba disponible en la pàgina web del centre d'una manera accessible i intuïtiva. Els [resultats de seguiment de la titulació](#) estan disponibles a la web de cada ensenyament i en la [web del SAIQU](#). Els resultats acadèmics estan

disponibles a l'espai VSMA, a la [taula E6.7](#). En aquest espai podem trobar els resultats globals de la titulació en els darrers quatre cursos (taxa de rendiment, d'eficiència, d'abandonament, de graduació i durada mitjana dels estudis). La [taula E6.8](#) ens mostra els resultats globals de primer curs (taxa d'abandonament, de presentats, d'èxit i de rendiment).

Els resultats acadèmics són visibles a l'Espai VSMA, amb un [enllaç desde el web](#) de cada ensenyament (apartat Dades de l'ensenyament), així com des del portal del SAIQU.

3.2.3.1 Publicació d'informació del SAIQU

Al web de la Facultat podem trobar un espai destinat a tractar el [Sistema d'Assegurament Intern de la Qualitat del Centre \(SAIQU\)](#). En aquest espai està explicat en què consisteix el sistema de Qualitat, així com la [política i els objectius de la Facultat](#), les funcions, la composició de la Comissió de Qualitat, els membres que la conformen, els actes de cursos anteriors i les memòries anuals.

Espai web del SAIQU de la Facultat. Font: Geografia i Història.

3.2.3.2 Tràmits administratius

Per poder gestionar tràmits administratius, està habilitat el portal de [Secretaria](#), espai on els futurs estudiants i els alumnes de la Facultat poden trobar tota la informació administrativa necessària. També es faciliten els mitjans per posar-se en contacte directe amb el personal de secretaria (horari d'atenció presencial, número de contacte i correu electrònic) i agilitzar les consultes. Amb l'objectiu de facilitar els procediments, hi ha la possibilitat de realitzar [tràmits en línia](#) per a sol·licitar certificats i expedients acadèmics o anul·lar assignatures entre altres gestions.

3.2.3.3 Actualització de la informació

El Sistema d'Assegurament Intern de la Qualitat del Centre (SAIQU) introdueix els mecanismes necessaris per tal d'assegurar que la informació proporcionada sigui adequada i s'actualitzi de manera freqüent. D'aquesta forma, en tots els apartats del web queda indicada la data de la darrera actualització duta a terme.

El Deganat de la Facultat és el responsable de garantir la publicació i difusió de la informació, a més de treballar en la seva actualització amb la resta d'agents implicats, com la Secretaria del centre i la tècnica de Webs i Comunicació de la Facultat. A l'inici de cada curs es crea una planificació conjunta de totes aquelles accions relacionades amb la difusió dels ensenyaments i el centre, establint d'aquesta forma les accions dirigides al manteniment de la informació pública actualitzada amb l'objectiu primordial de què aquesta sigui completa i veraç. Els agents implicats revisen periòdicament la informació de l'oferta formativa i l'estructura i activitat global del centre, per tal de poder introduir les modificacions i actualitzacions necessàries. El centre té desplegat el PEQ140: *Publicació sobre les titulacions*.

3.2.4. Plans de millora respecte l'estàndard

Proposta de Millora	Codi de Millora	Procedència	Tipologia de Millora		Implica modificació de la memòria?	Implica una actualització de la memòria?	Prioritat	Abast	Estat d'assoliment	Curs d'implantació	Objectius a Assolir	Accions a desplegar	Evidències o evidències d'assoliment	La proposta és una avaluació condicionada per AQU?	Responsable de la Millora	Responsable del seguiment de l'Execució	Temps estimat		Temps real	
			Processos	Estàndards													Data d'inici	Data prevista de finalització	Data de la primera revisió	Data de finalització real
Millorar la imatge visual de l'ensenyament	ELO1	Autoinforme Acreditació 2018	Comunicació i publicació d'informació sobre les titulacions (PEQ 140)	E.2.1	No		Mitja	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	2017-18	Millorar la imatge visual de l'ensenyament	1) Creació d'un díptic i opuscle informatiu	Dades sobre les preinscripcions i matrícula	-			2017-18	Accions anuals sense data de finalització		Annual 2022-23
Millorar els mecanismes de promoció de l'ensenyament	ELO2	Autoinforme Acreditació 2018	Comunicació i publicació d'informació sobre les titulacions (PEQ 140)	E.2.1	No		Mitja	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	2017-18	Millorar i potenciar els mecanismes de captació de nous estudiants i de promoció de l'ensenyament	1) Realització d'un vídeo de promoció de l'ensenyament	Video editat	-			2017-18	Accions Anuals		2018-19
Millora i actualització de l'espai web de l'ensenyament	ELO3	Autoinforme Acreditació 2018	Comunicació i publicació d'informació sobre les titulacions (PEQ 140)	E.2.1	No		Alta	MU Estudis Llatinoamericans	finalitzat	Curs 2018-19	Millorar l'espai web i la informació relativa a l'ensenyament	1) Disseny d'un espai web atractiu i utilitari. 2) Incloure informacions d'activitats (seminaris, etc.) de l'ensenyament	Espai web i blogs millorats	-			Maig 2018	Accions anuals sense data de finalització		Annual 2022-23

Incrementar la presència a les xarxes socials	EL04	Autoinforme Acreditació 2018	Comunicació i publicació d'informació sobre les titulacions (PEQ 140)	E.2.1	No		Mitjana	MU Estudis Latinoamericans	Finalitzat	2017-18	Actualització dels perfils a les xarxes socials (facebook especialment)	1) Actualització dels perfils a les xarxes socials. 2) Potenciar i dinamitzar entrades a les xarxes socials.	Xarxes socials millorades	-				2017-18		Accions anuals sense data de finalització	2022-23
Accions de difusió i captació de nous estudiants procedents de latinoamèrica	EL05	Autoinforme Acreditació 2018	Captació, admissió i matrícula d'estudiants (PEQ 040)	E.2.1	No		Mitjana	MU Estudis Latinoamericans	Finalitzat	No iniciat	Incrementar el nombre d'alumnes procedents de Llatinoamèrica	1) Elaboració de vídeos de promoció. 2) Major presència a les xarxes socials. 3) Major informació sobre beques i ajuts Catalunya	Dades sobre les preinscripcions i matrícula	-				No iniciat		Curs 2019-20	-
Millora de la informació pública de l'ensenyament	EL08	Autoinforme Acreditació 2018	Comunicació i publicació d'informació sobre les titulacions (PEQ 140)	E.2.1	No		Mitjana	MU Estudis Latinoamericans	Finalitzat	Curs 2017-18	Proporcionar al professorat i l'alumnat més informació sobre les actes de la Comissió de Coordinació de l'ensenyament	1) Millorar la visibilitat i superar la dificultat d'accés a la informació. 2) Disposar d'enllaços de les actes de la Comissió de coordinació a l'espai web de l'ensenyament.	Publicar les actes a l'espai web	-				Curs 2017-18		Accions Anuals	2018-19
Millorar la informació de la Memòria de verificació i dels Informes de seguiment	EL10	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.2.1 i E.3.1	No		Mitjana	MU Estudis Latinoamericans	En curs	Curs 2018-19	Potenciar la visibilitat i la importància de la Memòria d'acreditació i els Informes de seguiment	1) Millorar la visibilitat i superar la dificultat d'accés a la informació. 2) Disposar d'enllaços de la memòria de verificació i l'informe de seguiment	Espai web actualitzat	-				Curs 2017-18		Curs 2018-19	2018-19
Millora en la difusió de pràctiques externes	EL20	Autoinforme Acreditació 2018	Gestió de les pràctiques externes (PEQ 070) i Comunicació (PEQ 140)	E.2.1	No		Alta	MU Estudis Latinoamericans	Finalitzat	Curs 2017-18	Millorar la informació i difusió de les pràctiques externes	1) Elaborar un apartat web amb informació específica sobre les pràctiques externes. 2) Informació de testimonis. 3) Elaboració de fitxes de les empreses i entitats amb les que s'estableixen els convenis	Informació pública sobre les pràctiques	-				Curs 2017-18		Finalitzat	2018-19

Millorar l'exposició pública dels TFM	EL22	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.2.2	No		Mitjana	MU Estudis Latinoamericans		Curs 2019-2020	Incrementar el nombre de TFM publicats al Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona	1) Facilitar l'accés als millors TFM de cada promoció de l'ensenyament a través del repositori digital de la UB. 2) Sol·licitar als alumnes que obtinguin una puntuació de 8 o més, que signin el permís de publicació al Dipòsit Digital	Actualització del Dipòsit Digital de la UB	-			Curs 2019-20	Accions anuals sense data de finalització		Annual 2022-2023
Millora de les estratègies comunicatives i difusió nou alumnat	EL26	Anàlisi pròpia / comissió de màster	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 050)	E.2.1	No	No		MU Estudis Latinoamericans	En curs		Augmentar el nombre de matriculats		Nombre d'estudiants UB i Europeus.	-	Coordinació del Màster	Comissió del Màster		Accions anuals		Accions anuals

3.2.5 Recapitulació

Taula resum de l'estàndard 2: Pertinència de la informació pública. Contingut de la informació pública sobre el desenvolupament operatiu de les titulacions.

DIMENSIO	CONTINGUTS	UBICACIÓ DE LA INFORMACIÓ	DISPONIBILITAT
Accés als estudis	Objectius i competències de la titulació	Web de cada titulació	✓
	Accés i admissió	Web de cada titulació	✓
	Dades bàsiques de l'ensenyament (Crèdits, idioma de docència, nota de tall, indicadors, etc.)	Web de cada titulació	✓
	Sortides professionals	Web de cada titulació	✓
	Nombre de places ofertes	Web de cada titulació	✓
	Informació per als estudiants de l'ensenyament	Web de cada titulació	✓
	Normativa de trasllats	Web de secretaria	✓
	Període i procediment de matriculació	Web de cada titulació, web de la Facultat	✓
	Sessions d'acollida i de tutorització	Web de la Facultat	✓
	Denominació dels estudis	Web de cada titulació	✓
Matrícula	Títol en superar els estudis de Màster	Web de cada titulació	✓
	Durada mínima dels estudis i crèdits ECTS	Web de cada titulació	✓
Pla d'estudis	Estructura del pla d'estudis	Web de cada titulació	✓
	Calendari acadèmic	Web de la Facultat	✓
	Pla docent	Web de cada titulació	✓
	Recursos d'aprenentatge: ·Espais virtuals de comunicació ·Laboratoris ·Biblioteca ·Material recomanat a l'estudiant ·Altres	Web de la Facultat	✓
Planificació operativa del curs	Accions de suport i orientació	Web de cada titulació, web del SAIQU de la Facultat	✓
	Professorat de la titulació	Web de cada titulació, web de la Facultat, web dels departaments implicats	✓
	Perfil acadèmic	Web de cada titulació	✓
	Informació de contacte	Web de cada titulació	✓
Professorat	Nom del professorat	Web de cada titulació	✓
	Perfil acadèmic	Web de cada titulació	✓
	Informació de contacte	Web dels departaments i directori UB públic	✓
Pràctiques externes/ professionals	Assignatures lligades a les pràctiques	Web de cada titulació	✓
	Objectius	Web de cada titulació i Campus Virtual	✓
	Normativa general	Web de cada titulació i Campus Virtual	✓
	Avançament d'institucions amb convenis signats	Web de cada titulació i Campus Virtual	✓

Programes de mobilitat	Objectius	Web de mobilitat internacional	✓
	Normativa i marc general	Web de mobilitat internacional	✓
	Avançament d'institucions amb convenis signats	Web de mobilitat internacional	✓
Treball de final de Màster	Normativa i enfocament	Web de cada Màster, apartat del Campus Virtual específic per al seguiment del treball	✓

Taula 3.2.5.1: Resum de l'Estàndard 2: Pertinència de la informació pública. Font: Geografia i Història.

3.3 Estàndard 3: Eficàcia del sistema intern de garantia de la qualitat (SAIQU/SGIQ)

3.3 Estàndard 3: Eficàcia del sistema intern de garantia de la qualitat (SAIQU/ SGIQ)

"Els programes formatius es revisen i es milloren periòdicament. La revisió dona lloc a un pla de millora que es manté actualitzat. Les accions planificades es comuniquen a totes les parts interessades."

"L'activitat del programa formatiu s'incardina dins de l'estratègia i polítiques d'assegurament de la qualitat del seu centre. La cadena de responsabilitats està ben establerta i és eficaç i els principals grups d'interès poden participar en la presa de decisions."

"La titulació recopila informació per a l'anàlisi i la millora de les seves activitats formatives i dels processos del seu SIGQ. Els resultats del programa formatiu són adequats, tant pel que fa als assoliments dels resultats d'aprenentatge com als indicadors de rendiment acadèmic, satisfacció i inserció laboral."

"La institució disposa d'un sistema de garantia interna de la qualitat formalment establert i implementat que assegura, de manera eficient, la qualitat i la millora continuada de la titulació."

L'estàndard 3 s'assoleix si:

3.1 Que el SGIQ implementat té processos que garanteixen el disseny i l'aprovació, el seguiment i l'acreditació de les titulacions.

3.2 Que el SGIQ implementat garanteix la recollida d'informació i dels resultats rellevants per a la gestió eficient de les titulacions, en especial els resultats d'aprenentatge i la satisfacció dels grups d'interès.

3.3 El SGIQ implementat es revisa periòdicament per analitzar-ne l'adequació, i si s'escau es proposa un pla de millora per optimitzar-lo.

La Facultat de Geografia i Història ha mostrat sempre un compromís ferm amb l'assegurament de la qualitat dels ensenyaments que imparteix, i així queda demostrat mitjançant les diverses accions impulsades per part dels diferents equips de govern durant els darrers anys.

Aquest compromís compta ja amb una llarga trajectòria, reforçant-se a partir de la implantació dels nous graus, establint-se d'aquesta forma els criteris i l'ús dels indicadors de qualitat. Complint amb les directrius de l'EEES, i alhora amb les normatives estatals i directrius d'AQU Catalunya, el compromís de la Facultat s'ha renovat tenint presents els diferents mecanismes o processos necessaris per poder elaborar el disseny i l'aprovació de les titulacions ([PEQ 020](#)), facilitar el procés de seguiment i, si esdevé necessari, dur a terme el procés de modificacions de les titulacions i garantir la millora contínua de la qualitat mitjançant l'anàlisi crítica de dades objectives. Seguint els principis

de qualitat i transparència, la Facultat té establerts procediments que donen suport per a què la informació publicada es mantingui actualitzada, imparcial i veraç. Per a la Junta de la Facultat de Geografia i Història és un objectiu primordial assolir els màxims nivells de qualitat i d'excel·lència en totes les activitats que desenvolupa al centre. Amb aquest propòsit, mostra el compromís en fer ús de tots els recursos tècnics, econòmics i humans que tingui al seu abast per complir les normatives legals i els requisits establerts en l'EEES.

El mapa de processos del SGIO presenta els procediments específics de qualitat del centre (PEQs). En aquests procediments podem trobar totes les accions i agents implicats en els processos que assegurin la qualitat de les titulacions i dels programes formatius. Des de la Facultat de Geografia i Història es té present la importància dels PEQs com a mecanismes efectius de sistematització de les accions en diversos àmbits, ajudant a elaborar les avaluacions i els seguiments de les accions dutes a terme. Cada PEQ és redactat pels agents implicats en el procés d'avaluació de la qualitat, sempre comptant amb el suport de la unitat SAIQU/SGIO de la Facultat, i revisats en última instància per l'Equip de Govern.

Seguint la política de transparència, es pot trobar en el web de la Facultat de Geografia i Història un espai on es descriu el [Sistema d'Assegurament intern de la Qualitat del Centre \(SAIQU/SGIO\)](#). En aquest espai web podem accedir als estàndards i directrius per l'assegurament de la qualitat en l'espai europeu d'educació superior (ENQA) proporcionats per AQU Catalunya. En el mateix lloc web podem trobar la [política i els objectius de la Facultat](#), a més de tots els PEQ del centre i el [mapa de processos de revisió i millora d'aquests](#). També es fan públiques les memòries verificades, els diversos [Informes de Seguiment dels Ensenyaments](#), així com el [recull de les dades i els indicadors](#) (<https://www.ub.edu/portal/documents/5886217/10446438/2021-2122MemoriaFacultatGeografiaHistoria-web.pdf/c6e5f533-8cd9-6ead-a100-453a2c906c63>) dels darrers cursos, amb la informació relativa al grau de satisfacció i inserció laboral dels graus i Màsters del centre. Els PEQs van ser aprovats per la Junta de la Facultat el **XX/XX/XXXX** i tenen vigència fins el **XX/XX/XXXX**.

Espai web de Qualitat, on es pot trobar informació sobre el SAIQU/SGIQ, la política i els objectius de la Facultat, entre d'altres. Font: Facultat de Geografia i Història

La Facultat té dissenyat i certificat des del 2008 per AQU Catalunya, un model d'assegurament de la qualitat dels seus ensenyaments basat en els següents punts:

- La planificació estratègica, vinculada a través dels contractes programes, com a eina per desplegar la Política i Objectius de qualitat.
- L'organització de la gestió basada en processos.
- Un mapa de processos i un catàleg dels principals processos relacionats amb la formació universitària.
- La descripció d'aquests processos així com la sistemàtica per al seu seguiment a través dels procediments específics (PEQs) de Qualitat.

- L'elaboració d'un quadre d'indicadors amb la informació sobre l'evolució temporal dels resultats de les activitats que s'estan realitzant.
- La introducció del retiment de comptes amb la publicació de les memòries de verificació, els informes de seguiment, els informes d'acreditació així com les dades i indicadors dels graus i Màsters universitaris de la Facultat.
- Una revisió interna del sistema a través de la Comissió de Qualitat del centre per a analitzar la seva adequació i, si escau, proposar un pla de millora per optimitzar-lo.

3.3.1 El SGIQ implementat té processos que garanteixen el disseny, l'aprovació, el seguiment i l'acreditació de les titulacions

Des de la Universitat de Barcelona i els seus centres, mitjançant les seves pròpies comissions de qualitat, treballen conjuntament per vincular els processos interns del VSMA de la manera més estructurada i integrada entre tots ells, a través del seu Sistema d'Assegurament Intern de la Qualitat (SAIQU/SGIQ), i així assolir un major grau d'eficiència en la seva gestió i poder donar resposta als diversos requisits normatius.

Tots els ensenyaments de grau i Màster han de passar els processos per a la verificació, el seguiment, la modificació i l'acreditació dels títols oficials. La Comissió de Qualitat de la Facultat és l'eina que permet fer un seguiment continu d'aquests processos, alhora que realitza un seguiment de la documentació que es genera per cadascun d'ells.

Des de la [Comissió de Qualitat de la Facultat de Geografia i Història](#) queden ben definits els seus objectius i funcions. Podem trobar aquestes funcions detallades en l'espai web de la Facultat dedicat a la Comissió de Qualitat, on també es pot accedir a la informació referent a la composició de la comissió, els membres actuals i les actes de cursos passats. Aquests objectius i funcions tenen un pes important en l'elaboració d'informes de seguiment i en el disseny de noves titulacions. D'altra banda, les comissions de coordinació de Màsters, conjuntament amb el consell d'estudis d'ensenyaments de grau, són agents rellevants per la definició dels plans docents i els objectius de qualitat i la [proposta de noves millores](#).

Esdevé important destacar la transparència i l'accessibilitat en l'exposició pública de la informació en els processos de verificació, seguiment, modificació i acreditació, amb l'objectiu de què arribi a tots els agents de la facultat (PDI, PAS i estudiants). En els processos duts a terme, s'ha notificat explícitament a tots els agents del fet que les memòries de verificació, els informes de seguiment del

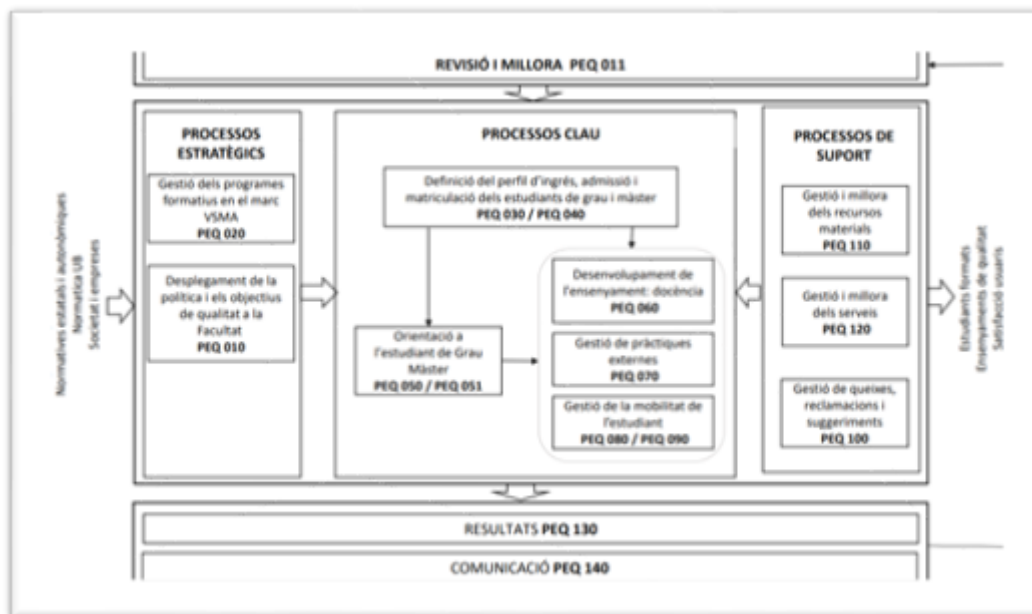
centre, tant com la modificació i l'autoinforme d'acreditació, eren exposats públicament, amb l'objectiu de rebre les esmenes i suggeriments de millora, prèviament a què passin a ser estudiats per les comissions pertinents i aprovats pels òrgans corresponents.

Des del SGIQ es compta amb el PEQ 020 (<https://www.ub.edu/portal/web/geografia-historia/sistema-de-qualitat>), gestió dels programes formatius en el marc VSMA, el qual és el procediment que regula la seva activitat. Aquesta es va veure reforçada en el curs 2020/2021, quan es va produir la separació del Vicedeganat de Doctorat i Qualitat, i així ha esdevengut en dos vicedegانات diferents. (Vicedeganat de Doctorat i Vicedeganat de Qualitat i Innovació Docent).

Tant el disseny, com l'aprovació, el seguiment i l'acreditació de les titulacions segueixen el recorregut estipulat al PEQ 020, amb una aposta per la coordinació entre els diversos agents implicats, en un esforç per facilitar la tasca als cap d'estudis i als coordinadors de les titulacions analitzades. Es treballa cada estàndard de manera individual, amb reunions setmanals per revisar l'evolució d'aquest i poder estudiar de manera conjunta els passos a seguir. Respecte dels processos d'avaluació, es convoca una reunió posterior a la constitució del CAI, per poder posar en comú el funcionament del procés i resoldre dubtes de manera conjunta. D'aquesta forma, s'entrega un esborrany a la Comissió de Qualitat, qui s'encarrega de l'esmena i l'assessorament a l'equip encarregat de redactar l'informe. Posteriorment, si es produeix l'aprovació per part de la Junta de la Facultat, es lliura el document.

El model d'assegurament de la qualitat dels ensenyaments de la Facultat certificat per part de l'AQU l'any 2008 implica els següents punts:

- La planificació estratègica, vinculada a través dels contractes programa, com a eina per desplegar la política i els objectius de qualitat.
- L'organització de la gestió basada en processos. Per això s'ha elaborat:
 - [Mapa dels principals processos](#) relacionats amb la formació universitària.
 - Descripció dels processos i el sistema per fer el seguiment a través dels PEQs.
- L'elaboració d'un quadre de comandament, és a dir, un conjunt de dades i d'indicadors del sistema de gestió per mesurar les activitats que s'estan duent a terme.
- Una revisió interna del sistema a través de la Comissió de Qualitat del centre per analitzar-ne l'adequació i, si escau, proposar un pla de millora per optimitzar-lo.
- La introducció del retiment de comptes amb la publicació de les memòries de verificació, els informes de seguiment, els informes d'acreditació, i les dades i els indicadors dels ensenyaments de la Facultat.

Mapa de processos del SAIQU de la Facultat de Geografia i Història. Font: Facultat de Geografia i Història

3.3.2 El SGIQ implementat garanteix la recollida d'informació i dels resultats rellevants per a la gestió eficient de les titulacions, en especial els resultats acadèmics i la satisfacció dels grups d'interès

La recollida d'indicadors i l'anàlisi d'aquests resultats són mecanismes per poder avaluar el seguiment i la qualitat de les titulacions de la Facultat. Per part del centre sempre s'ha realitzat un esforç per dur a terme l'anàlisi d'indicadors i resultats, donada la importància que tenen per poder seguir els processos de qualitat.

En les reunions dutes a terme per part de la Comissió Acadèmica de Màsters i de la Comissió de Qualitat, sempre comptant amb el suport del SAIQU/SGIQ, es duen a terme anàlisis en referència als aspectes acadèmics de major rellevància. Aquesta anàlisi ha permès introduir millores significatives en els ensenyaments. També s'han realitzat accions de millora en els sistemes d'orientació a l'alumnat i l'orientació professional.

La Facultat disposa dels instruments necessaris per a la recollida de la informació i empra correctament aquestes eines, sent la majoria d'aquestes eines transversals de la Universitat de Barcelona.

El centre recull mitjançant la Secretaria d'Estudiants i Docència les queixes i suggeriments tramitats a través de la pàgina web, tal com queda recollit en el PEQ 100. En la següent taula es mostra la

totalitat de queixes i suggeriments presentades al llarg dels cursos 2021/2022 i 2022/2023, les quals han estat resoltes de manera satisfactòria i en els terminis previstos.

Curs		2021/2022	2022/2023
Per resposta	Dins de termini	9 (100%)	4 (100%)
	Fora de termini	0 (0%)	0 (0%)
Per tipologia	Queixes	6 (66,66%)	2 (50%)
	Suggeriments	3 (33,33%)	2 (50%)
Per origen	Professorat	0 (0%)	1 (25%)
	Alumnat	9 (100%)	3 (75%)
Per àmbit	Orientació, estudiants, acollida, tutorització, orientació professional	0 (0%)	1 (25%)
	Serveis i instal·lacions del centre	3 (33,33%)	0 (0%)
	Desenvolupament de l'ensenyament	6 (66,66%)	3 (75%)

Taula 3.3.2.1: Queixes i suggeriments rebuts durant els cursos 2021/2022 i 2022/2023. Font: Secretaria Geografia i Història

La Facultat disposa de les eines necessàries per recopilar informació referent als resultats i la satisfacció dels diversos grups d'interès. Aquests són recollits pels caps d'estudis i coordinadors de Màster, que fan el tractament corresponent al Consell d'Estudis o a les Comissions de Màster. Aquests mecanismes resulten eficaços, donat que són periòdicament utilitzats per realitzar una revisió dels ensenyaments i traduir les mancances en mesures concretes. Un bon exemple són els Plans de Millora.

Tots els òrgans de la Facultat mostren el seu compromís en la millora progressiva de les titulacions, realitzant una anàlisi particular de cada ensenyament respecte de les causes de possibles problemes, com el baix rendiment i l'abandonament. Aquests factors són especialment preocupants en els primers cursos dels estudis de Grau, amb una taxa d'abandonament al curs 2021-2022 d'un 26,74%. Per l'altra banda, la taxa d'abandonament dels Màsters el mateix curs acadèmic va ser d'un 8,28%, tal com ens indica la [taula E6.7](#) de l'espai VSMA.

El sistema d'enquestes institucional de la Universitat de Barcelona per a la [recollida d'opinió](#) dels grups d'interès és el següent:

Enquesta	Adreçat a	Moment	Format	Periodicitat	Inici
Enquesta als estudiants sobre assignatures i professorat de graus i Màsters universitaris	Estudiants	Final de cada semestre	En línia	Semestral	2009
Enquesta als nous estudiants de grau	Estudiants de nou ingrés	Inici de curs	En línia	Anual	2016
Enquesta als nous estudiants de Màster	Estudiants de nou ingrés	Inici de curs	En línia	Anual	2016
Enquesta d'opinió al professorat sobre els programes formatius de graus i Màsters universitaris	Professorat	Inici de curs	En línia	Anual	2015
Enquesta als estudiants sobre serveis, instal·lacions i activitats	Estudiants	Segon semestre	En línia	Anual	2011
Enquesta de satisfacció de graduats i graduades	Titulats de grau	En titular-se	En línia	Anual	2013
Enquesta de satisfacció als titulats de Màster universitari	Titulats de Màster universitari	En titular-se	En línia	Anual	2017
Enquesta de satisfacció a doctors i doctores	Doctors i doctores	Tesi llegida	En línia	Anual	2020
Enquesta d'inserció laboral (AQU)	Titulats de cicles, Màsters i doctorat	Tres anys després de titular-se	Telefònica	Cada 3 anys	2001
Enquesta estudi Ocupadors (AQU)	Empreses i institucions	Puntual	Telefònica	Puntual	2014

Taula 3.3.2.2: Sistema d'enquestes institucional de la UB per la recollida d'opinió dels grups d'interès. Font: Agència de Polítiques i Qualitat de la UB.

El centre també compta amb mecanismes que recullen el grau de satisfacció dels estudiants pel que fa a les pràctiques externes, el TFG i TFM, el PAT i els plans d'orientació acadèmica i professional. A continuació podem observar el grau de satisfacció dels alumnes, sobre 5, respecte als aspectes esmentats en el curs 2021/2022:

Ítem	Grau de satisfacció sobre 5
	Graus
La tutorització ha estat útil i ha contribuït a millorar el meu aprenentatge	3.38
Les pràctiques externes m'han permès aplicar coneixement adquirits durant la titulació	3.43
El treball final de grau m'ha estat útil per consolidar les competències de la titulació	3.90
Els serveis de suport a l'estudiant (informació, matriculació, tràmits acadèmics, beques, orientació ,etc.) m'han ofert un bon assessorament i atenció	3.22

Ítem	Grau de satisfacció sobre 5
	Màster
La tutorització ha estat útil i ha contribuït a millorar el meu aprenentatge	-
Estic satisfet amb les pràctiques externes	3.43
Estic satisfet amb el TFM	4.15
Els serveis de suport a l'estudiant (informació, matriculació, tràmits acadèmics, beques, orientació ,etc.) m'han ofert un bon assessorament i atenció	-

Taula 3.2.2.3: Dades de satisfacció dels alumns titulats en graus i Màsters de la Facultat. Font: Espai VSMA.

3.3.3 El SGIQ implementat es revisa periòdicament i genera un pla de millora que s'utilitza per a la seva millora continuada

El 16 PEQ's dels quals disposa la Facultat són vigents, van ser revisats per la Comissió de Qualitat i **aprovats el XX/ de XXX/ de XXXX** per la Junta de la Facultat.

El SAIQU està immers en un constant procés de revisió i millora. El treball de la Comissió de Qualitat es va veure intensificat el curs 2021/2022, i el SAIQU compta amb un becari a mitja jornada, a més de amb una estreta col·laboració amb la Secretaria de la Facultat.

La revisió del SAIQU té com a punt d'inici l'anàlisi realitzat respecte als Informes de Seguiment, els resultats dels indicadors acadèmics dels programes formatius, els resultats de les enquestes realitzades als grups d'interès de la Facultat i de les peticions de millora arribades als diversos òrgans de la Facultat. Aquesta revisió es fa efectiva cada any amb una reunió monogràfica de la Comissió de Qualitat, tal i com queda estipulat al [PEQ 011](#).

La Comissió de Qualitat està treballant en les millores que es van plantejar en l'[ISC 2022](#):

1. Incrementar el percentatge d'alumnes que responen les enquestes: aconseguir un major índex de participació i resposta a les enquestes de satisfacció.

El segon semestre del curs 2022/2023 es va crear un codi QR per facilitar als alumnes l'accés a les enquestes. Aquest codi es va fer arribar a tot el professorat amb la finalitat de mostrar-lo l'últim dia a classe, durant l'últim quart d'hora, permetent que els alumnes destinessin aquests últims minuts a

respondre l'enquesta. D'aquesta manera, s'ha aconseguit incrementar de manera significativa la participació dels estudiants (afegir dadesXXXXXX).

2. Millora del SQIG del centre: revisar el document de polítiques i els PEQ del SAIQU.

A final de març es va enviar a l'agència de Polítiques i de Qualitat de la UB, una primera diagnosi del nostre Sistema d'Assegurament Intern de Qualitat (SAIQU) per posar en marxa el procediment que permetrà obtenir la certificació d'aquest sistema a la nostra facultat. Amb aquest objectiu, es va començar a treballar en la millora i actualització del pla director, del manual de qualitat i els processos del SAIQU, els Procediments Específics de Qualitat (PEQs), per tal d'obtenir la certificació que ens permetrà accedir a l'acreditació institucional del centre. Malgrat tot, no s'ha pogut finalitzar aquesta tasca pel volum de feina que significa i la manca de personal tècnic de qualitat a la Facultat. Afortunadament, a finals de 2023 se'ns va comunicar que durant els primers mesos del 2024 arribarà un tècnic de qualitat que serà compartit entre la Facultat de Geografia i Història i la Facultat de Filosofia. D'aquesta manera, es podrà avançar en tots els aspectes esmentats i obtenir així la certificació que ens permetrà accedir a l'acreditació institucional del centre.

3.3.4 Plans de millora respecte l'estàndard

Proposta de Millora	Codi de Millora	Procedència	Tipologia de Millora		Implica modificació de la memòria?	Implica una actualització de la memòria?	Prioritat	Abast	Estat d'assoliment	Curs d'implantació	Objectius a Assolir	Accions a desplegar	Evidències o evidències d'assoliment	La proposta és una avaluació condicionada per AQU?	Responsable de la Millora	Responsable del seguiment de l'Execució	Temps estimat		Temps real	
			Processos	Estàndards													Data d'inici	Data prevista de finalització	Data de la primera revisió	Data de finalització real
Millorar la informació de la Memòria de verificació i dels informes de seguiment	EL10	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.2.1 i 3.1	No		Mitja	MU Estudis Llatinoamericans	En curs	2018-19	Potenciar la visibilitat i la importància de la Memòria d'acreditació i els Informes de seguiment	1) Millorar la visibilitat i superar la dificultat d'accés a la informació. 2) Disposar d'enllaços de la memòria de verificació i l'informe de seguiment	Espai web actualitzat	-			Curs 2017-18	Curs 2017-18		2018-2019
Incrementar el percentatge d'alumnes que responen les enquestes	EL24	Autoinforme Acreditació 2018	Anàlisi dels resultats (PEQ 130)	E.3.2 i E.3.6	No		Alta	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	2017-18	Aconseguir un major índex de participació i resposta a les enquestes de satisfacció	1) Establir mesures per augmentar el grau de participació dels alumnes en les enquestes d'opinió. 2) Enviament de recordatoris. 3) Iniciar un procés de reflexió per buscar mètodes alternatius per conèixer l'opinió de l'alumnat	Índex de resposta a les enquestes	-			Curs 2017-18	Finalitzat		2018-19

3.3.5 Recapitulació

DIMENSIÓ	CONTINGUTS	UBICACIÓ DE LA INFORMACIÓ PÚBLICA	DISPONIBILITAT
El SGIQ implementat té processos que garanteixen el disseny i l'aprovació, el seguiment i l'acreditació de les titulacions	Processos de gestió de qualitat definits	Protocol PEQ20. Defineix els processos de qualitat, seguiment, modificació i acreditació dels ensenyaments	✓
	Web definit del sistema de qualitat	Informació pública disponible	✓
	Comissió de Qualitat del Centre	Defineix i segueix els processos de qualitat	✓
El SGIQ implementat garanteix la recollida d'informació i dels resultats rellevants per a la gestió eficient de les titulacions, en especial, els resultats d'aprenentatge i la satisfacció dels grups d'interès	Informes de seguiment dels ensenyaments	Es realitzen en tots els ensenyaments. Disponibles públicament	✓
	Satisfacció dels usuaris	Enquestes de satisfacció dels estudiants. Poden consultar-se informes agregats	✓
	Sistema de gestió de les queixes i suggeriments	Espai web per a la formulació de queixes i suggeriments	✓
	Dades i indicadors de les titulacions	Disponibles al web de cada ensenyament	✓
	Política i objectius per a l'assegurament de la qualitat	Disponible al web	✓
El SGIQ implementat es revisa periòdicament per analitzar-ne l'adequació, i si s'escau es proposa un pla de millora per optimitzar-lo (3.5 AQU)	Sistema de Qualitat del centre revisable	Revisió periòdica dels sistemes	✓
	Oficina tècnica de Qualitat	Personal tècnic disponible, encara que insuficient	✓

Taula 3.3.5.1: Resum de l'estàndard 3. Eficàcia del sistema intern de garantia de la qualitat (SAIQU/SGIQ) Contingut de la eficàcia del Sistema de Garantia Interna de la Qualitat.

(Links als PEQ 010/011/020/100/110/120/130

3.4 Estàndard 4: Adequació del professorat al programa formatiu

3.4 Estàndard 4: Adequació del professorat al programa formatiu

«El professorat del programa formatiu és competent, adequat i suficient, i té oportunitats per al desenvolupament personal i professional. »

L'estàndard s'assoleix si:

4.1. El professorat reuneix els requisits del nivell de qualificació acadèmica exigits per les titulacions del centre i té suficient i valorada experiència docent, investigadora i, si escau, professional.

4.2. El professorat del centre és suficient i disposa de la dedicació adequada per desenvolupar les seves funcions i atendre l'estudiantat.

4.3. La institució ofereix suport i oportunitats per millorar la qualitat de l'activitat docent i investigadora del professorat.

3.4.1 Perfil del professorat i assignació docent

El Professorat del Màster procedeix del Departament d'Història i Arqueologia de la Facultat de Geografia i Història, del Departament d'Història Econòmica, Institucions, Política i Economia Mundial, i del Departament de Sociologia de la Facultat d'Economia i Empresa, i del Departament de Filologia Hispànica, Teoria de la Literatura i Comunicació de la Facultat de Filologia i Comunicació.

Durant el curs 2019-2020, el Màster en Estudis Llatinoamericans va comptar amb 12 docents, dels quals 7 eren dones i 5 eren homes. El professorat corresponent a les categories permanents fou de 9 persones (5 homes i 4 dones), mentre que 3 foren no permanents (les 3 eren dones). Al curs 2021-2022, el total de docents fou de 24, dels quals 12 eren professors i 12 professores. En aquest cas el professorat corresponent a les categories permanents fou de 10 persones (5 homes i 5 dones), mentre que 14 foren no permanents (7 homes i 7 dones). Finalment, durant el curs 2022-2023, el Màster ha tingut un total de 21 docents, 9 homes i 12 dones. El professorat corresponent a les categories permanents ha estat de 9 persones (4 homes i 5 dones), mentre que 12 han estat no permanents (5 homes i 7 dones). Les dades disponibles a l'aplicatiu *Business Intelligence* ens han permès elaborar una taula en què desglossem per al període a avaluar la tipologia contractual del professorat (veure taula 4.1).

	2019/2020	2021/2022	2022/2023
--	-----------	-----------	-----------

Professorat Permanent	Home	Dona	Home	Dona	Home	Dona
Catedràtic/a d'Universitat	2	1	0	0	0	0
Titular d'Universitat	1	0	1	0	1	0
Agregat/ada	2	3	4	5	3	5
Total permanent	9		10		9	
Lector/a	0	0	2	1	2	1
Associat/da	0	2	2	4	1	4
Emèrit/a	0	0	1	1	0	1
Investigador/a Prog. de la Cierva Formació	0	0	1	1	1	0
Investigador/a Programa Beatriu de Pinós	0	0	1	0	0	1
Investigador/a predoctoral Agaur-SDUR	0	0	0	0	1	0
Extern	0	1	0	0	0	0
Total no permanent	3		14		12	
Total permanent i no permanent	12		24		21	

Taula 3.4.1.1: Professorat per categoria i gènere. Font: Espai VSMA.

Amb tot, observem un clar augment del nombre de professors i professores que imparteixen docència al Màster durant el període analitzat. El canvi més important es va produir, sens dubte, el curs 2021/2022, moment en què es duplicà el personal docent respecte el curs anterior, de 12 professors/es el 2019/2020 a 24 el 2021/2022, a causa de l'augment de les assignatures optatives ofertes al Màster (de 5 a 7). Aquest factor, juntament amb les jubilacions de part de la plantilla docent (especialment del professorat Catedràtic/a d'Universitat), reemplaçada amb les figures contractuals del Professorat Lector, Associat i diversos contractes pre i post-doctorals, han portat a què, mentre als cursos 2019/2020 el nombre de professorat no permanent era mínim, la situació als cursos 2021/2022 i 2022/2023 sigui totalment diferent, arribant a 3 professors/es lectors/es el 2021/2022 i 2022/2023, 6 associats/des al 2021/2022 i 5 el 2022/2023 i, finalment, 3 contractes de diverses categories pre i post-doctorals el 2021/2022 i el 2022/2023.

Adicionalment, altres categories de personal no permanent han impartit docència al Màster durant els cursos 2021/2022 i 2022/2023, contribuint amb això al creixement sobtat d'aquestes tipologies sobre el total. Concretament, el Màster ha incorporat 3 professors lectors, 2 professors emèrits, que en bona part responen a personal jubilat que ja exercia docència al Màster amb anterioritat, dels quals, el curs 2022/2023 ja només en quedava un, i tres investigadors/es, a raó de dos membres del programa Juan de la Cierva i un del programa Beatriu de Pinós. Finalment, només durant el curs 2019/2020 va fer-se ús de professorat extern. Amb tot, el total de docents sota categories laborals no permanents fou de 14 per al curs 2021/2022 i de 12 al curs 2022/23. Cal tenir en compte que el contracte de lector, malgrat no ser permanent, és la primera etapa en la carrera acadèmica i suposa

un contracte temporal amb dedicació exclusiva com a PDI de la Universitat de Barcelona. Tanmateix, en el dia d'avui, el professorat lector d'aquest Màster ha assolit l'acreditació de recerca (AQU) o acreditació a Profesor Contractado Doctor o Titular (ANECA) que garanteix en un futur pròxim la corresponent convocatòria pública de professorat permanent laboral i professorat permanent funcionari. És per això, que es considera que la plantilla actual de PDI permanent i no permanent garanteix la estabilitat a curt termini (1-2 anys) de gran part del PDI que imparteix docència en aquest Màster.

Pel que fa a les categories, es pot observar que el professorat permanent s'ha mantingut força estable (9 al 2019/20, 10 al 2021/22 i 9 al 2022/23). Així, s'observa com la figura del professor agregat ha estat sempre la més nombrosa, començant amb 5 persones el curs 2019/2020, per créixer fins a les 9 persones al curs 2021/2022 i, finalment quedar-se en 8 per al curs 2022/2023. Respecte al professorat funcionari, aquest ha seguit una tendència progressivament a la baixa, el 2019/20 hi havia 3 docents Catedràtics d'Universitat i 1 docent Titular d'Universitat; per al curs 2021/2022, es van perdre docents Catedràtics d'Universitat, per jubilacions, i només quedà un Titular d'Universitat, que s'ha mantingut per al curs 2022/2023. Aquesta circumstància esta contextualitzada en la disponibilitat de places convocades en els darrers anys i la seva tipologia contractual. Malgrat això, per la part de professorat laboral comptem amb dos acreditats a recerca avançada i tres acreditats a Profesor Titular. Tot plegat, ha mantingut el nombre de professorat permanent força estable al llarg del temps i en una tònica que preveu una major consolidació acadèmica en el temps que l'administració universitària disposi.

Per gènere, el Máster d'Estudis Llatinoamericans acostumava a tenir un nombre superior de professores que de professors, i efectivament així fou durant el curs 2019/2020 (7 dones i 5 homes). Al curs 2021/2022, i tenint en compte el més que significatiu augment del personal docent, van igualar-se els nombres, produint-se una paritat absoluta entre dones (12) i homes (12), per després tornar al patró anterior durant el curs 2022/2023, amb 12 dones i 9 homes. La paritat absoluta del curs 2021/2022 també es donà en la divisió per categories, ja que el nombre de professors i professores permanents era exactament de 5 en ambdós casos, i el de no permanents de 7, també per als dos gèneres, dades que al curs 2022-2023 han passat a ser de 4 homes i 5 dones en el professorat permanent, i de 5 homes i 7 dones entre els docents no permanents.

Pel que fa als cursos anteriors, el 2019-2020 hi havia més professors permanents que professores (5 i 4 respectivament), essent les tres docents no permanents d'aquell curs dones; una dada, aquesta última que coincidia exactament amb la del curs anterior, el 2017-2018, que queda fora del període analitzat, on per contra sí que hi havia més docents permanents dones (7) que homes (4). Finalment,

en clau de gènere trobem també una situació que es repeteix al llarg del període estudiat, és el fet que la categoria del professorat associat ha tingut sempre més presència femenina que masculina (2-0 el 2019/2020, 4-2 el 2021/2022 i 4-1 el 2022/2023).

Per una altra banda, tal i com evidencien les taules següents (4.2; 4.3 i 4.4), el professorat reuneix les acreditacions i el nivell de qualificació exigits per la titulació. De fet, en allò que correspon a la graduació acadèmica del professorat, observem amb claredat com el 2019/20 la totalitat de les hores de docència de l'ensenyament van ser impartides per doctors (el 100,0%), el 2021/22 ens trobem amb el 95,83% de doctors, i el 2022/23 el 95,24%. En relació a les dades dels dos últims cursos, cal matisar que aquest 5%, representa únicament a 1 docent, diferent d'un curs a l'altre, que no posseïa el grau de doctor, i que impartia docència, en el cas del curs 2021/22, com a professor associat, i en el cas del 2022/23, com a investigador predoctoral, dins de les hores de docència que contemplava el seu contracte predoctoral. És important també destacar que tot el professorat del Màster és especialista en Amèrica Llatina amb una dilatada experiència de recerca en aquest àmbit. Totes aquestes dades demostren la màxima qualitat dels professors i professores del Màster, i això repercuteix de manera molt positiva en la docència que rep l'alumnat.

2019/2020	PDI		Doctors		Temps complet (TC)		Acreditat	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Catedràtic/a d'Universitat	3	25%	3	100%	3	100%	3	100%
Titular d'Universitat	1	8,33%	1	100%	1	100%	1	100%
Agregat/ada	5	41,67%	5	100%	5	100%	5	100%
Lector/a	-	-	-	-	-	-	-	-
Associat/da	2	16,67%	2	100%	-	-	1	50%
Emèrit/a	-	-	-	-	-	-	-	-
Investigador/a Prog. de la Cierva Formació	-	-	-	-	-	-	-	-
Investigador/a Programa Beatriu de Pinós	-	-	-	-	-	-	-	-
Investigador/a predoctoral Agaur-SDUR	-	-	-	-	-	-	-	-
Extern	1	8,33%	1	100%	-	-	1	100%
Total	12	100%	12	100%	9	75%	11	91,67%

Taula 3.4.1.2: Professorat per categoria el curs 2019/2020. Font: Espai VSMA.

2021/2022	PDI		Doctors		Temps complet (TC)		Acreditat	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Catedràtic/a d'Universitat	-	-	-	-	-	-	-	-
Titular d'Universitat	1	4,17%	1	100%	1	100%	1	100%
Agregat/ada	9	37,50%	9	100%	9	100%	8	100%
Lector/a	3	12,50%	3	100%	3	100%	3	100%
Associat/da	6	25%	5	83,33%	-	-	4	66,67%
Emèrit/a	2	8,33%	2	100%	-	-	2	100%
Investigador/a Prog. de la Cierva Formació	2	8,33%	2	100%	2	100%	-	-
Investigador/a Programa Beatriu de Pinós	1	4,17%	1	100%	1	100%	-	-
Investigador/a predoctoral Agaur-SDUR	-	-	-	-	-	-	-	-
Extern	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	24	100%	23	95,83%	16	66,67%	19	79,17%

Taula 3.4.1.3: Professorat per categoria el curs 2021/22. Font: Espai VSMA.

2022/2023	PDI		Doctors		Temps complet (TC)		Acreditat	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Catedràtic/a d'Universitat	-	-	-	-	-	-	-	-
Titular d'Universitat	1	4,76%	1	100%	1	100%	1	100%
Agregat/ada	8	38,10%	8	100%	8	100%	8	100%
Lector/a	3	14,29%	3	100%	3	100%	3	100%
Associat/da	5	23,81%	5	100%	-	-	4	80%
Emèrit/a	1	4,76%	1	100%	-	-	1	100%
Investigador/a Prog. de la Cierva Formació	1	4,76%	1	100%	1	100%	-	-
Investigador/a Programa Beatriu de Pinós	1	4,76%	1	100%	1	100%	-	-
Investigador/a predoctoral Agaur-SDUR	1	4,76%	-	-	1	100%	-	-
Extern	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	21	100%	20	95,24%	15	71,43%	17	80,95%

Taula 3.4.1.4: Professorat per categoria el curs 2022/23. Font: Espai VSMA.

Altrament, si ens hi fixem en les hores de docència impartides al Màster, per cada categoria laboral (veure taula 4.5), observariem el següent:

		2022/2023	2021/2022	2019/2020
Professorat permanent	Catedràtic/a d'Universitat	0	0	220
	Titular Universitat	44	32	19
	Agregat/ada	372	302	252
	Total permanent	416	334	491
Professorat no permanent	Lector/a	201	150	0
	Associat/da	170	183	179
	Emèrit/a	68	50	0
	Investigador/a (diverses categories contractuals)	99	61	0
	Extern	0	0	32
	Total no permanent	538	444	211
	Total permanent i no permanent	954	778	702

Taula 3.4.1.5: Hores de docència impartides per categoria. Font:Espai VSMA.

Certament, el nombre d'hores assumides pel professorat permanent ha anat disminuint amb el pas del temps, mentre que les hores impartides pels docents no permanents han mostrat una clara tendència a l'alça. De fet, entre els cursos 2019/2020 i 2021/2022, complint amb el propòsit d'augmentar l'oferta d'assignatures optatives de què disposaven els i les estudiants del Màster, i sumant això a dues jubilacions del professorat Catedràtic d'Universitat, i a l'entrada al Màster de tres nous/noves Lectors/es, es van produir canvis en la composició del professorat que van provocar que el pes de les categories laborals no permanents es dupliqués respecte al total, passant de 211 hores a 444 hores, i per al curs 2022/2023 la xifra encara ha tornat a augmentar fins a les 538 hores.

Aquesta nova distribució de la càrrega docent, no obstant, s'ha repartit força entre els nous Lectors laborals incorporats al Màster el 2021/2022, com correspon al contracte de dedicació exclusiva, de manera que, tot i que el Professorat Associat va créixer en 4 persones, tan sols va assumir 4 noves hores respecte al curs anterior, i el 2022-2023, havent-se reduït el nombre d'associats en 1 (passant de 6 a 5), s'aconsegueix reduir el seu pes en 13 hores. Tot plegat, portà a que el curs 2021/2022, per primer cop en la sèrie de dades, el professorat no permanent, com a conjunt de categories, assumís més hores (444 hores) que el professorat permanent (334 hores), una realitat que s'ha consolidat el curs 2022-2023 amb 416 hores del professorat permanent i 538 dels docents no permanents, tanmateix les dades s'emmarquen en un fort creixement del nombre total d'hores de docència, que han passat de les 778 hores del curs 2021/2022 a les 954 del curs 2022/2023, per les raons abans ja esmentades. Aquesta situació, en tot cas, no altera el fet que, durant tot el període analitzat, sigui el

Professorat Agregat el que assumeixi, com a categoria individual, el major nombre d'hores de docència (252 hores el curs 2019/2020, 302 hores el curs 2021/2022 i 372 hores el curs 2022/2023).

Per tant, tot plegat, demostra que els professionals que imparteixen la docència del Màster reuneixen els requisits de qualificació acadèmica exigits per la titulació, i tenen experiència investigadora suficient, amb participació en projectes d'investigació d'àmbit local, nacional i internacional i grups de recerca reconeguts per la Generalitat de Catalunya (SGR). A més a més, l'alumnat disposa de les dades necessàries per conèixer la [trajectòria acadèmica dels seus docents](#), ja que a la web pròpia del Màster, s'actualitza periòdicament l'experiència investigadora del professorat que imparteix docència, amb un èmfasi particular en els [projectes de recerca](#) finançats els últims 5 anys, dins els quals participa el professorat, i els [grups de recerca de Catalunya](#). A més, a la web pròpia del Màster, es troba, en la gran majoria dels casos, l'enllaç a la pàgina del [GRECUB](#), on també es troben detallades les línies de recerca del professorat i els principals resultats d'aquestes, amb un èmfasi particular en els darrers anys. Tot això mostra el potencial del conjunt del professorat del Màster tant en recerca com en transferència i internacionalització del coneixement, amb capacitat de proporcionar a l'estudiantat un espai per introduir-se de manera real i efectiva al món de la recerca.

Les dades exposades no fan més que confirmar que la docència que té assignada el professorat del Màster és adequada al seu perfil, i que la seva formació es vincula estretament amb les seves línies de recerca, creant així una sinèrgia entre docència i recerca que resulta propícia per a la qualitat que el Màster ofereix al seu alumnat.

Curs	Sense tram de recerca	Tram de recerca		Sense tram de docència	Tram de docència	
		Viu	No Viu		Viu	No Viu
2019-2020	42,69%	54,48%	2,84%	26,72%	62,24%	11,04%
2021-2022	46,27%	47,69%	6,04%	50,64%	47,81%	1,54%
2022-2023	38,05%	57,34%	4,61%	49,27%	50,73%	0,00%

Taula 3.4.1.6: Hores de docència segons trams. Font:Espai VSMA.

En relació als trams de recerca i de docència, a partir de les dades disponibles (taula 4.6), es pot comprovar que el curs 2019/2020 el 57,32% de les hores lectives eren impartides per professorat que tenia reconegut un o més trams de recerca, i el 73,28% per professorat que tenia reconegut un o més trams de docència., Durant el curs 2021/2022, el 53,73% de les hores lectives foren impartides per docents amb trams de recerca reconeguts, i el 49,35% de les hores, per professorat amb trams de docència reconeguts, un descens que s'explica per les mateixes causes abans ja esmentades de relleu generacional entre el professorat del Màster, així com l'augment d'efectius generat per la nova oferta d'optativitat. Finalment, per al curs 2022/2023, s'aconsegueix augmentar el nombre d'hores

impartides per professorat amb trams de recerca reconeguts fins al 61,95% del total, la xifra més alta de tot el període estudiat, mentre que el 50,73% de les hores foren impartides per docents amb trams de docència reconeguts, una dada que també millora la del curs anterior i enceta un procés que serà ascendent a mesura que el professorat més jove, de nova incorporació, vagi assolint els mèrits necessaris.

Adicionalment, si observem aquesta mateixa variable en proporció al nombre total de professors i professores (taula 4.7), podem veure que el curs 2019/2020 el 63,64% dels docents posseïa un o més trams de recerca i el 81,82% del professorat posseïa un o més trams de docència. El curs 2021/2022 els percentatges decreixen, presentant un 54,15% de professors i professores amb trams de recerca reconeguts i un 50% de docents amb trams de docència reconeguts, per després el curs 2022/2023, observar-se un 52,38% del professorat amb un o més trams de recerca reconeguts, i un 47,62% amb algun tram de docència reconegut.

Curs	Sense tram de recerca	Tram de recerca		Sense tram de docència	Tram de docència	
		Viu	No Viu		Viu	No Viu
2019-2020	36,36%	54,55%	9,09%	18,18%	72,73%	9,09%
2021-2022	45,83%	45,83%	8,33%	50,00%	45,83%	4,17%
2022-2023	47,62%	47,62%	4,76%	52,38%	47,62%	0,00%

Taula 3.4.1.7: Professorat segons trams. Font: Espai VSMA.

Malgrat que pensem que les dades són positives, s'han de relativitzar, ja que el reconeixement dels trams de docència i de recerca es fa sempre i quan el professorat participi en els processos d'avaluació corresponents. A més, cal tenir en compte que no tot el professorat té dret a sol·licitar aquest reconeixement dels trams de recerca i/o els trams de docència, malgrat posseeixin els mèrits per obtenir-los, i això afecta particularment el professorat més jove, que, com s'ha vist, ha crescut molt aquests darreres anys al Màster. Per últim, cal assenyalar que el reconeixement dels mèrits aconseguits fora del sistema espanyol no sempre és àgil. Per això, pensem que és més útil fer referència a una breu auto-presentació [\(CVs\) que el professorat ha preparat](#) i que pot trobar-se al Sharepoint.

En relació a la qualitat dels Treballs Finals de Màster, s'han establert una sèrie de mesures útils per a l'adjudicació dels treballs als tutors/es per tal de garantir els interessos de recerca dels i les estudiants, i l'experiència docent i investigadora del tutor/a. A principi de curs la coordinadora de l'assignatura convoca als estudiants, i explica tots els aspectes relacionats amb el TFM, incloent l'adjudicació del tutor. Cal afegir, que a la pàgina web pròpia del Màster es reporten els breus CV dels tutors/es actualitzats al SIRA en els quals, consten els interessos temàtics i de recerca dels possibles tutors/es.

Posteriorment, els alumnes fan una proposta de tema de recerca, d'àrea de coneixement i, només eventualment, de tutor/a. Finalment, la comissió del Màster valora la proposta i fa una assignació, tractant de respectar l'elecció dels alumnes, i la ràtio alumne-professor. Cal afegir que, en el cas del Treball Final de Màster, només tutoritza treballs el professorat amb grau de doctor.

Pel que fa l'assignació de les pràctiques externes, de tipologia optativa amb reconeixement de crèdits (5 crèdits), en el transcurs de la tutoria prèvia a la matrícula, s'informa als estudiants del contingut de les pràctiques externes i dels convenis establerts en els diversos centres. A partir d'aquesta informació, en fer la matrícula, el professor/a responsable de les pràctiques externes convoca als estudiants a una sessió informativa en la que s'informa als estudiants de les tasques a fer en els diversos centres; segueix una entrevista del professor/a amb cada estudiant per tal de fer, posteriorment, una entrevista entre l'estudiant, el professor/a i els responsables de la institució en la que l'estudiant farà les pràctiques.

En els darrers anys les institucions amb les quals el Màster en Estudis Llatinoamericans ha establert convenis són quatre: el Museu Marítim de Barcelona, Casa Amèrica Catalunya, Fons Guillermo Díaz-Plaja, situat a la Reial Acadèmica de Bones Lletres, i el Pavelló de la República. L'objectiu de les pràctiques és apropar a la realitat laboral als alumnes del Màster que, en funció de les tasques realitzades a cada centre, són, primer, introduir als estudiants en equips de treball professionals i projectes específics que aquests desenvolupin al centre; segon, conèixer la dinàmica del centre en el que es realitzen les pràctiques i, tercer, aconseguir una experiència laboral que, un cop acabat el Màster faciliti la incorporació de l'estudiant al mercat de treball.

3.4.2 Suficiència del professorat

Pel que fa a les assignatures seleccionades del Màster, hem escollit una matèria obligatòria que és "Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina" coordinada per la Dra. Anna Carreras Marin (2021/22) i el Dr. Marc Badia Miró (2019/20 i 2022/23), impartida durant el primer semestre (5 ECTS), i una assignatura optativa, "L'Estat Nació a l'Amèrica Llatina Contemporània", coordinada per la Dra. Pilar García Jordán (2019/20) i la Dra. Chiara Pagnotta (2021/22 i 2022/23) i impartida durant el segon semestre (5 ECTS). També hem escollit l'assignatura Obligatòria de "Treball Final de Màster" del segon semestre (15 ECTS), coordinada per la Dra. Pilar García Jordan (2019/20, 2021/22 i 2022/23).

Assignatures seleccionades	ECTS	Departament	Matriculats curs 2019/20	Matriculats curs 2021/22	Matriculats curs 2022/23	Grups
Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina	5	Història Econòmica	19	29	24	1
L'Estat Nació a l'Amèrica Llatina Contemporània	5	Història i Arqueologia	17	27	17	1
Treball Final de Màster	15	Història i Arqueologia	17	29	29	1

Taula 3.4.2.1: Característiques de les assignatures seleccionades. Font: Espai VSMA.

Per entendre la taula, cal recordar que el curs 2022/23 el Màster passà a ser anual i en augmentar les assignatures optatives (de 4 a 7) van disminuir globalment els estudiants inscrits a aquestes assignatures, ja que gràcies a aquests canvis, els interessats no han d'esperar dos anys per fer el Màster. En tot cas, les places ofertes de nou ingrés són 25, i per les dades es pot veure l'èxit a les matriculacions en els tres anys analitzats.

Pel que fa a l'assignatura de TFM, cal recordar que hi ha una convocatòria de TFM (juliol o setembre) per aquells estudiants que cursin la totalitat del Màster (60 crèdits) en un únic any. Existeix també la possibilitat d'una ulterior convocatòria al febrer per estudiants que es matriculen un segon o altre any.

Assignatures seleccionades	Permanent 1	Permanent 2	Lectors	Associats doctors	Associats no doctors	Altres	TOTAL
Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina	100%	-	-	-	-	-	100%
L'Estat Nació a l'Amèrica Llatina Contemporània	60%	-	-	-	-	40%	100%
Treball Final de Màster	65,05%	-	-	29,13%	-	5,83%	100%

Taula 3.4.2.2: Percentatge d'hores impartides de docència (HIDA) segons tipologia del professorat a les assignatures seleccionades al 2019/20. Font: Espai VSMA.

Assignatures seleccionades	Permanent 1	Permanent 2	Lectors	Associats doctors	Associats no doctors	Altres	TOTAL
Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina	50%	-	-	-	-	50%	100%
L'Estat Nació a l'Amèrica Llatina Contemporània	-	-	100%	-	-	-	100%
Treball Final de Màster	44,44%	-	18,52%	14,81%	-	22,22%	100%

Taula 3.4.2.3: Percentatge d'hores impartides de docència (HIDA) segons tipologia del professorat a les assignatures seleccionades al 2021/22. Font: Espai VSMA.

Assignatures seleccionades	Permanent 1	Permanent 2	Lectors	Associats doctors	Associats no doctors	Altres	TOTAL
Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina	50%	-	50%	-	-	-	100%
L'Estat Nació a l'Amèrica Llatina Contemporània	-	-	100%	-	-	-	100%
Treball Final de Màster	34,48%	-	27,59%	10,34%	-	27,59%	100%

Taula 3.4.2.4: Percentatge d'hores impartides de docència (HIDA) segons tipologia del professorat a les assignatures seleccionades al 2022/23. Font: Espai VSMA.

En relació a les dues assignatures seleccionades, hi estaven implicats diversos professors durant els tres anys: una catedràtica, dos agregats, dos lectors, un investigador post-doctoral (contracte Beatriu de Pinós) i una professora externa d'acord amb la línia de recerca duta a terme per cadascun d'ells. Com es pot veure, la participació a les assignatures del Professorat Lector o investigador post-doctoral ha augmentat, degut a un relleu generacional i al fet d'encarregar les assignatures a professors/es amb una trajectòria d'investigació propera a les matèries impartides, sense tenir en consideració la categoria laboral. De la mateixa manera, augmentant la presència al TFM del Professorat Lector com a tutor/a als tres anys examinat, va disminuint la presència del Professorat Associat.

Com s'ha explicat anteriorment, l'assignació del tutor/a per al TFM també es fa d'acord amb els interessos de recerca i de la ràtio alumne-professor, de manera independent a la tipologia de relació

contractual del professorat amb la Universitat de Barcelona; per això trobem catedràtics, titulars, agregats, lectors, associats i postdoctorals que són tutors/es de TFM.

Curs	Estudiants	Equivalents temps complet	PDI ETC	Estudiants ETC/PDI ETC
2019-2020	21	18,92	2,93	6,47
2021-2022	27	25,92	3,24	7,99
2022-2023	32	25,00	3,98	6,29

Taula 3.4.2.5: Relació d'estudiants ETC/PDI ETC. Font:Espai VSMA.

Pel que fa a la *ratio* estudiant-professor (veure taula 4.13) es pot apreciar com a l'augment del nombre d'estudiants correspon l'augment del nombre dels PDI; al 2019/20 hi havia 21 estudiants i una relació estudiants-professor de 6,47, al 2021/22 ens trobem amb 27 estudiants i una relació de 7,99 i finalment al 2022/23 hi ha hagut 32 estudiants i una relació de 6,29.

Per mesurar la satisfacció dels estudiants, el Màster incorpora les [enquestes oficials de la Facultat de Geografia i Història](#) que es fan anualment i els [informes resultants de l'enquesta de satisfacció dels estudiants](#). Dels resultats, es desprèn una constant i progressiva millora de la nota mitjana del global de totes les assignatures en els tres anys examinats, fins a assolir el 2022/23 una nota mitjana al voltant del 9,00 (veure els resultats per ensenyament de les enquestes dels estudiants). No obstant, cal matisar els resultats del curs 2019/20, ja que durant el seu segon semestre, amb el confinament domiciliari derivat de la pandèmia de COVID-19, es va introduir una docència de modalitat no presencial de forma improvisada que, òbviament, va comportar algunes dificultats que tanmateix, apareixen, avui, completament superades.

Pel que fa a la satisfacció dels estudiants sobre el professorat, també es pot fer referència a la taula sobre la satisfacció dels estudiants amb l'acció docent i formativa (E65) i a la taula de la satisfacció global per assignatura (E65bis) pel curs 2021/22:

Assignatura	Matriculats	% respostes	Satisfacció global	Tipus de docència	Activitats formatives	Activitats d'avaluació	Càrrega de treball	Material d'estudi	Satisfacció
Claus per a la Comprensió d'Amèrica	25	32,00%	7,25	8,50	7,13	7,00	7,75	7,13	8,00
Conflicte i rebuig de la colonització	26	53,85%	8,79	9,00	8,93	9,07	9,00	8,93	9,21
Desenvolupament econòmic contemporani d'Amèrica Llatina	27	29,63%	9,75	9,88	9,75	9,75	9,88	9,88	9,76
Estructura social a Amèrica Llatina:	25	36,00%	7,00	7,56	8,11	7,33	7,78	7,44	7,79

Composició i canvis de les desigualtats									
Fons i Historiografia a la Història d'Amèrica	25	36,00%	9,11	9,11	8,44	8,56	8,89	8,89	8,48
La història econòmica d'Amèrica Llatina a llarg termini	25	56,00%	9,29	9,29	8,71	8,57	8,79	9,14	9,27
L'Estat Nació a l'Amèrica Llatina Contemporània	25	56,00%	9,43	9,43	8,71	8,64	8,71	9,00	8,43
Línies d'Anàlisi en la Literatura Latinoamericana	25	36,00%	9,78	9,78	9,33	9,33	9,22	10,00	9,70
Literatures, Cultures i Subjectes Alterns a Amèrica Llatina	28	50,00%	10,00	10,00	9,93	9,57	9,64	9,89	10,00

Taula 3.4.2.6.: Satisfacció dels estudiants amb l'acció docent i formativa el curs 2021/2022. Font: Espai VSMA.

En totes dues taules, la satisfacció dels alumnes assoleix nivells alts, movent-se entre el notable i l'excel·lent. És oportú destacar l'activitat del professorat de l'assignatura "Literatures, Cultures i Subjectes Alterns a Amèrica Llatina" que arriba a un 10, en el cas de l'assignatura "Línies d'Anàlisi a la Literatura Latinoamericana" arriba al 9,78 i al cas de "Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina" el 9,75. En el primer cas es tracta d'una assignatura impartida per un Professor Associat, en el segon, per un Professor Titular, i en el tercer, per una Professora Agregada i un investigador postdoctoral Beatriu de Pinos.

3.4.3 Formació del professorat

Els docents del Màster han participat de manera significativa en cursos i activitats formatives organitzades per l'IDP-ICE i per la pròpia Facultat de Geografia i Història. Cal assenyalar el gran nombre d'hores de dedicació, formació i actualització (per a les noves estratègies docents, la implementació de la nova utilització del campus virtual, la avaluació en línia, etc.) no únicament computable a la formació reglada, que ha suposat el passatge de la docència presencial a una no presencial al 2020. Pel que fa específicament a la formació reglada rebuda, i havent observat una discrepància entre la taula E4.6 i la formació rebuda de tot el professorat del Màster, hem demanat a [l'IDP l'elaboració d'una taula](#) on consten tots els cursos (170 cursos en total) seguits pel professorat que ha impartit docència al Màster el 2022/23. De les dades extretes, se'n desprèn sens dubte l'elevat nombre dels cursos de formació seguits pel professorat del Màster i el grau de constant compromís amb la docència actualitzada i de qualitat.

3.4.4 Anàlisi de la perspectiva de gènere

Durant el curs 2019/20 el Màster comptava amb 5 professors i 7 professores, 4 professores tenien un contracte permanent; al 2021/22 les dones eren la meitat del professorat (12 dones de 24 docents), 5 professores amb contracte permanent i hi havia una emèrita; al 2022/23 eren 7 homes i 12 dones, 5 dones tenien contracte permanent i hi havia una emèrita. La tendència ens mostra que les dones superen lleugerament el professorat masculí a les categories de Professorat Associat i Professorat Agregat. Totes les professores tenen trams de recerca vius (50% el 2019/20, 50% el 2021/22 i 58,33% el 2022/23) i de docència vius (66,67% el 2019/20, 50% el 2021/22 i 50% el 2022/23). Els professors també tenen trams de recerca vius, però, en menor percentatge (60% el 2019/20, 41,67% el 2021/22 i 33,33% el 2022/23) i també tenen trams de docència vius (80% el 2019/20, 41,67% el 2021/22 i 44,44% el 2022/23). Des de l'inici, totes les coordinadores del Màster han sigut dones (una Professora Catedràtica, dues Professores Agregades i una Professora Lectora). En general, considerem que l'equip docent del Màster està equilibrat a nivell de gènere.

Com s'ha dit anteriorment l'assignació de la docència i dels TFM segueix únicament els criteris de la coherència amb la recerca actual practicada pel professorat, la *ratio* docent-alumne i, pel que fa específicament al TFM, també els interessos de recerca dels estudiants.

Per que fa la perspectiva de gènere, cal assenyalar que a partir de la millora [EL28](#) (any 2023) s'està introduint progressivament la perspectiva de gènere en tots els plans docents de les assignatures del Màster.

3.4.5 Pla de Millores respecte l'Estàndard 4

Proposta de Millora	Codi de Millora	Procedència	Tipologia de Millora		Implica modificació de la memòria?	Implica una actualització de la memòria?	Prioritat	Abast	Estat d'assoliment	Curs d'implantació	Objectius a Assolir	Accions a desplegar	Evidències o d'assoliment	La proposta és una avaluació condicionada per AQU?	Responsable de la Millora	Responsable del seguiment de l'Execució	Temps estimat		Temps real	
			Processos	Estàndards													Data d'inici	Data prevista de finalització	Data de la primera revisió	Data de finalització real
Potenciar la mobilitat del professorat	EL23	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.4.3	No		Mitjana	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	2017-18	Aconseguir una major mobilitat internacional per part del professorat	1) Demanar ajudes de mobilitat per a professorat. 2) Ajustar les partides de pressupost amb previsió. 3) Incrementar el nombre de professors convidats	Presència de professors convidats	-			Curs 2017-18	Finalitzat		2018-19

3.5 Estàndard 5: Eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge

3.5 Estàndard 5: Eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge

«La institució disposa o té al seu abast serveis d'orientació i de recursos adequats i eficaços per a l'aprenentatge de l'estudiantat.»

L'estàndard 5 s'assoleix si:

5.1. El personal d'administració i serveis és competent i disposa de la dedicació adequada per atendre l'estudiantat i garantir el funcionament de recursos i infraestructures.

5.2. Els serveis d'orientació acadèmica suporten adequadament el procés d'aprenentatge i els d'orientació professional faciliten la incorporació al mercat laboral.

5.3. Els recursos materials disponibles són adequats al nombre d'estudiants i a les característiques de la titulació.

3.5.1 El personal d'administració i serveis és competent i disposa de la dedicació adequada per atendre l'estudiant i garantir el funcionament de recursos i infraestructures

El personal d'administració del centre (PAS) té un paper fonamental en el correcte funcionament de la Facultat, sent l'encarregat de diverses tasques de gestió i administració del centre. Cada any el PAS té l'opció de realitzar cursos en relació amb les seves tasques, així com per continuar formant-se. A continuació trobem la taula que mostra la formació del PAS entre els cursos 2019-2020 i 2022-2023:

Curs	Nombre de PAS	Han fet formació	% PAS que ha fet formació
2019-2020	89	85	95,51%
2020-2021	88	42	47,73%
2021-2022	92	48	52,17%
2022-2023	106	58	54,72%

Taula 3.5.1.1: PAS del centre que ha realitzat formació entre els cursos 2019-2020 i 2022-2023. Font: Espai VSMA.

Tal com es pot observar, en el curs 2019-2020, el 95,51% del PAS va realitzar formacions, donada la situació d'emergència sanitària de la COVID-19, per tal de poder adaptar-se a la nova realitat. Els dos cursos següents, tant el 2020-2021 com el 2021-2022, es pot veure com el percentatge de personal que realitza formacions es redueix gairebé a la meitat, amb un 47,73% i 54,72% respectivament. L'últim curs acadèmic, el 2022-2023 el número de PAS que va dur a terme formacions va pujar lleugerament amb un 54,72%.

3.5.2 Els serveis d'orientació acadèmica suporten adequadament el procés d'aprenentatge i els d'orientació professional faciliten la incorporació al mercat laboral

5.2.1 Pla d'Acció Tutorial (PAT)

Des de la Facultat de Geografia i Història es compta amb diverses línies d'accions adreçades a l'orientació acadèmica dels estudiants. El curs 2013/2014 es va iniciar el [Pla d'Acció Tutorial \(PAT\)](#). Aquest esdevé una de les claus més importants en el projecte docent del centre, ja que suposa una eina indispensable en l'acompanyament dels alumnes a cada curs. La funció principal és acompanyar, guiar i aconsellar als estudiants en el seu procés d'aprenentatge per la Universitat de Barcelona. Aquest objectiu es desenvolupa mitjançant funcions específiques dins del PAT:

- Facilitar i acompanyar en el procés de transició i adaptació de l'alumnat de primer grau.
- Oferir a l'estudiant informació, orientació i recursos per a l'aprenentatge.
- Assessorar a l'alumnat respecte del seu itinerari curricular, tenint en compte el context individual i la realitat específica de cada estudiant.
- Orientar a l'estudiant per facilitar-li l'accés al món laboral o a la continuació dels seus estudis.
- Contribuir al fet que l'estudiant tingui present el valor i la dimensió europea en aspectes relacionat amb la formació o la inserció laboral entre altres.
- Tenint en compte la informació subministrada pels estudiants, poder identificar punts forts i febles de la docència i dels ensenyaments, a partir dels quals es pugui formular propostes de millora.

Fins el curs 2022/2023 el PAT estava coordinat per la Dra. Marta Sancho que va ser substituïda a partir del setembre de 2023 per la Dra. Ada Cortés i compta amb un total de 27 docents que exerceixen la figura de tutor en els diferents ensenyaments i cursos de grau de la Facultat. El seguiment del PAT queda especificat en el [PEQ 050: Orientació a l'estudiant](#) i [PEQ 070: Gestió de les pràctiques externes](#).

Un dels objectius del PAT és actuar com a filtre de les consultes i queixes dels alumnes, ja que en la majoria d'ocasions són enviades als caps d'estudis, ja que són considerats pels alumnes els interlocutors més evidents. El tutor és l'encarregat de mediar i direccionar les consultes dels estudiants.

Les tasques específiques del tutor són les següents:

1. Orientació de l'itinerari en el Grau i dubtes generals sobre aquest.
2. Elecció d'optatives ajustades als interessos de l'alumne.
3. Explicar els serveis dels quals disposa la Universitat de Barcelona. (CRAI, Món UB, SAE, esports, etc.)
4. Orientar als alumnes per trobar informació al web de la UB i de la Facultat.
5. Aconsellar i explicar les diferències entre l'avaluació contínua, única i reavaluació.
6. Redirigir consultes al Cap d'Estudis, Secretaria d'Estudiants, Biblioteca, etc.
7. Atendre consultes de caràcter més personal però relacionades amb l'aprenentatge del grau. (Compaginar estudis i feina, malalties que dificultin el seguiment de la docència, com estudiar, etc.)
8. Orientar la selecció del bloc i temàtica del Treball de Final de Grau.
9. Prendre nota d'incidents que hagin pogut ocasionar-se a nivell individual o col·lectiu, i si escau necessari, traslladar-ho al Cap d'Estudis.
10. Fomentar la motivació per a l'aprenentatge del Grau.
11. Tractar els dubtes acadèmics generals i altres temes personals.

Respecte dels Màsters, l'acció tutorial es realitza de diferent manera a cada ensenyament, tot i que es segueix un esquema en conjunt d'acord amb el [PEQ 051: Orientació a l'estudiant de Màster](#) i que es centra en els següents objectius:

- Primera sessió informativa a càrrec del coordinador/a als alumnes acceptats. S'exposen les característiques del Màster, sistema de funcionament, avaluació, i sistema de matrícula.
- Sessió personalitzada amb cada alumne abans de la matrícula, on es revisen les assignatures a matricular i l'orientació específica per a l'alumne d'acord amb les seves circumstàncies personals.
- Tutoria en línia abans de la matrícula, de manera que el coordinador/a ha de validar la seva matrícula abans que la pugui formalitzar.
- Al llarg del curs es realitzen un mínim de tres sessions amb el conjunt de la classe per revisar el funcionament del curs.

- Assignació del tutor del TFM, que actua com a tutor personalitzat per al seguiment acadèmic, a banda de les orientacions i sessions que poden fer-se amb el Coordinador/a del Màster. L'assignació del tutor/a es fa al febrer en el cas dels Màsters d'un any i al maig/juny del primer any, en el cas dels Màsters de dos anys.

Aquesta dinàmica és possible donat el nombre d'alumnes que cursen els Màsters.

Els Màsters de la Facultat no compten amb Pla d'Acció Tutorial. Donat que els grups d'alumnes de Màster solen ser reduïts, és el propi coordinador de l'ensenyament qui desenvolupa les tasques del tutor. Tot i així, i amb l'objectiu de treure feina als coordinadors, s'estudia la idea d'implantar el PAT als Màsters també en els cursos posteriors.

3.5.2 Altres accions d'orientació acadèmica

3.5.2.2.1 Servei d'Atenció a l'Estudiant (SAE)

El [Servei d'Atenció a l'Estudiant \(SAE\) de la Universitat de Barcelona](#) va ser creat amb l'objectiu de crear un espai dedicat a atendre a l'alumnat d'una manera personalitzada, a més d'informar, orientar, assessorar i oferir suport als estudiants al llarg del seu recorregut universitari. Les seves àrees d'actuació es divideixen en Futurs UB (destinat a futurs alumnes), informació, orientació universitària, programes d'integració i Feina UB.

3.5.2.2.2 Sessions informatives respecte a la matrícula als estudiants acceptats al Màster

Al mes de juliol s'organitzen sessions informatives sobre els procediments necessaris per formalitzar la matrícula en els Màsters de la Facultat. Aquestes sessions són organitzades independentment per cada ensenyament, i compten amb la participació del Coordinador del Màster, el becari o tècnic respectiu i alguns professors que impartiran la docència. Durant la sessió es lliura a l'alumnat un dossier amb la informació pràctica i necessària per seguir el procés de matriculació i sobre l'inici de curs.

En el cas del Màster d'Estudis Llatinoamericans, les tutories es realitzen en el mes de setembre de manera presencial, on es fa una acompanyament individualitzat perquè l'estudiantat pugui comptar amb la informació més adequada a l'assoliment dels seus objectius acadèmics de la millor manera possible.

3.5.2.2.3 Sessions d'acollida als estudiants a l'inici de curs

Des de cada Màster s'organitza un acte de benvinguda realitzar el primer dia de docència. Està destinat específicament als alumnats de nou ingrés en l'ensenyament. En el cas del Màster d'Estudis Latinoamericans i derivat de que la gran majoria d'estudiants s'incorporen per primera vegada a la Universitat de Barcelona i al sistema universitari català, ja fa uns anys que, des de la coordinació del Màster, es fa una visita guiada prèvia a l'inici de les classes a la facultat i el seu entorn amb la finalitat de que l'estudiant conegui els recursos a la seva disposició i ubiqui els espai de docència i aprenentatge. A més, es realitzen tutories amb la coordinadora del Màster i el becari, amb l'objectiu d'explicar la dinàmica del Màster, les optatives, el calendari i la modalitat d'evaluació. També es revisa que la documentació per a la matriculació sigui la correcta.

3.5.2.2.4 Sessions informatives del CRAI

El CRAI de la Biblioteca de Filosofia, Geografia i Història, organitza anualment sessions d'acollida destinades a l'alumnat de nou ingrés a la Facultat. Aquestes sessions serveixen per poder explicar com funcionen els serveis i equipaments de l'edifici, el fons i la seva distribució, com localitzar documents al catàleg i altres recursos electrònics, així com els codis i contrasenyes que necessiten per poder connectar-se a ordinadors, wifi i recursos en línia.

-Link sessions informatives.

3.5.2.2.3 Accions d'orientació per a la inserció i l'ocupabilitat

Des de la Facultat s'organitzen diverses [activitats formatives](#) amb l'objectiu de facilitar l'entrada al món laboral dels estudiants. Actualment, s'organitzen tallers a càrrec de tècnics del SAE i de Barcelona Activa. Des del curs 2017-2018 es realitzen les Jornades d'Ocupabilitat 'Anem a per feina!'. L'última es va organitzar el passat mes de maig de 2023 destinada als alumnes de grau de 4rt any amb un taller específic sobre aspectes clau a l'hora de buscar feina.

3.5.2.2.4 Sessió informativa sobre pràctiques

Els graus i els Màsters de la Facultat organitzen sessions informatives sobre el procediment de les pràctiques externes. En aquestes sessions es tracten diversos aspectes: el procés administratiu, les entitats amb col·laboració amb la Facultat, els aspectes organitzatius, etc. Per als alumnes que no puguin assistir, la informació queda transmesa mitjançant el Campus Virtual.

3.5.2.2.5 Sessions informatives sobre els programes de mobilitat

Al llarg del curs, i per tal d'incentivar la participació de l'alumnat en els diversos programes de mobilitat que ofereix la Facultat, es realitzen diverses sessions informatives, on es trasllada a l'alumnat la informació sobre les possibilitats de moviment en l'àmbit estatal, europeu, o internacionals.

3.5.2.2.6 Tutorització de les pràctiques externes

La tutorització de les pràctiques es du a terme per dues bandes. Per un costat, el tutor de la institució on l'estudiant fa pràctiques, i l'altre, un docent de la facultat. Durant el transcurs de l'estada, la tutorització es fa des de l'empresa i el retorn es fa mitjançant un formulari de satisfacció omplert pel tutor de l'empresa i una memòria de pràctiques feta per l'estudiant. La gestió de les pràctiques es fa a través de l'aplicatiu GIPE i la informació és pública al web de la facultat.

3.5.3 Els recursos materials disponibles són adequats al nombre d'estudiants i a les característiques de la titulació

3.5.3.1 CRAI - Biblioteca

Per poder realitzar una valoració crítica respecte dels recursos que proporciona el CRAI, hem de tenir en compte la següent taula, on els alumnes dels cursos 2020/2021 i 2021/2022 van omplir les enquestes de satisfacció. La valoració és sobre 10, i podem veure la comparació del valor de la Facultat amb la de la UB en general.

Curs	2020/2021		2021/2022	
	FGIH	UB	FGIH	UB
Valoració global	8,19	7,85	8,38	8,23
Horaris	7,81	7,09	8,21	7,82
Condicions ambientals (il·luminació, soroll i equipaments)	7,84	7,57	8,02	7,93
Disponibilitat d'ordinadors	6,99	6,80	7,78	7,69
Accés als recursos informàtic electrònics	7,34	7,22	7,86	7,89
Disponibilitat de la bibliografia recomanada pel professorat	7,18	7,19	7,73	7,73
Sales de treball en grup	7,37	7,04	7,73	7,68
Disposició del personal a resoldre dubtes	8,36	7,79	8,55	8,34
Canals de comunicació del CRAI (xarxes socials, web, campanyes de difusió...)	7,36	6,98	7,79	7,58
Suport del CRAI al Campus Virtual	7,38	7,15	7,86	7,77
Serveis de préstec	8,59	8,13	8,73	8,46
Nous espais creats	7,24	6,90	7,38	7,53
Senyalització dels espais interiors	7,24	6,90	7,60	7,75

Taula 3.5.3.1.1: Valors de l'enquesta realitzada sobre els serveis de la biblioteca de la Facultat als alumnes dels cursos 2020/2021 i 2021/2022, comparada amb la valoració general de la UB. Font: Espai VSMA.

Tal com es pot observar en la taula anterior, el resultat d'aquestes enquestes de satisfacció en referència al CRAI tenen com a resultat una valoració molt positiva amb relació a la del conjunt de la UB. Podem destacar l'alta valoració obtinguda en la valoració global, els horaris, les condicions ambientals, la disposició del personal a resoldre dubtes i en els serveis de préstec. Cal destacar que en tots els camps la valoració del curs 2021/2022 és més alta que la del curs 2020/2021, mostra que es treballa constantment des del CRAI per tenir un sistema de qualitat per als alumnes. D'altra banda, cal fixar-nos en els aspectes que reben una valoració menor a la mitjana. En el cas de l'enquesta del curs 2020/2021 la disponibilitat de la bibliografia recomanada pel professorat rebia un 7,18 enfront el 7,19 de mitja de la UB, però tal com podem observar, en l'enquesta del curs següent ambdues es posicionen amb la mateixa valoració, 7,73. En l'enquesta del curs 2021/2022 observem com l'accés als recursos informàtics electrònics té un 7,86 enfront el 7,89 de la mitjana general, els nous espais creats un 7,38 enfront el 7,53 de la UB, i finalment, la senyalització d'espais interiors obté un 7,60, inferior a la mitja de la Universitat, que és un 7,75. La diferència d'aquests apartats amb la resta de la Universitat respecte a la valoració assolida és mínima, però són aspectes que des del CRAI de la Facultat es tenen presents amb l'objectiu de millorar.

La [Comissió de la Biblioteca](#), la qual està presidida pel degà, compta amb la participació de membres del professorat de tots els departaments, personal de la biblioteca i representació dels alumnes. Entre les seves funcions s'inclou l'anàlisi de propostes, suggeriments i reclamacions realitzades per usuaris de la biblioteca. Pel que fa a l'ús dels serveis del CRAI, es pot observar que l'alumnat de la Facultat en fa un ús recurrent si ho comparem amb la mitjana de la UB. El CRAI de la Facultat és el que més préstecs fa de tota la Universitat, així ho confirmen les taules [E521A](#) i [E521B](#) que podem trobar a l'[espai VSMA](#).

3.5.3.2 Espais

Curs	2020/2021		2021/2022	
	FGIH	UB	FGIH	UB
Aules	6,35	7,56	6,53	7,56
Aules d'informàtica	6,20	6,08	7,00	6,08
Laboratoris	6,53	6,58	7,42	6,58
Sales d'estudi	6,88	6,33	7,42	6,33
Lavabos	6,01	6,52	5,80	6,52
Claredat de les senyalitzacions dels edificis	6,85	6,48	7,17	6,48
Estat de neteja de les instal·lacions	7,59	7,79	7,46	7,79
Senyalització d'emergència	7,45	7,16	7,52	7,16
Adaptació del centre a les persones amb discapacitat/diversitat funcional	7,00	6,15	7,03	6,15
Disponibilitat de microones i espais de consum de menjar propi	6,44	6,14	6,85	6,14
Disponibilitat d'aparcament per a bicicletes	5,61	6,67	6,52	6,67

Taula 5.3.2.1: Valors de l'enquesta realitzada sobre els serveis i les instal·lacions realitzades als alumnes en els cursos 2020/2021 i 2021/2022, comparada amb la valoració general de la UB. Font: Espai VSMA.

Tal com podem observar en l'enquesta realitzada als alumnes del curs 2020/2021, hi ha aspectes de la Facultat que estan valorats per sota de la mitjana de la UB, com per exemple les aules o els laboratoris. Cal remarcar que la diferència de valoració no és significativa. És important tenir en compte els resultats de les enquestes fetes el curs següent, on la valoració de tots els aspectes és superior, i en molts casos és més alta que la mitjana. Tot i això, els aspectes que resten per nota de la nota global de la UB es tenen presents des de la Facultat, i es treballa per canviar-los i poder millorar-los. D'aquesta manera, podem afirmar que els recursos materials dels quals disposa la Facultat s'adeqüen a les necessitats de l'alumnat.

La Facultat compta amb tres laboratoris d'arqueologia, quatre de geografia i cartografia i un d'història contemporània. Aquests espais, correctament equipats per dur a terme les activitats necessàries, estan destinats a fer pràctiques i recerca. És necessari remarcar en aquest apartat l'espai

de recerca únic que és el jaciment arqueològic, el qual està situat en la mateixa Facultat, i on els alumnes d'arqueologia duen a terme l'assignatura de "Treball de Camp". Destacar també l'estació meteorològica situada a la terrassa de l'edifici que serveix d'aprenentatge pels alumnes de Geografia i Canvi Global. Cal destacar també les diverses aules habilitades per a la docència amb necessitats específiques, com és el cas de l'aula de música, el taller de tècniques artístiques o l'aula multimèdia d'Història de l'Art. Atesa la localització de la Facultat, al centre de la ciutat de Barcelona, les sales grans (Aula Magna i sala Jane Addams) esdevenen espais claus per al desenvolupament de sessions acadèmiques, com conferències o xerrades, a més d'actes d'interès ciutadà que organitza o en què participa la Facultat.

3.5.3.3 Campus Virtual

El Campus Virtual esdevé una eina fonamental per a la docència dels ensenyaments de la Facultat. En aquest espai es troben els materials docents, a més de servir com a eina de comunicació amb els estudiants i per l'avaluació. Després de l'emergència sanitària del Covid-19, la funció del Campus Virtual es va reforçar encara més com a eina de docència. A causa de la pandèmia també es van realitzar millores estructurals en les aules.

Donada la importància d'aquesta eina, el PDI es manté en constant aprenentatge. Aquests són els cursos, relacionat amb l'espai virtual, que ha realitzat el professorat del Màster d'Estudis Latinoamericans entre els cursos 2019, 2020, 2021-2022 i 2022-2023:

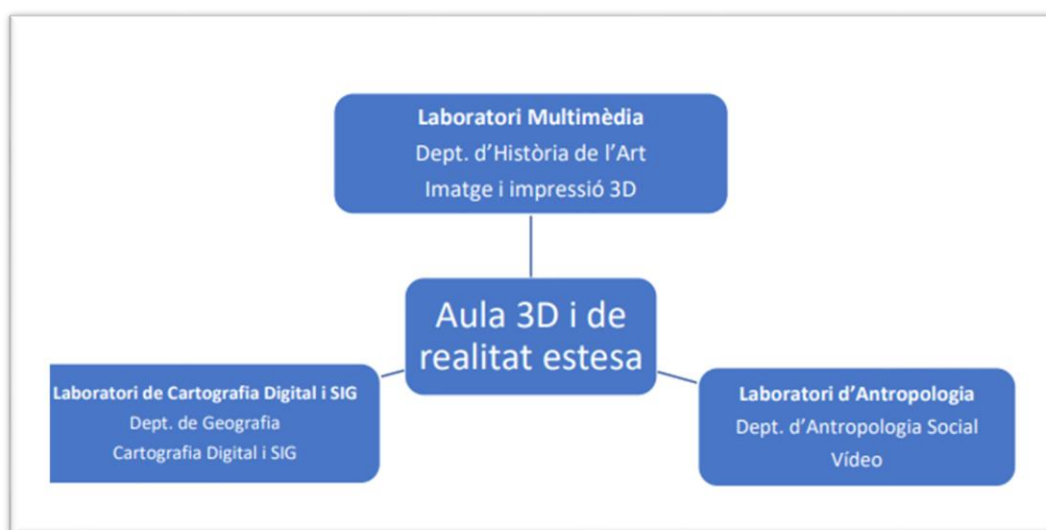
Curs	Número de PDI del Màster que l'ha cursat
COVID-19: efectes en el doctorat, tutories, formació i lectura de tesis on line	4
BB Collaborate	7
Avaluació a través del campus (1): com fer un qüestionari	1
Com dissenyar propostes d'avaluació formativa en línia?	1
Qualifiquem a Moodle	1
Avaluar amb el Campus virtual UB: un món de possibilitats	2
Estratègies i eines per a la docència mixta	6
Innovación docente: la planificación en la enseñanza on line	1
Curs per al disseny d'accions formatives en línia	1
Dissenyar la meua assignatura per a modalitat en línia	2
El campus virtual: d'un banc de recursos a una aula d'aprenentatge	1
Com gestionar l'activitat docent des de la distància	3
Perspectiva de gènere en l'entorn d'aprenentatge i en la docència en línia	1
Campus virtual: punt de partida, crear i compartir recursos docents digitals	3
Campus Virtual: disseny d'activitats d'aprenentatge a l'aula	2
Curs de Campus Virtual: Eines per a l'avaluació i qualificació	3

Creació de material audiovisual didàctic	1
--	---

Taula 3.5.3.3.1: Número de PDI del Màster en Estudis Latinoamericans que ha realitzat cursos de formació referents al Campus Virtual i la docència online. Font: Desenvolupament Professional. Universitat de Barcelona.

3.5.4 Millores relacionades amb l'Estàndard 5

Una de les millores, dins dels sistemes de suport de l'aprenentatge més importants que s'aplicarà a escala facultativa, és el **Laboratori d'Humanitat Digitals**. Aquest és un projecte que s'ha impulsat des del Vicedeganat de recerca. Aquest laboratori es crea com una superestructura que aglutina els equipaments dels diversos laboratoris de la Facultat, i on es podran trobar equipaments de vídeo, equipaments d'imatge d'alta qualitat, equipaments de sistemes d'informació geogràfica, a més d'integrar l'Aula 3D i de realitat estesa. El present material podrà ser utilitzat per professorat, alumnat i pels grups de recerca de la Facultat.

Esquema del material inicial que tindrà el Laboratori d'Humanitats Digitals. Font: Geografia i Història.

La intenció d'aquest projecte és integrar progressivament altres unitats o personal de la Facultat, per poder posteriorment coordinar-se o associar-se amb el CRAI o unitats i personal d'altres Facultats de la mateixa Universitat de Barcelona. L'objectiu a assolir per part del Laboratori d'Humanitats Digitals és arribar a ser una estructura interfacultativa que tingui un pes estratègic suficient per a generar l'assignació de personal, la integració i complementació dels equipaments i, molt especialment, que permeti posar en contacte una massa crítica de PDI i PAS de recerca amb diferents experteses per tal de facilitar la interacció i el disseny i execució de projectes de recerca conjunts.

Proposta de Millora	Codi de Millora	Procedència	Tipologia de Millora		Implica modificació de la memòria?	Implica una actualització de la memòria?	Prioritat	Abast	Estat d'assoliment	Curs d'implantació	Objectius a Assolir	Accions a desplegar	Evidències o evidències d'assoliment	La proposta és una avaluació condicionada per AQU?	Responsable de la Millora	Responsable del seguiment de l'Execució	Temps estimat		Temps real		
			Processos	Estàndards													Data d'inici	Data prevista de finalització	Data de la primera revisió	Data de finalització real	
Millorar l'acollida dels alumnes estrangers	EL07	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.5.1	No		Alta	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	2017-18	Millorar l'acollida d'alumnes estrangers analitzant les seves dificultats i necessitats, especialment idiomàtiques	1) Realitzar entrevistes amb els alumnes estrangers. 2) Analitzar i debatre sobre la formació prèvia dels alumnes de nou ingrés	Gestió de queixes i suggeriments	-			Curs 2017-18	Setembre 2019		Setembre 2019	
Millora i establiment del PAT	EL12	Autoinforme Acreditació 2018	Orientació a l'estudiant de Màster (PEQ051)	E.5.1	No		Mitjana	MU Estudis Llatinoamericans	En curs		Establir un Pla d'Acció Tutorial de l'ensenyament	1) Establir un Pla d'Acció Tutorial de l'ensenyament. 2) Nomenar un coordinador PAT per als màsters.	PAT i evidències de la seva implantació	-							
Millora del coneixement de les sortides professionals dels titulats	EL13	Autoinforme Acreditació 2018	Orientació a l'estudiant de Màster (PEQ051)	E.5.1	No		Baixa	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	2017-18	Millorar el coneixement sobre l'ocupabilitat i les sortides professionals dels egressats	1) Elaboració d'un estudi sobre ocupabilitat	Estudi d'ocupabilitat	-			2017-18	Curs 2019-20		2018-19	
Aconseguir una estabilitat pressupostària en el contracte programa	EL14	Autoinforme Acreditació 2018		E.5.2	No		Alta	MU Estudis Llatinoamericans	En curs	2017-18	Millorar la gestió econòmica de l'ensenyament mitjançant una estabilitat pressupostària del contracte-programa	1) Determinar la quantitat del contracte-programa a principis d'any. 2) Distribuir les diferents parts del contracte-programa d'acord amb la programació acadèmica	Contracte-programa	-			2017-18	Curs 2019-20		2018-19	
Millora de la docència del TFM	EL21	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.5.1	No		Alta	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	2018-2018	Millorar els processos de tutoria i organització de l'assignatura de TFM	1) Establir un pla de tutoria del TFM	Pla de tutoria de TFM	-			Curs 2017-18	Finalitzat		2018-19	
Millora de la orientació professional	EL25	Autoinforme Acreditació 2018	Orientació a l'estudiant de Màster (PEQ051)	E.5.1	No		Mitjana	MU Estudis Llatinoamericans	Assoliment 75%	Curs 2017-18	Proporcionar als estudiants informacions i competències sobre les sortides professionals	1) Proporcionar a l'estudiant informacions i competències sobre l'àmbit professional vinculat a l'ensenyament. 2) Creació de seminaris amb professionals per fomentar la inserció laboral o la professionalització en el camp de la recerca	Sessions informatives	-			Curs 2019-20	Accions anuals sense data de finalització		2022-23	

3.6 Estàndard 6: Qualitat del resultat dels programes formatius

3.6 Estàndard 6: Qualitat del resultat dels programes formatius

«El programa formatiu anima que l'estudiantat adopti un paper actiu en el procés d'aprenentatge. Aquest enfocament es reflecteix en la metodologia i activitats docents i en l'avaluació de l'estudiantat»

«La titulació recopila informació per a l'anàlisi i la millora de les seves activitats formatives i dels processos del seu SIGO. Els resultats del programa formatiu són adequats, tant pel que fa als assoliments dels resultats d'aprenentatge com als indicadors de rendiment acadèmic, satisfacció i inserció laboral»

L'estàndard s'assoleix si:

6.1 Els resultats de l'aprenentatge assolits es corresponen amb els objectius formatius pretesos i amb el nivell del MCOES/MECES de la titulació.

6.2 Les activitats formatives, la metodologia docent i el sistema d'avaluació són adequats i pertinents per garantir l'assoliment dels resultats d'aprenentatge previstos.

6.3. Els valors dels indicadors acadèmics i d'inserció laboral són adequats per a les característiques de la titulació.

3.6.1 Resultats d'aprenentatge assolits

Els resultats d'aprenentatge (o competències) del pla docent del Màster tenen com a finalitat assolir els coneixements i competències en la Història d'Amèrica, adequades tant a nivell teòric com metodològic i des d'una perspectiva multidisciplinària, i permetre a l'alumnat a optar en les millors condicions acadèmiques a un programa de doctorat. Els resultats d'aprenentatge han estat assolits segons els objectius formatius indicats i amb el nivell que el MECES de la titulació requereix. Totes les activitats formatives, la metodologia docent emprada i la manera d'avaluar, garanteixen l'assoliment dels objectius del Màster en Estudis Llatinoamericans.

LLISTAT DE COMPETÈNCIES DE LA TITULACIÓ

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- **CB6** – Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- **CB7** – Que l'alumnat sàpiga aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinars) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- **CB8** – Que l'alumnat sigui capaç d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i estar incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- **CB9** – Que l'alumnat sàpiga comunicar les seves conclusions i els coneixements i raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'un mode clar i sense ambigüitats.
- **CB10** – Que l'alumnat posseeixi les habilitats d'aprenentatge que el permeti continuar estudiant d'un mode que haurà de ser en gran mesura autodirigit o autònom.

COMPETÈNCIES GENERALS

- **CG1** – Adquisició de les habilitats necessàries per expressar-se correctament en públic.
- **CG2** – Adquisició de pensament propi a partir d'anàlisis i comprensió de fonts i bibliografia.
- **CG3** – Ús adequat de la informació segons els objectius previstos per l'estudiant en els àmbits propis de la titulació.
- **CG4** – Aprenentatge del treball en equip.
- **CG5** – Aprenentatge del necessari rigor, honestedat i qualitat del treball en el desenvolupament del treball científic.
- **CG6** – Adquisició del risc i coratge per proposar solucions innovadores i originals als problemes plantejats en els àmbits disciplinaris inclosos al Màster.
- **CG7** – Que l'alumnat sàpiga desenvolupar aportacions originals en el context de la recerca avançada i/o l'aplicació professional.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

- **CE1** – Utilització de les principals categories teòriques i metodològiques relatives a la temàtica abordada a la titulació.
- **CE2** – Adquirir coneixements dels principals dipòsits documentals útils i necessaris per a la (re)construcció de la història social, política, econòmica, cultural d'Amèrica Llatina.
- **CE3** – Desenvolupar capacitat de cerca, buidatge, anàlisi, elaboració, presentació i defensa de les temàtiques contingudes en l'àmbit de la titulació.
- **CE4** – Desenvolupar capacitat de crítica de les principals corrents historiogràfiques, socioeconòmiques, culturals dels àmbits científics propis de la titulació.
- **CE5** – Adquirir capacitat de crítica dels textos literaris dins l'àmbit llatinoamericà.
- **CE6** – Adquirir coneixements avançats de les eines útils per a l'anàlisi i la interpretació de les estructures socioeconòmiques americanes.
- **CE7** – Adquirir coneixements dels fonaments de les dinàmiques culturals d'Amèrica.
- **CE8** – Tenir coneixements avançats sobre les eines per realitzar l'anàlisi i la interpretació de les estructures i dinàmiques socials.
- **CE9** – Adquirir coneixements dels fonaments de les dinàmiques culturals d'Amèrica Llatina.
- **CE10** – Adquirir coneixements teòrics per saber interpretar els fenòmens socials i culturals que es produeixen a Amèrica.
- **CE11** – Utilitzar les eines teòriques i metodològiques per estudiar l'Amèrica Prehispànica.
- **CE12** – Tenir capacitat i competències per desenvolupar mecanismes que permetin l'elaboració de tesis, arguments i conclusions de textos, articles, assajos, monografies sobre els processos econòmics d'Amèrica Llatina
- **CE13** – Obtenir coneixements per valorar la rellevància sociològica del gènere i la perspectiva no androcèntrica per analitzar els processos de control i inclusió social d'Amèrica.
- **CE14** – Adquirir capacitat per a identificar els mecanismes que generen i reproduïxen les desigualtats i discriminació cap a les dones, en el sistema penal i en els models familiars imperants.

Taula 3.6.1.1: Competències del Màster en Estudis Llatinoamericans. Font: Espai VSMA.

Per avaluar l'estàndard 6, s'han escollit assignatures de la matèria de caràcter obligatori "Pensar Amèrica", donat el cas que el Màster no té branques d'especialització. "Pensar Amèrica" comprèn cinc assignatures que s'imparteixen al primer semestre i que, en conjunt, pretenen una reflexió sobre el món llatinoamericà, des d'una perspectiva teòrica i pràctica, a la vegada que transversal (25 cr. ECTS en total).

Per a l'avaluació de l'estàndard 6 s'han escollit dues assignatures obligatòries i el TFM. Les assignatures seleccionades són:

[-Fonts i Historiografia a la Història d'Amèrica](#) (5 cr. ECTS): l'objectiu de l'assignatura és proporcionar a l'estudiant els instruments teòrics i metodològics relatius a la Història d'Amèrica des del període

precolombí fins a l'actualitat. Al llarg de l'assignatura es tracten els principals aspectes relatius a dipòsits documentals, tipologies i anàlisis de fonts i aproximacions historiogràfiques.

[-Desenvolupament Econòmic contemporani d'Amèrica Llatina](#) (5cr. ECTS): l'objectiu de l'assignatura és l'anàlisi de les causes i condicions que van provocar l'endarreriment econòmic de la regió llatinoamericana, en el marc d'una perspectiva de llarg termini. El curs cobreix el període que va des de les Independències, a principis del segle XIX, fins a l'actualitat.

- [Treball de Final de Màster](#) (15 cr. ECTS). Aquesta és una assignatura transversal del Màster. S'imparteix al segon semestre, si bé l'assignació de temes i de tutors als alumnes es realitza al primer semestre i els estudiants ja poden començar a treballar-hi. La tutorització del treball es constant al llarg del segon semestre, i es concreta en tres informes en els quals es destaquen els avenços en termes de plantejament de la recerca i competències adquirides (vegeu evidència al sharepoint).

L'objectiu del Treball Final de Màster es proporcionar a l'alumnat els coneixements, habilitats i aptituds previes necessaries per a la realització d'un projecte de recerca en un tema referit al àmbit dels estudis llatinoamericans o bé al desenvolupament d'un projecte professionalitzador en relació a les àrees de coneixement abordades al Màster. Te com a propòsit valorar i complementar la formació de l'estudiant amb el desenvolupament d'un estudi/investigació que permeti aplicar i complementar els coneixements adquirits i comprovar que els alumnes tenen la capacitat de desenvolupar les competències que proposa el Màster. Aquest últim objectiu es considera estratègic, ja que serà especialment l'adquisició de les competències el que assegurarà la capacitat dels alumnes per al desenvolupament, si ho desitgen, d'una futura carrera investigadora. La redacció d'un Treball Final de Màster representa l'etapa final d'un procés de formació:

1. La reflexió sobre el problema que es tractarà, el plantejament de la pregunta o preguntes clau del treball a realitzar i la familiarització amb les obres més importants escrites al seu voltant;
2. La recopilació de material (obres, documents, testimonis històrics, etc.) i el procesament de la informació que conté;
3. El disseny de l'estructura del treball i la redacció final del treball.

El director del Treball Final de Màster, abans de la defensa, emetrà un informe raonat sobre els objectius, competències, metodologia i resultats adquirits per l'alumne/a. La defensa del TFM preveu

una avaluació del treball escrit, i una presentació oral davant una Comissió formada per tres docents del Màster, dels quals com a mínim un correspondrà al grup o línia de recerca al que s'adscriu el treball defensat.

MATÈRIES/ ASSIGNATURES VINCULADES	Competències avaluades en les assignatures seleccionades																										
	COMPETÈNCIES																										
	CB6	CB7	CB8	CB9	CB10	CG1	CG2	CG3	CG4	CG5	CG6	CG7	CE1	CE2	CE3	CE4	CE5	CE6	CE7	CE8	CE9	CE10	CE11	CE12	CE13	CE14	
MATÈRIA: Pensar Amèrica																											
Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X					X					X		
Fonts i Historiografia a la Història d'Amèrica	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X							
MATÈRIA: Treball Final de Màster																											
Treball Final de Màster		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X		X	X	X	X	X	X		X			

Taula 3.6.1.2. Competències de les assignatures seleccionades el curs 2022/2023. Font: Espai VSMA.

En els plans docents de les assignatures seleccionades figuren un seguit de competències, totes explicitades a la Memòria de la titulació. Entre les assignatures escollides es contempen la majoria de les competències, ja siguin les bàsiques (comunes a tots els Màsters de la UB), les generals o les específiques. De manera general, les competències de les diverses assignatures del Màster estan orientades a assolir l'objectiu de l'ensenyament: l'estudi de les realitats actuals de la vida política americana que han generat noves relacions sociopolítiques en molts països d'Amèrica. Es desprèn de la taula 6.2 que gairebé totes les competències que apareixen a la memòria de verificació s'han introduït en els plans docents de les assignatures escollides a partir de les avaluacions realitzades i dissenyades en els plans docents. S'evidencia que els estudiants que han superat les diverses assignatures han assolit el nivell competencial definit. Cal afegir també que els plans docents de les diverses assignatures del Màster es revisen i actualitzen anualment per part dels equips docents que les imparteixen.

6.2 Activitats formatives, metodologia docent i sistema d'avaluació

Al Pla docent de cada assignatura s'estableixen les competències a adquirir i les modalitats d'avaluació segons la normativa universitària actual. El professorat de cada assignatura estableix la modalitat d'avaluació més adequada per a l'adquisició de les competències previstes per a cada assignatura.

Segons el model del Pla Bolonya es prioritza l'avaluació continuada, amb la presentació de diferents treballs i proves al llarg del curs (exàmens, treballs individuals i en grup, exercicis, etc.). El sistema d'avaluació continuada incideix en cadascuna de les evidències d'avaluació requerides als i les estudiants, de tal manera que assoleixen les aptituds i coneixements imprescindibles en la matèria proposada a través de les diverses activitats formatives. L'avaluació continuada incorpora les diverses evidències indicades al pla docent de la assignatura, que es recullen de forma progressiva i integrada al llarg del procés d'ensenyament - aprenentatge. És el sistema d'avaluació preferible i majoritari com avaluació acreditativa dels aprenentatges. No obstant, existeix la possibilitat d'aplicar a una avaluació única que ha de ser sol·licitada individualment per l'alumnat. Com s'ha dit anteriorment, les assignatures escollides pertanyen a la matèria obligatòria Pensar Amèrica.

Pel que fa les activitats formatives que apareixen als plans docents, cal explicar que, com a conseqüència de la pandèmia de COVID19 als plans docents de tota la Universitat de Barcelona s'han d'indicar sempre les activitats presencials i/o no presencials.

Activitats formatives utilitzats de les diverses matèries a les que pertanyen les assignatures escollides	Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina	Fonts i Historiografia a la Història d'Amèrica	Treball Final de Màster
Actividades presenciales y/o no presenciales - Teorico-pràctica	50h (40%)	48h (38%)	-
Actividades presenciales y/o no presenciales - Pràctiques amb documents	-	2h (2%)	-
Treball tutelat/dirigit	25h (20%)	20h (16%)	125 (33%)
Aprenentatge autònom	50h (40%)	55h (44%)	250 (67%)
TOTAL	125h (100%)	125h (100%)	375h (100%)

Taula 3.6.2.1: Activitats Formatives de les assignatures seleccionades el curs 2022/2023. Font: Elaboració pròpia amb dades parcials dels Plans Docents. TAULA E.6.2 Guia UB.

Pel que concerneix a les activitats formatives, com es pot observar a la taula 6.3, per a les dues assignatures obligatòries i amb docència del Màster, les activitats teoricopràctiques realitzades presencialment a l'aula, representen una bona part de les hores que l'alumnat ha de dedicar a una

assignatura. Sovint inclouen classes magistrals combinades amb comentaris de lectures, debats a l'aula, presentacions de treballs per part de l'alumnat i exàmens.

L'assignatura Fonts i Historiografia a la Història d'Amèrica preveu una activitat pràctica amb documents (2 hores). Les activitats presencials i/o no presencials (activitats teoricopràctiques + pràctica amb documents) arriben a les 50 hores de classe (per a assignatures de 5 crèdits ECTS). Com s'ha dit abans, totes aquestes activitats estan concebudes com a presencials, però, es preveu la possibilitat de canviar a la virtualitat en cas de necessitat. Les hores restants, es divideixen entre treball tutoritzat i aprenentatge autònom.

L'assignatura de TFM comprèn 125 hores de treball tutelat, i cada estudiant efectua tutories periòdiques amb el tutor/a assignat/ada. La constant tutorització es concreta en el lliurament de tres annexos a la coordinadora del TFM. En els [primers dos annexos](#), firmats per el/la estudiant i el/la professor/a es poden apreciar els avenços parcials de l'elaboració del treball escrit. Al tercer annex, és a dir, l'informe d'aptitud, el tutor/a autoritza de manera raonada el/la estudiant a la defensa del Treball Final de Màster.

Pel que fa a l'avaluació de les assignatures, totes elles disposen de sistemes d'avaluació continuada i d'avaluació única, clarament especificades en els [plans docents de les assignatures](#). Com es veu a la taula 6.4, les dues assignatures amb docència presenten grans diferències entre elles; tot i que segueixen els sistemes d'avaluació previstos en la memòria de verificació. Les dues assignatures tenen algunes adaptacions fruit de la dinàmica pròpia de cadascuna que permeten finalment avaluar si l'alumnat assoleix les competències de cada assignatura i, per tant, fa possible certificar els resultats definits en la memòria de verificació.

SISTEMES D'AVALUACIÓ	Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina	Fonts i Historiografia a la Història d'Amèrica	Treball Final de Màster
Treball Final	40%	-	-
Examen	25%	-	-
Exposició oral als seminaris	25%	-	-
Comentaris crítics i participació	10%	-	-
Ressenyes/ Anàlisi de Fonts	-	100%	-
Treball Escrit	-	-	80%
Presentació i Defensa oral	-	-	20%
TOTAL	100%	100%	100%

Taula 3.6.2.2: Sistemes d'Avaluació de les assignatures seleccionades el curs 2022/2023. Font: Elaboració pròpia amb dades parcials dels Plans Docents. Taula E.6.3.B. Directrius UB.

Com consta a la taula 6.4, l'avaluació continuada de l'assignatura de Desenvolupament Econòmic d'Amèrica Llatina consta de tres parts:

- Una primera part en la que es realitzen una sèrie d'exercicis i proves duts a terme durant les classes (35%), -comentaris crítics i participació i exposició oral.
- Una segona part que consisteix en l'elaboració d'un treball que s'entrega el darrer dia de classes (40%).
- Una tercera part que es un examen escrit efectuat un cop les classes ja estan finalitzades (25%).

Pel que fa les activitats d'avaluació que es duen a terme durant el curs, tenim proves que permeten a l'alumnat assolir profundament la competència CE12 (Tenir capacitat i competències per desenvolupar mecanismes que permetin l'elaboració de tesis, arguments i conclusions de textos, articles, assajos, monografies sobre els processos econòmics d'Amèrica Llatina). La rúbrica que

segueix de manera general l'avaluació de les respostes a les tasques plantejades a classe, al treball i al examen, es troba [penjada al sharepoint](#).

Al share point hi ha el currículum del coordinador ([Dr. Badia Miró](#)) de l'assignatura per l'any 2022/23 i els currículums dels docents que han impartit la docència ([Dr. Badia Miró](#) i [Dr. Peres Cajias](#)); i ha també les [evidències de les diverses proves i l'explicació de les notes obtingudes](#).

Pel que fa els comentaris crítics i la participació a l'aula a l'assignatura, s'adjunten evidències:

Evidència 1. En aquest cas, la puntuació és de 6. Només es mostren diverses gràfiques i es fa una petita interpretació dels principals resultats. L'estudiant demostra haver adquirit i desenvolupat de manera parcial les competències bàsiques, generals i específiques previstes com a objectius al Pla Docent de l'Assignatura, en particular en allò referit a les competències CE8 i CE12.

Evidència 2. En aquest cas, la puntuació és de 10. Es dona una àmplia resposta a la pregunta plantejada de manera correcta. En la resposta es vinculen conceptes treballats al tema i a les lectures de manera molt ben estructurada. L'estudiant demostra haver adquirit i desenvolupat de manera completa les competències bàsiques, generals i específiques previstes com a objectius al Pla Docent de l'Assignatura.

Al treball final es demana que es desenvolupi, de manera extensa, alguns dels temes tractats a les sessions de classe. En concret, es planteja una pregunta i es demana que s'hi doni resposta a partir de les lectures proposades, dels continguts treballats a classe i que es complementi la resposta amb lectures complementàries. En funció del grau de complexitat que tingui la resposta, la qualificació serà més o menys elevada. En l'avaluació es té en compte que poden tenir altres materials. El document presentat ha estat validat per les eines antiplagi de la Universitat de Barcelona.

Un exemple de les preguntes que es plantegen per desenvolupar en l'assaig són:

- "La desigualdad regional en Latinoamérica."
- "Reseña de las lecturas sobre Recursos Naturales en América Latina y el Caribe"

Les evidències que s'adjunten són:

Evidència 1. Qualificada amb un 10. L'estudiant demostra haver adquirit i desenvolupat de manera completa les competències bàsiques, generals i específiques previstes com a objectius al Pla Docent de l'Assignatura. En l'assaig es dona una resposta completa al tema que es treballa. En la resposta es combinen continguts treballats a classe, les lectures proposades i, a més, l'estudiant ha fet un esforç extraordinari per completar la resposta amb bibliografia complementària.

Evidència 2. Qualificada amb un 7. L'estudiant demostra haver adquirit i desenvolupat les competències bàsiques, generals i específiques previstes com a objectius al Pla Docent de l'Assignatura. En l'assaig es dona una resposta completa al tema que es treballa i es relaciona les lectures que s'han d'escriure. Tot i això, no s'aprofundeix molt en lectures complementàries (competència CE12).

Evidència 3. Qualificada amb un 5. Es fa un rebuig correcte d'una de les lectures però no es vincula amb el tema treballat a l'assignatura, ni es consideren altres lectures o conceptes propis del tema (Competència CE12 i CE8).

Examen: En aquest cas, com a part de l'avaluació continuada, es demana que es realitzi un examen escrit al finalitzar la docència de l'assignatura. Es proposa una pregunta general i es demana que l'estudiant li doni resposta, tenint en compte els continguts que ha anat adquirint durant el curs i desenvolupant les competències d'anàlisi. Es proposen quatre preguntes i l'estudiant n'ha d'escollir una. En l'avaluació, es té en compte que no es poden utilitzar eines complementàries.

Exemple de pregunta:

- "Analiza el impacto que pueden tener la evolución de los precios de los recursos naturales sobre el crecimiento económico, en el largo plazo. ¿Qué ha pasado en América Latina en el siglo XXI?"

S'adjunten exemples de tres respostes amb un resultat diferent en l'avaluació:

[NIUB21340815](#). Qualificació: 9,0. En aquest cas, la resposta és correcta. Es dona una resposta a la pregunta plantejada incorporant conceptes que s'han treballat al mòdul i a les lectures, de manera efectiva, tot i que no es poden consultar materials. S'assenyala l'elevada adquisició de la Competència CE12.

[NIUB 21350162](#). Qualificació: 7,5. En aquest cas, la resposta és correcta. Es dona una resposta a la pregunta plantejada incorporant, de manera mínima, alguns dels conceptes que s'han treballat al mòdul i a les lectures (competència CE3).

[NIUB21347163](#). Qualificació: 6,5. En aquest cas, la resposta és correcta. Es dona una resposta a la pregunta plantejada però no s'incorporen conceptes que s'han treballat al mòdul i a les lectures. Tot i això, en la resposta, s'assoleixen els mínims (Competència CE3 i CE1).

Per altra banda, l'assignatura Fonts i Historiografia a la Història d'Amèrica, planteja la seva avaluació continuada a partir de la realització de cinc ressenyes o anàlisis de fonts, repartides entre els tres blocs en que es divideix el temari, amb un valor del 20% cadascuna, de les quals, l'alumne haurà de realitzar com a mínim tres, una de cada bloc per poder tenir nota final.

Al share point es troba penjat el currículum del coordinador ([Dr. Piqueras Céspedes](#)) de l'assignatura per l'any 2022/23 i els currículums dels docents que han impartit la docència ([Dra. Moragas Segura](#), [Dr. Piqueras Céspedes](#), [Dra. Zaidenweg](#) ; i ha també les [evidències de les proves i la explicació de les notes obtingudes](#). La [rúbrica](#) que es seguirà de manera general en l'avaluació dels treballs plantejats també es troba penjada al sharepoint.

En la part que correspon a la docència realitzada pel primer bloc de l'assignatura, els estudiants han de reflexionar sobre el paper que té el passat prehistòric en la construcció de la identitat nacional i com la interdisciplinarietat és un mecanisme de recerca per conèixer les complexitats de les societats del passat prehistòric.

Aquests visions s'analitzen des de tres punts claus:

- La interdisciplinarietat com a part de la recerca sobre el passat prehistòric.
- El problema de les Fonts per a la reconstrucció del passat prehistòric.

Al Campus virtual, els estudiants tenen un article a ressenyar per cada un dels temes, deixant que cada estudiant pugui decidir quina de les temàtiques son més adients als seus propis interessos acadèmics i que a més a més, sigui coherent amb la tasca adequada al contingut i als crèdits adscrits dins de la totalitat de tota l'assignatura.

Evidències:

[NIUB 21351746](#). Qualificació: 9. Treball excel·lent tant en forma com en contingut. L'estudiant mostra reflexió en el pensament i una molt bona comprensió del tema identificant els punts claus. La redacció és clara i el treball mostra una estructura definida. Predomina lleugerament la descripció sobre l'anàlisi. S'observa que l'alumne tenia coneixements previs en la temàtica. L'estudiant demostra haver adquirit i desenvolupat de manera gairebé completa les competències bàsiques, generals i específiques previstes com a objectius al Pla Docent de l'Assignatura.

[NIUB 21345030](#). Qualificació: 8. Bon treball tant en forma com en contingut. L'estudiant mostra reflexió en el pensament i una molt bona comprensió del tema identificant el punts claus (Competència CE2 i CG6). La redacció és clara i el treball mostra una estructura bona però millorable. Se li nota que el tema li ha interessat i s'aprecia la voluntat de aportar la seva pròpia opinió que l'encabeix molt bé dins la narrativa del text.

En el segon bloc de l'assignatura, que fa referència a l'època colonial (segles XVI-XVIII) els estudiants han de realitzar dos treballs consistents en escollir un article acadèmic, entre dos pujats al campus virtual, i una crònica d'índies, d'una llista preliminar prèvia. Per cada treball, que tenen diferents objectius, s'especifiquen claramente les parts que han de constar, cara a treure el màxim profit de les lectures corresponents (article/crònica). Es busca, en tots dos casos, l'aprofundiment en l'anàlisi textual i de les fonts (primàries/secundàries) utilitzades. En el cas de la lectura d'una crònica colonial, l'alumne pot triar qualsevol crònica del període, en funció de les seves preferències.

S'adjunten les següents evidències:

[NIUB 21351746](#). Qualificació: 8,5. Treball sòlid que compleix perfectament amb els paràmetres fixats per l'anàlisi d'una crònica. Bones consideracions personals i utilització adequada del llenguatge acadèmic. L'estudiant demostra haver adquirit i desenvolupat de manera notable les competències bàsiques, generals i específiques previstes com a objectius al Pla Docent de l'Assignatura (enllaç al pla docent).

[NIUB 21348854](#). Qualificació: 7. L'alumne presenta una anàlisi correcta sobre un text anònim del XVIII. En tot cas, podria haver aprofundir més en l'opinió personal i en l'anàlisi del llenguatge utilitzat per l'autor de l'obra (Competència CE4).

[NIUB 21347163](#). Qualificació: 6,5. En aquest cas, l'estudiant escull una crònica molt popular, com és la del pare Las Casas. Encara que es nota un esforç per comprendre el text, no acaba d'ordenar bé el treball, exposant d'una manera lineal els arguments del autor, sense entrar en una necessària reflexió crítica del mateix (Competència CE4 i CE6).

[NIUB 21340815](#). Qualificació: 5. La ressenya sobre l'article escollit no segueix del tot les indicacions fetes per aquest treball i, encara que queda clar que ha fet l'esforç de la lectura d'un article complexa, li ha faltat aprofundir en el mateix i tindre una mica més de cura a l'hora de la presentació escrita (Competència CB9).

[NIUB 21345030](#). Qualificació: 7,5. Treball molt correcte sobre la crònica seleccionada, ordenat en el contingut i presentat d'una manera molt acadèmica. Es veu que l'alumne ha fet una lectura acurada dels capítols escollits i ha intentat comprendre les principals idees del text. L'estudiant demostra haver adquirit i desenvolupat de manera notable les competències bàsiques, generals i específiques previstes com a objectius al Pla Docent de l'Assignatura.

En el tercer bloc a l'assignatura Fonts i Historiografia a la Història d'Amèrica els estudiants han de realitzar dos anàlisis crítiques en base a la cerca, utilització i comunicació de fonts històriques al període específic de l'Amèrica Llatina Contemporània. Aquesta reflexió ha d'anar acompanyada dels marcs teòrics i de les diferents corrents historiogràfiques que s'han treballat al llarg del bloc.

La consigna específica consisteix a elaborar dos anàlisis crítiques:

- Triar i analitzar alguna de les lectures recomanades durant el bloc. Sobre la base d'identificar quina és la intenció de l'autor/a, és a dir, quina és la pregunta a la qual dona resposta amb el seu estudi i en quina discussió acadèmica s'insereix.
- Des dels coneixements i reflexions fets al llarg de les sessions, triar i analitzar una font històrica relacionant-la amb el tema de la lectura escollida per a la primera tasca.

Al Campus virtual, els estudiants tenen un o dos articles per a ressenyar a cadascú dels temes. Cada estudiant decideix quina de les temàtiques son més adients als seus propis interessos acadèmics i que a més a més, sigui coherent amb la tasca adequada al contingut i als crèdits adscrits dins de la totalitat de tota l'assignatura.

Tanmateix, la font històrica es triada per cadascun del estudiants, en base a les temàtiques treballades, i prèvia consulta amb la professora.

S'adjunten les següents evidències:

[NIUB 21351746](#). Qualificació: 10. Excel·lent treball amb profunditat empírica i analítica, i alhora amb una interessant i esforçada dinàmica de comparació. Demuestra autonomia, coherència i solidesa en les seves argumentacions. L'estudiant demostra haver adquirit i desenvolupat de manera completa les competències bàsiques, generals i específiques previstes com a objectius al Pla Docent de l'Assignatura.

[NIUB 21348854](#). Qualificació: 9. Substantial i acurat en l'anàlisi, justifica la crítica a través d'evidències i argumentacions clares. En aquesta línia, s'ha recomanat desenvolupar encara més unes certes idees que identifica en les ressenyes però que no aprofundeix del tot. Les anuncia, però no li treu partit a aquesta reflexió crítica. Les afirmacions que expressa resulten interessants, és nota que hi ha una reflexió prèvia, encara que no demostra el recorregut analític per arribar a aquestes, per aquest motiu si li recomana aprofundir. L'estudiant demostra haver adquirit i desenvolupat de manera gairebé completa les competències bàsiques, generals i específiques previstes com a objectius al Pla Docent de l'Assignatura.

[NIUB 21347163](#). Qualificació: 8,5. En aquest cas, l'estudiant capta l'estructura i això és fonamental tant de l'article ressenyat com de la fotografia/document seleccionat per a analitzar. No obstant això,

falta profunditat en la reflexió crítica pròpia. Tanmateix, s'ha recomanat tenir més cura de la redacció i la sintaxi, perquè algunes frases generen confusió en comprendre-les. Considera que ha de treballar encara més el domini de l'espanyol i de l'expressió acadèmica (Competència CB9).

[NIUB 21340815](#). Qualificació: 8,5. Aconsegueix desenvolupar ressenyes ajustades al que se li demana, justifica l'elecció del material i és capaç de fer comparacions coherents amb perspectiva històrica (Competència CE4). No obstant això, en ocasions confon la crítica amb l'opinió personal. En aquest cas, no resulta apropiat expressions com "segons jo", perquè a més de estar mal expressat, no és el que és demana en aquesta mena d'exercici.

Pel que fa al **Treball Final de Màster**, aquest s'avalua a partir de la presentació d'un treball escrit i la realització d'un acte de defensa oral i pública davant d'una comissió avaluadora formada per tres professors que imparteixen docència al Màster. Tots els membres del tribunal són doctors. Prèviament a la defensa, el o la tutor/a envia a la Coordinadora de l'assignatura un informe raonat que autoritza (o no) la defensa, amb la nota que li atorga. En el moment de presentar el document escrit, el treball passa els filtres antiplagi dels quals disposa.

L'avaluació global del Treball Final de Màster es fa en base als següents criteris:

- Treball escrit realitzat per l'estudiant: 80 % de la nota (Qualificació del tutor: 30% de la nota. Qualificació del tribunal: 50% de la nota)
- Presentació oral: 20 %.

Donades les característiques específiques de l'assignatura, el TFM no contempla opció d'avaluació única ni dret a re-avaluació. Al share point es pot trobar com a evidència les competències que es demana assolir [la rúbrica d'avaluació del tutor, la rúbrica d'avaluació de la presentació oral, la rúbrica de la presentació escrita de cadascun dels membres del tribunal i l'acta conjunta dels membres dels tribunals](#). Al share point també hi ha les evidències de les proves i la explicació de les notes obtingudes .

Al share point el currículum de la coordinadora de l'assignatura ([Dra. García Jordán](#)), també hi ha les evidències de les proves i la explicació de les notes obtingudes . Es presenten com a evidències dels diferents nivells de les competències assolides (i per aquest motiu reben diferents notes) set mostres de les avaluacions dels estudiants. Pel que fa a aquestes últimes, per cadascuna de les vuit, podem

trobar el Treball Final de Màster, l'annex 1, l'annex 2, l'informe d'aptitud i l'acta de la comissió avaluadora amb el desglossament de les avaluacions de les proves escrites i oral dels tres membres del tribunal, l'avaluació del tutor i la nota final resultant. La mostra escollida posa en relleu els diferents nivells d'adquisició de les competències.

NIUB 21154372 [Obté una nota de 5.2](#) en el Treball Final de Màster, mostrant, en particular, una debilitat elevada en allò corresponent a la capacitat d'anàlisi i interpretació dels resultats (CG2 i, CE5 Competència Específica).

NIUB 21141164 [Obté una nota de 7.6](#), mostrant haver aconseguit un bon nivell en l'estructuració del Treball Final de Màster i un molt bon nivell en la utilització de fonts i bibliografia (CE12).

NIUB 21301265 [Obté una nota de 7.7](#), mostrant haver aconseguit un bon nivell en la estructuració del Treball Final de Màster i en l'ús de Fonts i bibliografia (CE12).

NIUB 21301221 [Obté una nota de 7.9](#), mostra haver aconseguit un bon nivell en l'adquisició de les competències generals i específiques que consten al Pla Docent de l'assignatura.

NIUB 21301221 [Obté una nota de 8.2](#), mostra haver aconseguit un bon nivell en l'adquisició de les competències generals i específiques que consten al Pla Docent de l'assignatura. Destaca el molt bon nivell aconseguit en allò relatiu a la fluïdesa i l'ús d'un vocabulari adequat en la presentació oral (competència CG1).

NIUB 21345074 [Obté una nota de 8.9](#), mostra haver aconseguit un bon nivell en l'adquisició de les competències generals i específiques que consten al Pla Docent de l'assignatura. Destaca una important capacitat en l'ús de fonts i bibliografia (CE12) i el molt bon nivell aconseguit en allò relatiu a la fluïdesa i l'ús d'un vocabulari adequat en la presentació oral (competència CG1).

NIUB 21345096 [Obté una nota de 9.1](#), mostra haver aconseguit un òptim nivell en l'adquisició de les competències generals i específiques que consten al Pla Docent de l'assignatura. Destaca el domini del tema i la metodologia, argumentant i defensant amb concreció la metodologia, els objectius i les conclusions. (competència CE3 i CE12).

Pel que fa a la satisfacció amb l'ensenyament dels alumnes del Màster graduats durant el curs 2021/2022 troben les dades següents:

ENQUESTA DE SATISFACCIÓ DELS GRADUATS (ESCALA 1-5)	UB	Facultat	Ensenyament
Graduats	2.852	224	17
Nombre de Respostes	778	65	4
Participació	27,28%	29,02%	23,53%
l01 - La informació pública sobre el Màster és accessible, completa i està actualitzada.	3,71	3,59	2,75
l02 -El Màster està ben organitzat (coordinació i seqüenciació d'assignatures, horaris, etc.).	3,34	3,06	3,25
l03 - El meu nivell acadèmic d'accés era adient per al seguiment del Màster.	4,55	4,42	4,5
l04 - El contingut de les assignatures (actualització, nivell superior al grau, etc.) s'adequa al perfil formatiu del Màster.	4	3,71	3,75
l05 - La metodologia docent ha afavorit el meu aprenentatge.	3,78	3,48	3,5
l06 - Els sistemes d'avaluació han permès reflectir adequadament el meu aprenentatge.	3,71	3,57	3,75
l07 - El volum de treball exigint és coherent amb el nombre de crèdits de les assignatures i el TFM.	3,64	3,57	3,75
l08 - Estic satisfet amb el professorat.	3,94	3,69	3,25
l09 - Estic satisfet amb les pràctiques externes.	3,84	3,4	1
l10 - Estic satisfet amb el TFM.	4,21	4,15	3,25
l11 - Les instal·lacions i els recursos especialitzats (aules, laboratoris, equips informàtics, biblioteca, etc.) han estat adequats.	3,77	3,61	3,75
l12 - El Màster m'ha donat oportunitats d'accedir a una comunitat de recerca i/o professional.	3,83	3,51	3
l13 - La formació rebuda m'ha permès millorar les meves competències personals (nivell de confiança, aprenentatge autònom, presa de decisions, etc.).	4,05	3,86	4
l14 - La formació rebuda m'ha permès millorar les meves capacitats per desenvolupar l'activitat professional.	3,98	3,59	3,5
l15 - Estic satisfet amb el Màster.	3,95	3,66	3

Taula 3.6.2.3: Enquestes de satisfacció dels graduats amb l'experiència educativa global de la titulació el curs 2021/2022. Font: Espai VSMA.

Cal afegir que utilitzem les dades de 2021/22, ja que en el moment de redacció d'aquest autoinforme encara no estan disponibles les dades de 2022/23. Com destaca la Taula 6.5, el número d'estudiants que contesten a l'enquesta és molt baix: 778 sobre 2.852 al total de la UB, 65 sobre 224 a la Facultat, i 4 sobre 17 al Màster, amb uns percentatges del 27,28%, 29,02% i 23,53% sobre el total

respectivament. Cal afegir que les quatre respostes son d'estudiants dones. Tot i que aquesta dada pugui posar en dubte la representativitat de l'enquesta, és rellevant destacar l'alta valoració de la millora en les competències personals, en el contingut de les assignatures, el sistema d'avaluació, el volum de treball requerit, les instal·lacions i els recursos utilitzats. Igualment, en relació a la satisfacció de l'alumnat amb les assignatures seleccionades trobaríem les dades següents al 2022/23:

Assignatura	Matric.	% respo.	Satisf. Global	Conting. Actual.	Activi. Form.	Activi. d'Aval.	Càrrega de Treball	Mater. d'Estudi	Satisf. Profe.
Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina	24	37,50%	9,11	9,56	9	9	9,56	9,44	9,28
Fonts i Historiografia a la Història d'Amèrica	24	41,67%	8,6	8,9	9,1	9	9,4	9,1	9,2
Treball Final de Màster	*								

*No es recullen dades per aquesta assignatura

Taula 3.6.2.4 : Enquestes de satisfacció dels estudiants amb l'acció docent i formativa el curs 2022/2023. Font:Espai VSMA.

Així, en funció de les dades disponibles per al nostre Màster, relatives al curs 2022/2023, observem com les dues assignatures escollides han obtingut un percentatge de respostes que oscil·la entre el 37 i el 42% de l'alumnat matriculat. És necessari destacar que les dues assignatures reben una puntuació molt elevada en allò corresponent a la satisfacció global, i superen en tots dos casos, i en tots els ítems, la puntuació de 8,5, la qual cosa demostra la qualitat de l'ensenyament que s'ofereix a l'alumnat. Especialment destacable l'assignatura de Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina que rep una puntuació de satisfacció global de 9,11 punts sobre 10, amb pics de puntuació superiors 9,4 en allò referent als continguts, la càrrega de treball o els materials d'estudi. En l'assignatura de Fonts i Historiografia, els alumnes valoren amb especial interès la càrrega de treball que se'ls exigeix (9,4 sobre 10 punts), i la satisfacció amb el professorat (9,2 sobre 10 punts), un reconeixement clar a la qualitat del professorat que imparteix docència al Màster i a la seva capacitat d'innovació constant en la transmissió del coneixement a l'alumnat, a partir d'allò que aquests últims expressen en les enquestes de satisfacció.

Pel que fa l'enquesta de satisfacció del professorat amb el desplegament de la titulació, només disposem de les dades referides al curs 2022/23 (Taula E66 al Bussiness Intelligence), sent les anteriors referides al curs 2016/17, que no son objecte d'aquesta avaluació, i per tant, no ha estat possible la seva inclusió en aquest document.

Ítem	Nombre de respostes	Valoració mitjana	Desviació estàndard
El perfil d'ingrés dels estudiants	9	3,33	1
El treball i la dedicació dels estudiants	9	4,22	1,20
El rendiment acadèmic obtingut pels estudiants de les matèries que heu impartit	9	4,22	0,97
El nivell formatiu assolit pels estudiants que es titulen	9	4,22	1,09
L'estructura del pla d'estudis (matèries i el seu pes)	9	4,33	0,87
El perfil de competències (resultats d'aprenentatge previstos) en la titulació	9	4,56	0,88
L'organització del desplegament del pla d'estudis (grups, horaris, etc.)	9	4,44	1,01
La coordinació amb la resta de docents de la titulació	9	3,89	1,69
(Si hi heu participat) L'organització i l'avaluació dels treballs fi de Màster	9	4,25	1,04
(Si hi heu participat) L'organització i l'avaluació de les pràctiques externes	9	5	0
Els recursos docents disponibles	9	5,22	0,67
El suport institucional per al desenvolupament de l'activitat docent (GR@D, Campus Virtual, CRAI...)	9	4,89	0,78

Les condicions i la qualitat de les instal·lacions	9	5,09	0,94
Les metodologies docents que heu utilitzat	9	5,33	0,71
El sistema d'avaluació que heu utilitzat	9	5,11	0,78
La vostra satisfacció amb la titulació	9	4,78	0,83

Taula 3.6.2.5: Satisfacció del professorat amb el desplegament de l'ensenyament (curs 2020/2021). Font:Espai VSMA.

Tot i que el percentatge de respostes del professorat va ser inferior al 50% del total (9 respostes de 21), les metodologies docents utilitzades, el sistema d'avaluació i les condicions i la qualitat de les instal·lacions destaquen amb un grau a satisfacció alt, i amb una valoració global mitjana que supera els 5 punts. De la banda oposada, el perfil dels estudiants no arriba a la valoració de 3,5. Ara bé, encara que en aquests tipus d'enquesta aquest sol ser l'ítem més baix, és cert que l'elevat nombre d'estudiants estrangers, la gran majoria d'una sola nacionalitat (la xinesa) i amb un nivell de coneixement del castellà que no sempre correspon amb el certificat, representa un desafiament important en la impartició de la docència. Per això, des de fa un temps s'estan implantant diverses millores, incloent-hi aquest autoinforme, finalitzades a superar la problemàtica.

6.3 Rendiment acadèmic i inserció laboral

La Taula 6.8 recull el llistat complet dels TFM defensats durant el curs 2022/23, amb el títol, la tipologia, la temàtica, el grup de recerca o la línia vinculada, i la nota obtinguda:

Nom del TFM	Tipologia (de recerca o professionalitzador)	Temàtica	Grup o línia de recerca vinculada	Nota obtinguda
Modelo Dialógico Como Prevención de Violencia de Género y Su Práctica Aplicada en México	Recerca	Gènere, Violència, Mèxic	Sociologia d'Amèrica Llatina	8,2
Violencia contra las mujeres en la sociedad colombiana: prevención y erradicación	Recerca	Violència, Dones, Colòmbia	Sociologia d'Amèrica Llatina	7,6
Raíces institucionales del atraso económico de América Latina desde 1800 hasta 2010: estudio de caso de los países del Cono Sur	Recerca	Economia, Con Sud, Època Contemporània	Història econòmica d'Amèrica Llatina	8,9
Una aproximación a los estudios latinoamericanos en China. Estudio de caso: Instituto de Estudios Latinoamericanos de la Academia China de Ciencias Sociales (1961-2023).	Recerca	Acadèmia xinesa, Estudis llatinoamericans	Història d'Amèrica Llatina	7,8
La guerra civil en El Salvador y la firma de los Acuerdos de Paz de 1992. La influencia en la sociedad salvadoreña a través del análisis del periódico chino El Diario del Pueblo y del periódico mexicano El Informador.	Recerca	El Salvador, Guerra, Periodisme, Acords de Pau	Història d'Amèrica Llatina	7,6
Acción encubierta del gobierno Nixon en Chile. Noticias de prensa estadounidense y china (1970- 1973)	Recerca	Cop d'Estat, Xile, Premsa	Història d'Amèrica Llatina	7,7
Educación en América Latina, 1970-2020. ¿Cómo se ha avanzado en los últimos 50 años?	Recerca	Educació, Amèrica Llatina, Època Contemporània	Història econòmica d'Amèrica Llatina	8,6
Visto a través de las Noticias: el Impacto de la Comercialización del Programa "Pueblos Mágicos" de México sobre el Patrimonio Cultural	Recerca	Patrimoni, Mèxic, "Pueblos Mágicos"	Història d'Amèrica Llatina	9,1
De la exclusión a la inclusión de los mayas yucatecos: una aproximación histórica y social	Recerca	Exclusió, Inclusió, Maies del Yucatán	Sociologia d'Amèrica Llatina	7,3
Somos memoria contra el olvido: las memorias comparadas del conflicto armado urbano en Medellín. Estudio de caso de la comisión de la verdad y otras memorias orales sobre los orígenes y consecuencias de la guerra	Recerca	Guerra, Colòmbia, Memòria	Història d'Amèrica Llatina	9,3
Integración económica de Centroamérica en el siglo XXI: dificultades y perspectivas	Recerca	Integració, Economia, Amèrica Central	Història econòmica d'Amèrica Llatina	7,9
El presupuesto participativo en Porto Alegre en el Siglo XX y el Siglo XXI Los desafíos del mundo digital	Recerca	Pressupost participatiu, TICs, Porto Alegre	Història d'Amèrica Llatina	7,8
Aportes de la Ruta Pacífica de las Mujeres en la construcción de la paz en Colombia (1996-2021)	Recerca	Dones, Pau, Colòmbia	Història d'Amèrica Llatina	7,0
La historiografía española de la leyenda negra desde el franquismo	Recerca	Historiografia, Llegendes Negres, Franquisme	Història d'Amèrica Llatina	8,0

Cambios en la política económica en los principales sectores de la economía, durante los gobiernos de Frei, Allende y Pinochet.	Recerca	Xile, Economia, Època contemporània	Història econòmica d'Amèrica Llatina	8,4
Avances, desafíos y perspectivas de la cooperación en materia de nuevas energías entre Chile y China	Recerca	Xile, Xina, Energia	Història econòmica d'Amèrica Llatina	8,0
Privatización de los servicios públicos y su impacto social: análisis comparativo entre Chile y Argentina	Recerca	Privatitzacions, Xile, Argentina	Història econòmica d'Amèrica Llatina	8,3
Un repaso sobre la economía chilena durante los años setenta y ochenta del siglo pasado: cambio del papel del Estado y sus efectos en las actividades económicas.	Recerca	Xile, Economia, Estat	Història econòmica d'Amèrica Llatina	7,7
La movilidad social de las noblezas indígenas en la Nueva España durante los siglos XVI-XVII	Recerca	Mobilitat, Població indígena, Nova Espanya	Història d'Amèrica Llatina	8,3
El desarrollo de la relación de Ecuador con China a través de la Siyuan Academia de Lengua China (2013-2022)	Recerca	Relacions internacionals, Acadèmia xinesa, Equador	Història d'Amèrica Llatina	5,2
El racismo antichino y violencia masiva en México: la matanza de Torreón en 1911	Recerca	Violència, Racisme, Mèxic	Història d'Amèrica Llatina	9
La aprobación de la ley del aborto en Argentina. Movilización feminista desde la prensa	Recerca	Argentina, Avortament, Feminisme	Història d'Amèrica Llatina	7,6

Taula 6.3.1: Llistat del TFM del curs 2022/2023. Font: Taula E.6.10, Guia UB.

Tal i com es pot comprovar, les temàtiques escollides posen en relleu la pluralitat del Màster i les diferents línies de recerca al voltant d'Amèrica Llatina en les que s'involucra el professorat, fet que els permet tutoritzar adequadament als estudiants, recollint els seus interessos i propostes de recerca, i ajudant-los a poder dur a terme el treball de la millor manera possible. L'efecte d'aquesta tutorització es fa apreciable a les notes obtingudes, que cobreixen un ampli ventall de qualificacions, però que se situen, en termes mitjans, al voltant del notable, i en alguns casos, s'aconsegueixen notes que superen el 9. Hem comprovat que l'excel·lència en el TFM és un indicador d'estudiants que després decideixen seguir la seva trajectòria inscrivint-se a un programa de doctorat, o seguir endavant en altres Màsters de recerca amb la voluntat de cursar el doctorat més endavant, demostrant la bona capacitat del Màster en orientar les vocacions científiques del seu alumnat.

Així, el Màster aconsegueix un molt bon rendiment acadèmic per part del seu alumnat, tal i com pot apreciar-se en la taula següent:

	2019/2020	2021/2022	2022/2023
Taxa de rendiment	94,54%	89,07%	93%
Durada mitjana	1,14	1	1,14
Taxa d'eficiència	98,25%	100%	96,70%
Taxa d'abandonament	6,45%	10,53%	-
Taxa de graduació	90,32%	78,95%	-

Taula 6.3.2: Evolució dels indicadors de rendiment acadèmic. Font: Espai VSMA.

Clarament, pot observar-se com les taxes de rendiment acadèmic durant els cursos 2019/2020, 2021/2022 i 2022/2023 varen ser del 94.54%, 89,07%, i 93% respectivament, amb un 98,25%, 100%, i 96,70% d'eficiència cadascun, testimoniant el mes que òptim funcionament del Màster. En tot cas, podem afirmar que l'interès de l'alumnat pel Màster és molt elevat, donades les baixes taxes d'abandonament (6,45% el 2019/20 i 10,53% el 2021/22, no hi ha dada disponible en aquest ítem per al curs 2022/2023), i en canvi les elevades taxes de graduació (90,32% el 2019/20 i 78,95% el 2021/22, no hi ha dada disponible en aquest ítem per al curs 2022/2023), dades que la Comissió del Màster valora molt positivament.

Un altre indicador que acredita el bon rendiment acadèmic aconseguit per l'alumnat del Màster són les qualificacions de les assignatures:

2022-2023	A	N	E	MH	S	Matriculats	NP	Taxa d'èxit	Taxa de Rendiment	Taxa No Presentats
Desenvolupament Econòmic Contemporani d'Amèrica Llatina	2	16	6	0	0	24	0	100%	100%	0%
Fonts i Historiografia a la Història d'Amèrica	0	20	3	1	0	24	0	100%	100%	0%
Treball Final de Màster	1	18	2	1	0	29	4	100%	75.86%	13.79%

Taula 6.3.3: Qualificacions de les assignatures el curs 2022/2023. Font: Espai VSMA.

Les taules corresponents als tres anys examinats evidencien la varietat de notes del Màster. És un fet molt remarcable l'absència de suspesos a les assignatures escollides, així com també el fet que la qualificació més habitual sigui el notable, fet que mostra la formació adquirida pels estudiants de l'ensenyament. Les dades referents al nombre d'aprovat, excel·lents i matrícules d'honors també es valoren positivament. Cal destacar també el baix nombre de no presentats que acostuma a donar-se en les assignatures del Màster, tendència que també es comprova en el Treball Final de Màster, assignatura que alguns alumnes han acostumat a allargar per a un segon curs cercant la millor qualitat i dedicació possibles. En les dades que refereixen les qualificacions dels TFM del curs 2022-2023, la informació que apareix al ESPAI VSMA és incompleta, en tant que encara no recull els treballs defensats a la convocatòria de setembre, per tant, les dades que mostrem s'han completat amb la informació pròpia del Màster.

Pel que fa a la inserció laboral dels titulats de Màster, cal fer referència a les dades actualitzades sobre l'enquesta d'ocupació obtingudes de la pàgina web de AQU:

	Enquesta 2020		Enquesta 2023	
	Relativa a les promocions 2014-2015 i 2015-2016 (estudi previ a la pandèmia de COVID-19)		Relativa a les promocions 2017-2018 i 2018-2019.	
	Màster	Àmbit Arts i Humanitats	Màster	Àmbit Arts i Humanitats
Nombre de titulats	7	942	28	1098
Nombre de respostes	4	340	13	476

% respostes	57,14%	36,09%	46,43%	43,35%
Taxa d'ocupació	75%	80,59%	69,23%	83,19%
Taxa d'atur	0%	10%	7,69%	8,40%
Taxa d'inactivitat	25%	9,41%	23,08%	8,40%
Taxa d'adequació (funcions específiques del Màster)	33,33%	46,23%	36,36%	48,12%
Taxa d'adequació (funcions universitàries)	33,33%	12,26%	18,18%	10,38%
Taxa d'adequació (funcions no universitàries)	33,33%	12,26%	27,27%	15,01%
Grau de satisfacció amb la feina (sobre 10)	5	7,56	8	7,64
Mitjana de valoració de la utilitat de la formació teòrica rebuda (sobre 10)	3,75	7,2	8	7,59
Mitjana de valoració de la utilitat de la formació pràctica rebuda (sobre 10)	3,33	5,03	7,92	6,28

Taula 6.3.4: Satisfacció de la inserció laboral dels titulats del Màster en comparació amb les dades generals de l'àmbit. Font: Espai VSMA.

En l'anàlisi de les dades presentades, hem de tenir en compte el fet que les enquestes es fan cada tres anys i, per tant, hi ha promocions del Màster que queden fora del període de temps recollit per aquesta acreditació. S'ha de recordar que en promocions prèvies i en enquestes prèvies, el Màster era bianual, i que la participació en les mateixes es fa complicada pel decalatge temporal entre la graduació i la realització de l'enquesta. Malgrat això, el Màster valora positivament les dades resultants, donat que si comparem la mostra publicada el 2020 amb la del 2023, observarem un augment significatiu en el grau de satisfacció amb la feina trobada després del Màster (d'un 5 el 2020, a un 8 el 2023) i en les mitjanes de valoració de la utilitat de la formació rebuda, tant teòrica (de 3,75 el 2020, a 8 el 2023), com pràctica (de 3,33 el 2020, a 7.92 el 2023). És de particular interès ressaltar que, en l'enquesta de 2023, el Màster presenta millors indicadors en certs ítems d'especial rellevància, respecte les mitjanes d'altres ensenyaments del seu mateix àmbit de referència, el d'Arts i Humanitats, tals com una menor taxa d'atur, (7,69% del nostre Màster, front al 8,40% de la mitjana de l'àmbit), un major grau de satisfacció amb la feina, (8 del nostre Màster, front a un 7,64 de la mitjana de l'àmbit), i millors mitjanes de valoració de la utilitat de la formació rebuda tant teòrica, (8

del nostre Màster, front a 7,59 de la mitjana de l'àmbit), com pràctica (7,92 del nostre ensenyament, front a 6,28 de la mitjana de l'àmbit).

Per tant, tot i que les dades disponibles s'han de prendre amb mesura pels factors ja esmentats, podem observar una tendència de millora en les dades d'inserció laboral del nostre Màster, que responen a les millores constantment introduïdes per adaptar l'ensenyament als màxims estàndards de qualitat, i per mantenir-lo en contacte amb la realitat professional a la qual s'enfoca. Així mateix, considerem una prioritat en relació als resultats, l'increment de la taxa d'adequació de la feina trobada pels graduats a les funcions específiques treballades al Màster, i l'augment de la taxa d'ocupació per tal d'equiparar-la a la mitjana de l'àmbit de referència.

Perspectiva de gènere

Com s'ha anat mencionant, l'alumnat del Màster és en un percentatge elevat femení, per tant, les dades generals ja son força representatives del rendiment acadèmic i les fites assolides per les alumnes del Màster. Per exemple, les quatre respostes mostrades a la **Taula 6.5**, relatives a les enquestes de satisfacció dels graduats amb l'experiència educativa global de la titulació el curs 2021/2022, corresponen a dones.

Motiu d'elecció de la titulació		Si tornés a començar...		Compagino el estudi amb la feina	He tingut suport econòmic d'algun organisme o empresa
Era el que m'agradava	Sortida Laboral	Triaria la mateixa titulació	Triaria el mateix centre		
3 (75%)	1 (25%)	2 (50%)	2 (50%)	2 (50%)	1 (25%)

Taula 6.3.5: Satisfacció dels graduats amb l'experiència educativa global de la titulació. Font: Espai VSMA.

Si aprofundim en els resultats (Taula 6.12), observarem com tres d'elles van triar l'ensenyament perquè era el que els agradava, i una per les sortides laborals que tenia. D'altra banda, dues repetirien l'experiència al Màster, i les altres dues tornarien a triar el mateix centre, però un ensenyament diferent. Addicionalment, al moment de fer el Màster, dues de les enquestades estaven compaginant els estudis amb la feina, i una rebia suport econòmic.

Resultats amb perspectiva de gènere	Enquesta 2020		Enquesta 2023	
	Relativa a les promocions 2014-2015 i 2015-2016 (estudi previ a la pandèmia de COVID-19)		Relativa a les promocions 2017-2018 i 2018-2019.	
	Màster		Màster	
	Total	Dones	Total	Dones
Nombre de respostes	4	3	13	8
Taxa d'ocupació	75%	66,67%	69,23%	75,00%
Taxa d'atur		-	7,69%	
Taxa d'inactivitat	25%	33,33%	23,08%	25,00%
Taxa d'adequació (funcions específiques del Màster)	33,33%	50,00%	36,36%	14,29%

	33,33%	-i	18,18%	14,29%
Taxa d'adequació (funcions no universitàries)	33,33%	50,00%	27,27%	42,86%
Grau de satisfacció amb la feina (sobre 10)	5	7,5	8	7,5
Mitjana de valoració de la utilitat de la formació teòrica rebuda (sobre 10)	3,75	5	8	7,63
Mitjana de valoració de la utilitat de la formació pràctica rebuda (sobre 10)	3,33	3,33	7,92	8,5

Taula 6.3.6: Satisfacció de la inserció laboral dels titulats del Màster amb perspectiva de gènere. Font: Espai VSMA.

En referència a l'aplicació de la perspectiva de gènere a les dades d'inserció laboral (Taula 6.13), en l'enquesta del 2020, tres de les quatre respostes emeses varen ser de dones, i en l'enquesta del 2023, varen ser vuit de les tretze respostes. En termes generals, observem la mateixa tendència vers la millora dels indicadors que ja s'observava en les dades generals. Destaca amb especial interès l'augment en la taxa d'ocupació, (d'un 66.67% en l'enquesta del 2020, a un 75% en l'enquesta del 2023), en comparació al total que tendia a un lleuger descens. Així mateix, es presenta com a principal objectiu de millora l'equiparació dels indicadors relatius a l'alumnat femení amb els del total del Màster, especialment pel que fa al grau de satisfacció o a la valoració de la utilitat i les taxes d'adequació, per bé que a grans trets s'observa, com ja s'ha dit, la mateixa tendència a l'alça que es donava al total.

Pel que fa a altres indicadors d'aquest apartat, no hi ha al ESPAI VSMA el desglossament per gèneres d'altres dades que poguessin aprofundir en l'anàlisi d'aquesta qüestió. En qualsevol cas, el pes de les dones sobre el total de l'alumnat del Màster permet remetre a les dades generals com a molt representatives d'aquestes alumnes.

3.6.4 Millores relacionades amb l'Estàndard 6

Proposta de Millora	Codi de Millora	Procedència	Tipologia de Millora		Implica modificació de la memòria?	Implica una actualització de la memòria?	Prioritat	Abast	Estat d'assoliment	Curs d'implantació	Objectius a Assolir	Accions a desplegar	Evidenciació o evidències d'assoliment	La proposta és una avaluació condicionada per AQU?	Responsable de la Millora	Responsable del seguiment de l'Execució	Temps estimat		Temps real	
			Processos	Estàndards													Data d'inici	Data prevista de finalització	Data de la primera revisió	Data de finalització real
Incrementar el percentatge d'alumnes que responen les enquestes	EL11	Autoinforme Acreditació 2018	Anàlisi dels resultats (PEQ 130)	E.6	No		Alta	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	2017-18	Aconseguir un major índex de participació i resposta a les enquestes de satisfacció	1) Establir mecanismes que facilitin que l'alumnat respongui les enquestes. 2) Enviar recordatoris per la participació en les enquestes 3) Iniciar un procés de reflexió per buscar mètodes de alternatius i de major participació	Índex de resposta a les enquestes	-			Curs 2017-18	Finalitzat		2018-2019
Millorar els Plans docents: distribució horària	EL17	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.1.2 i E.6.2	No		Alta	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	Curs 2019-20	Establir una millor distribució horària de les activitats i els sistemes d'avaluació dels Plans docents per ajustar-los a la normativa i les activitats previstes	1) Revisió dels Plans docents per part de les diferents instàncies implicades. 2) Establir una millor distribució horària de les activitats i sistemes d'avaluació. 3) Establir una correcta comunicació entre coordinadors sobre els continguts i procediments per elaborar els plans docents	Plans docents de les assignatures	-			Abril-juny 2018	Finalitzat		2018-19

Millorar els Plans docents: activitats formatives	EL18	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.1.2 i E.6.2	No		Mitjana	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	Curs 2019-20	Adequar les activitats formatives de les assignatures a les competències definides en la Memòria verificada	1) Adaptar les competències dels plans docents al perfil de la titulació. 2) Introduir al pla docent noves activitats que millorin la docència i permetin assolir les competències proposades. 3) Modificar els plans docents i continguts de les matèries	Plans docents de les assignatures	-	-	-	-	Abril-juny 2018	Finalitzat	-	2018-19
Millorar els Plans docents: programació	EL19	Autoinforme Acreditació 2018	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ 060)	E.1.2 i E.6.2	No		Alta	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	Curs 2017-18	Evitar diferències entre el Pla docent i el programa de l'assignatura	1) Evitar diferències entre el pla docent i el programa de l'assignatura. 2) Que el professorat expliqui i faci públic, abans de l'inici de curs, el pla docent de l'assignatura (objectius, programa, calendari...), el seu nivell d'exigència i mètodes d'avaluació	Plans docents de les assignatures	-	-	-	-	Curs 2016-17	Accions anuals sense data de finalització	-	2022-23
Incrementar el percentatge d'alumnes que responen les enquestes	EL24	Autoinforme Acreditació 2018	Anàlisi dels resultats (PEQ 130)	E.3.2 i E.3.6	No		Alta	MU Estudis Llatinoamericans	Finalitzat	2017-18	Aconseguir un major índex de participació i resposta a les enquestes de satisfacció	1) Establir mesures per augmentar el grau de participació dels alumnes en les enquestes d'opinió. 2) Enviament de recordatoris. 3) Iniciar un procés de reflexió per buscar mètodes alternatius per conèixer l'opinió de l'alumnat	Índex de resposta a les enquestes	-	-	-	-	Curs 2017-18	Finalitzat	-	2018-19

7. Valoració i Pla de les noves millores fruit d'aquest autoinforme

Punts forts

1. La formació del professorat. La docència està impartida per doctors que s'actualitzen constantment.
2. La recerca desenvolupada pel professorat i pels grups de recerca del Màster, que beneficia després els continguts de la docència.
3. Tendència a l'alça pel que fa a la preinscripció.
4. Satisfacció en les enquestes por part dels alumnes
5. Baixa taxa de suspensos i de no presentats.

Punts febles

1. El nom elevat d'alumnes no hispà parlants, o amb un escàs coneixement de l'idioma castellà.
2. Limitacions idiomàtiques que limiten que els estudiants puguin beneficiar-se de les practiques externes

Proposta de Millora	Codi de Millora	Procedència	Tipologia de Millora		Implica modificació de la memòria?	Implica una actualització de la memòria?	Prioritat	Abast	Estat d'assoliment	Curs d'implantació	Objectius a Assolir	Accions a desplegar	Evidències o evidències d'assoliment	La proposta és una avaluació condicionada per AQU?	Responsable de la Millora	Responsable del seguiment de l'Execució	Temps estimat		Temps real		
			Processos	Estàndards													Data d'inici	Data prevista de finalització	Data de la primera revisió	Data de finalització real	
Promoure les pràctiques orals comunicatives	EL30	Anàlisi pròpia comissió de màster	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ o6o)	E.2	No		Mitja	MU Estudis Latinoamericans	Pendent d'iniciar	Curs 2024-2025	Millorament de les competències orals i comunicatives de l'alumnat estranger	1) Adoptar material d'estudis tipus audiollibres	Plans docents de les assignatures		Coordinadora del Màster	2024-2025	Accions anuals				curs 2025-2026
Repensar les practiques	EL31	Anàlisi pròpia comissió de màster	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ o6o)	E.6	No		Mitja	MU Estudis Latinoamericans	Pendent d'iniciar	Curs 2024-2025	Reflexionar col·lectivament sobre les pràctiques que en alguns casos han quedat obsoletes o poc atractives pel gran nombre d'alumnes estrangers	Revisió dels plans docents.	Pla docents		Coordinadora del Màster	2024-2025	curs 2025-2026				curs 2025-2026
Moure una o dues assignatures optatives al primer semestre	EL32	Anàlisi pròpia comissió de màster	Desenvolupament de l'ensenyament (PEQ o6o)	E.6	No		Mitja	MU Estudis Latinoamericans	Pendent d'iniciar	Curs 2024-2025	Deixar més espais al segon semestre per a l'elaboració del TFM	Revisió dels plans docents	Actes de la Comissió de Màster		Coordinadora del Màster	2024-2025	curs 2025-2026				curs 2025-2026